

fluxa dissoluat: ne vana me-
te leticia surripiat. et lucu co-
puctiois aia p iactia fluxe co-
gitaiois pdat. Sic quippe ana
qd' poposat obtine meruit: qz
se p lacmas i eode me'is vi-
goze seruauit. De q' scriptu est.
vulto ei' no sut apli' idiusa
mutati. **Hec gregori'.** Sic ergo
p' de sacmēto corpis xpi.
Habem' igit' nūc de mūdicia
et puritate cordis explanatū.
et eā eā q' eandē puritatē p-
mouēt ac i suo vigore cōseruāt.
videlicet septē dona sps sacri.
octo bñtudiēs. et septē sacmē-
ta: int' q' p'apue sacmē dñici
corpis ad mūdādū cor hoīs et
eā cōseruādū i eadē puritate
efficaciā h' p'ogore. **Hec igitur**
mūdicia seu puritas cordis p-
tinet ad pfectos: quoz statū
ut super' dñm ē cōsistit pmo
loco i mūdicia et puritate cordis

**Distictio scda. De virtutibz theolo-
gicalibz i grē. Et statū pfectoz lo-
co scdo cōsistat i dilāone dei et
proximi. Item de fide.**

Capitulu pmo. Filius.
Distictio iformata sū de mū-
dicia cordis et eā alijs
ad ipam puritatē cordis p'ine-
tibz i quibz depedet pmo loco
statū pfectoz: nūc de scdo i quo
cōsistat statū pfectoz cupio a te
o p' edoceri. **Dat' ei'**

Scire debes fili. q' statū p-
fectoz scdo loco cōsistat in
dei caritate ac p'ximū dilcōne.
qz q'to q's serueat e i dei et
p'ximū amoe: tato pfectior ē i

scimōia spūalis vite ac certoz
vtutu cōsumacōe. Nā scdm ap'ly.
pleitudo legis ē dilcō. Et non
dū q' tres sūt vtutes theoloyce:
viz fides spes et caritas. P fide
nāq' puenit' ad spē. p spē uo
ad caritatē. Nā ubi fides deest:
spes esse nō p't. Vbi at nō est
spes: nec caritas h' p't. **De h'**
dicat richard' de scō victorē.
Sū fide ipossibile ē placē deo.
Nā ubi fides nō ē: nō p't esse spes.
Opoz em accēdētē ad deū cre-
de q' ē. et q' i grētibz se sit rmu-
neator. Alioqn q' spes esse potit'.
Vbi at nō ē spes: caritas ee nō
p't. Quis ei amet. de q' nūc bōi
spet. P fide q' p'mouem' ad
spē: et p spem p'ficiam' ad car-
tatē. Qs at sit fructū caritatis
audis ab ore caritatis. Si q's dili-
git me diliget' a p're meo: et
ego diligā eū et manifestabo
ei merp'm. Ex dilcōne itaq' mā-
festacio: ex manifestacōe cōte-
placō. et ex cōteplacōe cognitō.
Vides vñ et quo puenit' uel
q'bz gradibz ascendit' mediā
te fide spe et caritate. De fide
ad cognicōez dei: et p cognicōez
ad fidē et nā **hec richard'.** Vñ
aia optū ad superioze p'tē i qua
cōsistit ymago trinitatis. r'ificam'
habz p tres vtutes theoloyce.
Nā sicut ymago creatois cō-
sistat i trinitate psonaz et vni-
tate essencie. sic ymago r'crea-
cois cōsistat i trinitate h'itūū cū
vniitate grē. P hos aut tres
habitū virtutū aia fertur i
sumā trinitatē: scdm tria oppo-

priata tribz psonis. Itaqz fides
 dirigit in sume verū. credēdo
 et assensuendo. Spes vō in sume
 arduū. imitēdo et expectādo
 Caritas at in sume bonū. desi
 derādo et amādo. Virtutes
 etiā theoloyce differunt int se.
 Pmo scdm actō pios. Na fides
 facit deo assentire. Spes deo cō
 fide. caritas facit deū dilige.
 Itē differunt racōe finis. qz p
 fide deo cognoscat. ut veritas.
 p spem habet ut eternitas. per
 caritātē diligit ut bonitas.
 Pmo igit videndū ē de fide.
 de qua sciendū qz fides ē virtus
 qz credit qz nō videt. Vñ dicit
 isidorus. fides ē qz veniat cre
 dēdo. id qd nequaquā vide va
 lem. De hac dicit etiā aplos.
 fides ē sperādāriū rerū sūa
 argumētū nō apparecū. In hac
 diffinīōe fides dicit sba. id ē
 fundamētū substās edificīo spūa
 li. qd ē grā et glā. Ipā nāqz fi
 des facit in aliquat res spe
 rādas in nobis subsistē p grāz.
 et faciet tādē per glām. Na
 fides religionis catholice p ut
 dicit crisostomus. ē lumē aīe. of
 tū vite et fundamētū salutis et
 ne. Vñ qzqd meriti. qzqd bñcti
 dimis habet aīa. ex fidei fuda
 mēto procedit. De hoc beatus
 aug⁹ sr iohes sic dicit. Sicut in
 radice arboris nulla pars appa
 ret pulchritudis species. et tñ
 qzqd ē in arbore pulchritudis et
 decoris. ex illa procedit. sic ex fi
 dei hūilitate qzqd meriti qzqd bñ

tudis aīa susceptura ē. ex fidei
 fundamēto procedit. Hec aug⁹.
 Dicit etiā fides rex sperādāz.
 qz fides p assensū facit in nobis
 subsistē res sperādas. Argumē
 tū dicit quasi arguēs mētē.
 qz fides inclināt itellēm ad cre
 dēdū ea qz nō apparet. pnt qd
 dicit fides poci⁹ argumētū qz
 cōclusio. qz fides pbat de nō
 apparetibz qz sint et nō pbat.
 Nō apparecū dicit qz fides sua
 luce et veritate manifestat ea
 qz nō apparet. tñ pnta qz fu
 tūa qz etiā pnta. Et nondū
 qz fides catholica scdm qz dicit
 beda sr lucā. tāta finitate pol
 let. ut qz tūcūqz rudis pdeota
 ul' iude⁹ seu scismatic⁹ a paga
 n⁹ si fidei xpiane itelligat fū
 damēta. nāli quadā cognicōe
 sciet qz oīs pietas oīs veritas
 hūc salutare fidei sit inserta.
 Hec beda. Vñ quilibz xpian⁹
 debet firm⁹ esse in fide catholi
 ca. qz null⁹ thesaur⁹ maior a
 salubrior ēē pnt. qz fides hęc p
 clā qz pāores saluat. fideles
 iustificat et ad cōsorciū āgeloz
 pducit. De hoc bñs aug⁹ sic
 dicit. Nulle maiores diuicie. nul
 li thesauri. nulli honores. nlla
 hūc mūdi maior ē substācia qz
 fides catholica. qz oīs pāores
 saluat. cecos illuminat. fideles
 iustificat. peitētes rparat. ius
 tos augmētāt. et in hēditate et
 na cū scīs āgelis collocat. Hec
 aug⁹. Ipā nāqz fides oīs cre
 dētes filios dei efficit. affmāte

iohāne ewāta q̄ dicit. Dedit eis
 p̄tāte filios dei fieri hys q̄ credūt
 ī noīe ei⁹. Vñ sine fide neō p̄t
 ad cōsacū filioz dei puenire. tes
 te b̄tō aug⁹ q̄ ait. Si q̄ nō am
 bulauit p̄ fide nō pueniet ad
 spem. q̄ s̄n fide nemo p̄t ad fi
 lioz dei nūm puenire. S̄ sicut s̄n
 fide ip̄sibile ē hoīez posse pla
 cē deo. ita fides s̄n opibz mor
 tua ē: et iō oportz ut r̄e fidei ad
 iūgat bona op̄a. p̄ q̄ ip̄a fides
 grata et accepta possit eē deo.
 De hoc b̄tō aug⁹ sic dicit. Nolite
 t̄y de fide securi eē. Adūgite fidei
 r̄e. vitā r̄am. ut xpm cōfiteamī
 v̄bis vā dicēdo. et f̄as b̄n uiuēdo.
 Nā si cōfitemī v̄bis et nō f̄as. fi
 des ē demonioz et nō xpianoz
 hec aug⁹. Circa hoc cōsiderādū
 q̄ aliud ē credē esse xpm. et aliud
 credē ī xpm. Ille nāq̄ credit ī xpm:
 q̄ et sperat ī xpm et diligit ip̄s.
 De hoc b̄tō aug⁹ ī libro de v̄bis
 dñi sic ait. Nōndū q̄ aliud ē cre
 de xpm eē. et aliud credē ī xpm.
 Nā ip̄m eē xpm et deōnes credi
 derūt. n̄ t̄n ī ip̄m crediderūt. Il
 le ei credit ī xpm. q̄ et spat ī xpm
 et diligit. Nā q̄ fide h̄ s̄n spe et
 sine dilcōne xpm eē credit: nō
 ī xpm credit. Qui ḡo ī xpm cre
 dit credēdo ī xpm. veniet ī eum
 xps et quodāmo v̄nit ī eū et mē
 brū ī corpe ei⁹ efficit: qd̄ fieri nō
 p̄t n̄ spes accedat caritas. hec au
 g⁹. Et nōndū q̄ sūt nōnulli q̄ pl⁹
 q̄ debent de suis sensibz p̄sumūt:
 nā ea q̄ nō itelligūt p̄ racionē
 pot⁹ q̄ p̄ fidem iuestigāe vo

lūt. et iō t̄les nō nūq̄ ī errore la
 b̄nt. De t̄libz b̄tō gregori⁹ ī xvi
 libro moalū sic dicit. Sūt nōnulli
 qui dū iūctatū suaz frigidā decli
 nat: ad verā fidē uel sc̄tatis ha
 bitū veniūt. S̄ q̄ pl⁹ q̄ nō ē est
 de suis sensibz p̄sumūt. sepe in
 fide quā accipiūt ea q̄ nō capiūt
 p̄scrutari volūt. ut r̄e ī deo ma
 gis q̄ fide teneat. Quā uō hūā
 na mēs p̄scrutari nō valet dina
 secreta. omē qd̄ r̄e sc̄rutarī nō
 p̄nt credē cōtempnūt. et p̄ iūcti
 coēz nimia ī errore labūt. hec
 gregori⁹. Vñ q̄libz xpiano ea
 q̄ ad fidē p̄tinet nō debet illa
 p̄ r̄e p̄scrutari. S̄ fide credulū
 hys oibz adhibē ut fidei meritū
 possit obtine. Quā ut dicit b̄tō
 gregori⁹ ī quadā omelia. qd̄ di
 na op̄atio si r̄e apprehendit nō
 ē admirabilis. nec fides habet
 meritū au hūāna rō p̄bet exp̄
 meritū. hec gregori⁹. Carnales
 t̄n hoīes. q̄ iūctibilia sc̄re p̄ ex
 p̄metā nō valet. dubitāt de hys
 v̄t̄ s̄nt. q̄ corpalibz ocul' nō
 videt. S̄ omp̄s de⁹ sp̄m sc̄m
 misit ī corda nr̄a: ut p̄ eū v̄ni
 ficati et illuātī possim⁹ illa
 credē. q̄ ad huc sc̄re p̄ exp̄mē
 tū nō valet. De hoc b̄tō gre
 gori⁹ sic ait. Carnales quippe
 hoīes q̄ iūctibilia sc̄re nō valent
 p̄ exp̄mētū: dubitāt. V̄t̄ ne
 sit q̄ corpalibz ocul' nō vident.
 Vñ sc̄m ē. ut ip̄e visibilū et iū
 ctibilū creator sp̄m sc̄m ad cor
 da nr̄a mittet. q̄ten⁹ p̄ eū v̄ni
 ficati credem⁹ q̄ ad huc sc̄re p̄

expmētū nō possum. **Et** q̄ q̄
 hūc spm̄ hereditatis nr̄e pig
 n̄ accepim̄. De vita iusibilū
 nō dubitam̄. Nā q̄ p̄ mortē
 carnis uiuat aīa p̄ rō: f̄ fidei
 admixta. Nūq̄ nā s̄i ap̄l̄ et
 martires xp̄i p̄ntē vitā despi
 cerēt i morte carnis aīas pone
 rēt: n̄ certiore aīaz vitā subseq̄
 sareēt. **Et** ecce hū q̄ aīas i mor
 te posuerūt. atq̄ aīaz vitā p̄ mor
 tē carnis crediderūt. cotidialis mi
 raculis coruscāt: ad exticta nāq̄
 eoz̄ corpa uiuetes egri uēiūt
 et sanāt. **S**i igit̄ vitā aīe manē
 tis i corpe deprehēdis ex motu
 mēbroz̄: cur nō p̄endis vitā aīe
 p̄ corpa et iā p̄ ossa mortua i
 uitate miraculoz̄. **Hec** gregorius.
Quisq̄ igit̄ p̄ uiciū infidelitatis
 pulsāt: debz̄ sc̄oz̄ p̄m̄ dās fide
 credulā adhibē. q̄ p̄ spm̄ sc̄m̄ de
 iusibilibz̄ exp̄ienciā habuerūt.
Ad hoc faciendū b̄s gregorius hor
 tat̄ ita dicens. **Q**uisq̄ incredulita
 te iusibilū solidū nō ē: debz̄ pro
 audubio maior̄ dictis fide p̄be.
 eoz̄ p̄ spm̄ sc̄m̄ iusibilū exp̄i
 mētū habētibz̄ credē. **Hec** gregorius.
Quē nōndū q̄ articuli fidei collecti
 sūt i tribz̄ symbolis. **T**ria nāq̄ sūt
 symbola. **P**rimū ē ap̄lōz̄. qd̄ xp̄i
 cōposuerūt. et illud dicit̄. **S**ubmis
 se. **S**cdm̄ ē m̄cem cōsiliū qd̄ a sc̄is
 p̄ribz̄ ibidē ē cōpositū. et canit̄
 i missa. **T**ertū ē athanasij qd̄ le
 gitur ad p̄mā. **S**c̄. **Q**uicūq̄ uult
 saluū eē. **P**rimū sc̄m̄ ē ad fi
 dei instructionē. **S**cdm̄ ad fidei ex
 planacionē. **T**ertū ad fidei de
 fensionē. **P**rimū igit̄ d̄i **S**ubmis

se. q̄ qm̄ ab ap̄l̄is sc̄m̄ fuit. nō ita
 p̄p̄lice fiebat fidei p̄testacō. **M**u
 uō duo alta uoce dicit̄. q̄ facta
 fuerūt cōn̄ hēticōz̄ proclamacionē:
 et q̄ tūc p̄p̄lica erat fidei p̄tes
 tacio. **P**rimū symbolū dicit̄ ad p̄m
 mā et ad cōpletōziū duplia rōe.
Primo q̄ alta horaz̄ horaz̄ p̄ncipiū
 ē diei. alta noctis. **I**n p̄ncipio gō
 diei et p̄ncipio noctis d̄i. **E**redo
 i deū. q̄ fides ē p̄ncipiū oīs boī.
Scdō q̄ fidei p̄fessio ualet ad ef
 fugandos deōnes. q̄ diurnis et
 nocturnis hoīm actibz̄ insidiatur:
 et iō eisdē horis eisdē rōmbus
 a fidelibz̄ ē dicendū. **R**eligiosis
 etiā dicit̄. qm̄ aliq̄s fr̄ morti ap
 p̄iquat ad deōnes effugandos:
 qui sim̄ hoīs insidiant. **S**i et hoc
 nōndū q̄ una tm̄ fides ē tā i p̄m
 tibz̄ q̄ i futuris ac etiā p̄teritis
 iustis. licet magis clara sit et
 explicata i eis q̄ sequūt̄ xp̄m̄
 q̄ i eis q̄ p̄cesserūt ei⁹ aduētū.
 sicut nouū testamētū clarū ē
 q̄ uet̄. **Q**uē em̄ nos credim̄ eē
 sc̄m̄. atq̄ p̄res uet̄is testamēti
 credebāt futm̄. **D**e hoc b̄s aug⁹
 i glosa s̄i p̄salteriū sic dicit̄. **O**es
 quippe q̄ ab uicio fuerūt sc̄l̄i iusti
 caput xp̄m̄ h̄m̄. illū ei⁹ uet̄urū
 eē crediderūt quē nos uenisse iā
 credim̄. et i ei⁹ fide xp̄i xp̄i sa
 nati sūt i cui⁹ et nos. ut eēt xp̄e
 caput tota⁹ ciuitatis iherl̄m̄ oībz̄
 cōnuatis fidelibz̄ ab uicio usq̄
 ad finē. aduētis etiā legionibz̄
 et exeratibz̄ āgeloz̄. ut fiat illa
 una ciuitas sub uno rege et una
 qd̄a prouicia sub uno ip̄atore
 felix i p̄etua pace et salute lau

Dans deū sine fine. *hec augustinus*
 Et sic patet de fide. *De spe.*

Capitulum. ij. Filius

Habita i formacoē de fide. nō
 de spe cupio edocei. *Pater.*

Sare debes q spes ē vtius q
 spūalia et etna bona spe
 rāt: et cū fiducia expectantur.

Est em spes cta expectatio fu
 ture bñtūdis. venēs ex dei grā
 et ex meritis pcedentibz. Et q
 ius opa mā nō sint meritoria
 nisi ex dei grā. In meritis tñ aqd
 sperāe nō est spes sicut ait Gre
 gori⁹ s̄ p̄supra. Vñ spes ē au
 dacia mentis de largitate dei
 cōcepta. habendi vitā etnā per
 bona merita. Vñ nōndū q hū

hnt q bonā cōsciāz p spem deū ex
 spectāt: qui ilo hnt cōsciāz le
 sam timēt corā dno pntā. De
 tlibz richard⁹ de scō victōe sic
 dicit. Qui i dno sperat deū p
 spe expectat: qui ei nime spe
 rat nime expectat: s̄ p mise
 rā cōsciāz diuinā fugit pñciā:
 n̄ deo qrit pntā dū ab eo ti
 met cōdēpnā. *hec richardus.*
 Vñ sc̄i viri qto duriora p xpo
 paciūt: et maiorē labores agē
 do bona opa pro dno sustinent:
 tātō cerci⁹ etna p̄mia sperāt.
 De hoc dicit b̄s gregori⁹. Bea
 toz mēs q duriciā pro veritate
 tollerāt: eo etnatis p̄mia cer
 ci⁹ sperāt. Nā tātō spes i deū
 solidior surgit: qto pro illo qsqz
 grauiorā p̄tuleit. Vñ sc̄i viri q
 labores nūc veritati cōmedātes
 exhibēt: tot iā remunerationē

sue p̄gnora int̄ cubiculū clausa
 tenēt. *hec gregori⁹.* Considerā
 dū vō ē. q sunt nōnulli q p̄ p̄mā
 p̄trata ad p̄māz cōmūsi. n̄m̄is
 indiscretū timorē ac metū pro
 suis facinoribz hnt: et quibz illa
 plures sint confessi et i statu
 p̄mē ac i profectu v̄tutū exis
 tant: tñ illa n̄m̄is trepidant.
 S̄z debent t̄lēs itdū reflectē
 cor suū ab anxia r̄cordacōne
 viar suar malaz. et dirigē illud
 in itinera planiora miseratio
 nū dei: ne forte p̄ tristitia idu
 rent: et desperacōe pl⁹ pereat.
 Nā iust⁹ nō continue. s̄ tñ i p̄
 cupio accusator ē sui. et extrema
 f̄monis sui i dei laudibz claudē
 cōsuevit. *Ista cōmēorat b̄s ber
 nard⁹ sup̄ Cantica xi sermone
 na dices.* *Suadeo vobis amicis
 meis reflectē iterdū pedē a mo
 lestia et anxia r̄cordacōe viar
 v̄ar. et vadē itinera planiora
 serenioris mēorie b̄nficiorū dei:*
*ut q̄ i vob cōfundim̄. p̄m̄ itū
 tu respiretis. Volo vos expr̄m̄
 illud qd̄ sc̄s p̄m̄ia cōsultit dices.*
*Delectare in dno: et dabit t̄
 p̄ticioēs cordis tui. Et qd̄e neces
 sari⁹ dolor pro p̄m̄is: s̄ si nō sit
 cōtinu⁹. Same int̄polet̄ lexiōz
 r̄cordacōe d̄ne benignitatis?*
*ne forte p̄ tristitia iduret̄ cor:
 et desperacōe pl⁹ pereat. Mis
 eram⁹ absinctiō mel: ut salub̄s
 amantudō salutē tūc dāe pos
 sit. cū i m̄xto t̄pata dulcore bi
 bi potit. Audi deniqz deū. quō
 mē cōtriti cordis amantudine*

tyat. quō a despiciōis baratro
 pusillam mē reuocat. quō blade
 et fidelis promissiois melle me
 rentē cōsolat. erigit diffidētē.
Aut p. p. h. **E**go i frenabo obstuū
 laude mea ne itereas. hoc ē ne
 itutu facinorū tuorū in mīa iur
 ras tristitia. atq. istar effrenis
 equi despiciōis p. p. r. uas et
 pereas. Freno te m. q. t. i. h. b. e. o. i.
 d. u. l. g. e. n. t. e. m. e. e. t. m. e. i. s. l. a. u. d. i. b. z.
 e. r. i. g. a. r. e. s. p. i. r. a. b. i. s. q. i. b. o. i. s. m. e. i. s.
 q. u. i. d. e. t. u. i. s. cō. f. u. n. d. e. b. a. i. s. m. a. l. i. s.
 d. ū. m. e. s. a. n. e. b. e. n. i. g. n. o. r. e. q. u. e. t. e.
 c. u. p. a. b. i. l. i. o. r. e. i. u. e. n. i. e. s. **H**oc freno
 si i frenato fuisse carnē neq. q.
 desperado dixisset. maior ē
 iniquitas mea q. ut veniā me
 ar. Absit absit maior ē pietas
 ei. q. queuis iniquitas. Deo iusto
 nō cōtinue. s. t. m. i. n. c. i. p. i. o. s. e. r.
 m. o. n. i. s. a. c. c. u. s. a. t. o. r. ē. s. u. i. **P**orro
 at i dei laudes extrema sermo
 nis claude cōsueuit. Videte
 demq. hoc ordie iustu p. c. e. d. e.
 tē. Cogitauit aut vias meas et
 couertit pedes meos i testimo
 nia tua. ut q. videlicet cōticiōz
 et i felicitate i. p. r. i. u. s. v. u. s. p. e. s.
 s. u. s. f. u. e. a. t. i. v. i. a. t. e. s. t. i. m. o. n. i. o. r. u. m. d. e. i.
 d. e. l. a. t. e. r. e. t. **T**icut i oibz diuicijs.
 Et igit exēplo iusti si de vob
 i hūilitate sentitis. sentate et
 de d. n. o. i. h. o. i. t. a. t. e. **H**ec bernardus.
Et quus nate ē sic p. c. o. r. d. i. b. u. s.
 ad deū cōuersis de p. e. t. r. a. t. i. s.
 malis semp penite et illa p.
 horrescē nō tñ nate ē semper
 illa defle ac trepidac. s. post
 dignā satisfactiōe ac emēda
 cione vite ad spem veie aīm

rformae. De hoc richardus de sco
 vic. i libro de extirpōe mali sic ait.
Semp qdē nate ē de p. e. t. r. a. t. i. s.
 malis penite. odio et detestacōe
 p. s. e. q. et p. h. o. r. r. e. s. c. e. n. t. e. nō tñ illa s. p.
 deflere et trepidac. s. p. d. i. g. n. a.
 satisfactiōe et cōcipiscēciā edo
 mita cōsolaciōe r. a. p. e. et ad spē
 veie et securitatis q. quietē aīm
 rformae. **H**ec richardus. **U**bi tñ
 diligent aduertendū q. quus pe
 nites nō debeat s. p. deflere et tre
 pidac excessus p. t. e. i. t. o. s. s. ad spē
 veie aīm rformae. salubre tñ ē
 ut vnusquisq. cōsciēciā disciat.
 et v. t. d. i. g. n. e. p. r. o. s. u. i. s. f. a. c. i. n. o. r. u. m.
 penituerit solliate penset. **N**ā
 q. t. o. q. s. i. p. l. u. s. et i. m. a. i. o. r. a. e. m. i. a.
 prolapsus ē. t. a. t. o. m. a. i. o. r. e. m. e. d. i.
 c. i. n. a. p. p. n. i. a. z. et h. o. n. a. o. p. a. s. u. i. s.
 v. u. l. n. e. r. i. b. z. a. d. h. i. b. e. s. t. u. d. e. a. t. s. i. p. l. e.
 nā i d. u. l. g. e. n. t. i. a. s. u. o. r. u. m. d. e. l. i. c. t. o. r. u. m. cō. s. e. q.
 a. d. n. o. d. e. s. i. d. e. a. t. **D**e hoc b. e. n. e. d. i. c. t. u. s. g. r. e.
 g. o. r. i. u. s. s. u. p. i. l. l. o. v. b. o. f. a. c. i. t. e. f. r. u. c. t. u.
 dignos p. n. i. e. s. i. c. d. i. c. i. t. **T**anto debz
 a. s. e. l. i. a. t. a. a. b. s. t. i. d. e. q. t. o. s. e. q. s. m. e. i.
 n. i. t. et i. l. l. i. c. i. t. a. p. e. t. r. a. s. s. e. **N**e. q. e. i.
 p. a. r. f. r. a. t. e. b. o. n. i. o. p. i. s. d. e. b. e. t. e. i. u.
 q. m. i. n. u. s. et e. i. u. s. q. a. m. p. l. i. u. s. d. e. l. i. q. u. e. t.
P hoc ergo qd dicit. facite frā
 dignos penitecie. v. n. i. u. s. a. u. s. q. cō
 uenit. cōsciā. ut t. a. t. o. m. a. i. o. r. a. q.
 r. a. t. h. o. n. o. r. u. m. o. p. i. m. l. u. c. p. p. n. i. a. z. q.
 t. o. q. u. i. o. r. a. i. t. u. l. i. t. s. i. b. i. d. a. p. n. a. p.
 c. u. l. p. a. **H**ec gregorius. **Q**uis em
 p. cōfessionē et p. n. i. a. z. d. e. l. e. a. t. u. r.
 p. c. r. i. m. q. u. i. a. d. c. u. l. p. a. nō tñ semp
 ad penā q. t. u. i. et i. o. n. a. t. e. ē. ut h. y.
 q. i. m. l. t. a. p. c. r. i. m. m. o. r. t. u. a. et e. m. i. a.
 e. n. o. r. m. i. a. i. c. i. d. e. r. i. t. h. a. b. u. d. a. c. i. o. r. e.
 p. n. i. a. z. p. cōpūctiōe cordis seu

lacrimarum effusione ac etiam bonorum
operum executione profice student:
sic tamen ut semper spem firmam ac fi-
duciam de sua eterna salute apud
dominum habeant. Nam dicit Damascenus
9. *Plurimum diligo securam et absque
timore in dei pietate confidentiam:
quod pestilentem desperationis desi-
derium.* Dicit etiam beatus augustinus. *Nemo
benefacientis de pietate dei misericordiam
desperet. si enim peccatoribus patet. quoniam
magis misericordis iustis clementer et misericorditer
condescendit.* Hec augustinus 9.
Et licet omnibus ad deum per penitentiam con-
uersis et in statu virtutum proficiantibus
sic habenda spes firma et fiducia
in domino. tamen etiam salubre est ut circa
ipsam confidentiam timorem habeant. ut
per eum virtutes in suo vigore conser-
uent. De hoc beatus gregorius in li-
bro moralium sic dicit. *Quis enim se-
curitati timorem spiritus longe videat
abesse. nobis tamen nichil est securus
quod sub spe se timere incauta metus
aut desperando se in uicinis deiciat.
aut extollendo de donis ruat.*
In districti enim ac per iudicium oculis
quod sub spe humiliter trepidat:
tamen in illo robustus fiat. Unde in spe
debet esse securitas. sed etiam timor
conuersatione. et ut illa certitates
foueat. et iste torpentes pugnet
Unde recte per prophetam dicit. *Qui timet
dominum sperent in domino: ac si capere di-
cet.* De spe incassum presumit. qui time-
deum in suis operibus renuit. Hec gre-
gorius 9. De hoc etiam glossa super il-
lo uerbo. *Letet cor meum ut timeat
nomen tuum.* sic dicit. *Ascenda
sunt spes et timor. ut sub spe tamen
metus. et sub timore letet. Quod enim
sperat et non timet negligens est.*

qui non timet et non sperat despi-
sus est. Unde in placatu est domino super
timentes eum: et in eis qui sperant fir-
miam eius. Nam timor non ualet sine
spe ueritatis. Ergo qui timet deum speret.
et ab ipso ad ipsum fugiat. ab in-
to ad placatum. Placabis autem eum
si speres in misericordia eius. atque de cetero
ita peccare caueas. ut de peccatis
desperes ut tibi dimittant. Hec
glossa. Unde sancti uiri quod dicitur in hac
ita sunt. securitatis sibi confidentiam
non promittunt. sed sic sub spe certi
sunt. ut tamen semper sint de ceptatione
suspecti. Nam occulta hostis
insidias se metuunt. et etiam tem-
ptatione cessante. Futuras tamen in pug-
naciones quas sibi suspiciantur
euenire premetunt. De talibus
beatus gregorius in xx libro mora-
lium sic ait. *Electi quique quod dicitur in
ista uita sunt. securitatis sibi co-
fidenciam non promittunt. horum est
omnibus contra ceptamenta suspecti oc-
culti hostis insidias metuunt. qui
etiam ceptatione cessante uel sola
quod suspectio turbant. Nam
sepe multis que periculum incauta
securitas fuit. ut callidi hostis
insidias non ceptati. si iam perstrati
cognoscerent. Vigilandum quippe
sepe est. ut continue sollicita nunquam re-
laxet. iteque ne supina et labo-
riosa deserens dum in cogitationibus
fluxis quasi in quibusdam mollibus
stramentis iacet. ueritatis corrip-
tore dyabolo mens resoluta se
prostituat. Semper uero est ad tamen
aduersari erigendus animus. semper
contra occultas insidias cautela per
uidenda. Hic per salomonem dicit.
Dum cuiusque ensis super semetipsum.*

p̄t̄ t̄iores noct̄ios. Noct̄iu quippe
 t̄iores sūt īsidie t̄ptacois oꝛu-
 te. Ensis at̄ sup̄ fem̄ ē custodia
 uigilans carnis illecebras p̄mēs.
Ne ergo noct̄i⁹ t̄ior id ē oꝛulta
 et rep̄t̄ma t̄ptaco subrepat.
 semp̄ narē ē ut sem̄ m̄m̄ suppo-
 sit̄ custodia ensis p̄mat̄. In sc̄i
 v̄m sic de spe et̄i sunt ut t̄n̄ sp̄
 sint de t̄ptacoē suspecti. quippe
 quibz̄ dicit̄. **S**eruite d̄no ī t̄o-
 re. et exultate ei cū tremore. ut
 de spe exultatio et de susp̄ctioē
 nascat̄ tremor. **N**e inerūt nāqz̄
 quus eoz̄ actio prosp̄t̄. quia
 adhuc ī hac vita sunt de qua
 p̄ Job dicit̄. **T**ptaco ē vita ho-
 mis sup̄ t̄r̄a. **N**e inerūt ergo et
 timēt et̄ c̄t̄udine sibi ī se pro-
 mitte nō p̄sumūt. s̄ posita m̄t̄
 gaudiū spei et t̄ptacois metu
 cōfidūt et timēt. confortat̄ et ti-
 tubat̄. c̄t̄iorant̄ et suspecti sūt.
Hū igit̄ Job ex p̄sona x̄pi dicit̄.
Si qū ridebā ad eos nō crede-
 bāt m̄. qz̄ redēpt̄oꝝ m̄ō q̄i arri-
 dēt nō credim⁹. dū m̄l̄tis iā do-
 nis testat̄ibz̄ et gr̄āz̄ fauoris ei⁹
 accipim⁹. et t̄n̄ adhuc sub ei⁹ iu-
 dicio de m̄is īfirm̄tatibz̄ titu-
 bam⁹. **H**ec gregorius. **E**t quus
 corda bonoz̄ sint turbata p̄t̄
 futurū iudiciū districti iudicis.
 t̄n̄ ī ip̄o t̄iore positi ruocat̄ aīaz̄
 ad dona q̄ a d̄no p̄ceperūt. et p̄
 hoc ī spe solidant̄. **Q**uod idē b̄s
 gregorius t̄ngit ī xv̄i libro mora-
 liū ita dicit̄. **N**ō secūra s̄ p̄tur-
 bata sūt corda bonoz̄. qz̄ dū fu-
 tury examis pond⁹ cōsiderāt q̄
 et̄ hic h̄z̄ nō appetūt. secūrate

52
 suā discrecois īt̄me cōfideacoē
 p̄turbat̄. t̄n̄ m̄t̄ ip̄a t̄ioris suppli-
 cia ut semetip̄os cōsolacoē reso-
 ueat̄ īter her̄ q̄ metuūt sepe
 qūm ruocat̄ et reducit̄ ad dona
 q̄ acceperūt. ut spes subleuet̄ q̄
 t̄ior p̄mit̄. **H**ec gregorius. **S**i con-
 siderādū q̄ sunt nōnulli q̄ totis
 viribz̄ laborāt̄. ut ī districto iu-
 dicio liberi iueniri possint. **C**rista-
 mat̄ ei serule c̄ē d̄nicā p̄nciā
 formidat̄. et id̄co talia agunt̄
 carnē suā p̄ abst̄neciā castigā-
 do. et alia opa v̄tuosa exercēdo.
 p̄ q̄ p̄is cōsp̄ctū nō metuunt.
 s̄ pot̄ diligeudo et sperādo filios
 sumi genitoris e se esse cōfidāt.
De hoc b̄s gregorius ī xxx̄i libro
 moralium exponēs illud v̄b̄ū. **E**st
 nariū ei⁹ t̄ror. sic ait̄. **P**ro eo q̄
 v̄sa res. odore n̄ais dephendit̄.
 nō īmeito nariū noīe spei m̄e
 cogitacoēs expr̄mūt. quibz̄ ven-
 turū iudiciū qd̄ si oculus ad huc
 nō cernim⁹. iā t̄n̄ sperādo p̄u-
 dem⁹. **Q**uis at̄ q̄ h̄m̄ v̄iue īcipit̄.
 audies q̄ p̄ extremū iudiciū ius-
 ti ad regnū vocent̄. hylarescat̄.
Si qz̄ dū quedā mala adhuc re-
 liquis iēē cōsideat̄. hoc ip̄m iu-
 diciū de quo exultat̄ īchoat̄. qz̄
 p̄iquat̄ formidat̄. **V**itā quippe
 suā bonis malisqz̄ p̄mixtā cō-
 sp̄iat. et cogitacoēs suḡs aliq̄mō
 spe et t̄iore cōfidit̄. **N**ā cū audit̄
 q̄ sint r̄ym̄ gaudia. mox m̄t̄ē
 leticia subleuat̄. et rursū dū r̄s-
 p̄iat q̄ sint gehēne tormētā. mox
 m̄t̄ē formido p̄turbat̄. **H**ū ergo
 gl̄a nariū ei⁹ t̄ror dicit̄. qz̄ īter
 spe et metu posita dū futurū iu-

dicitur in mente conspicit hoc ipm tunc.
 in gloriā ipsa eius gloriā traxit est.
 quia ichoatis in hoīs spe de iudi-
 cio letus ē. et necdū finitus malis
 oīs p̄fē securus nō ē. **S**; int̄ her
 sollicitate ad mētē ruerit. et pro
 collas tātē formidīs rēnuēs seq̄
 i solū pacis tranquillitate disponēs.
 totis viribz a districto iudicio
 tuēri liber conat̄. **S**eruide op̄
 p̄ estimat dñicā p̄māā formi-
 dāe. ac ne i cōsp̄tū p̄ris metuat.
 illa agit p̄ q̄ se filiū recognos-
 cat. **D**icat ergo iudicē tōta ex-
 spectacōe dilige. atq; ut ita dir-
 eri timēdo rēnuēt time. **Q**uon-
 iā cordis formidmē p̄ carnali
 affectioē cōfident. et idcō an-
 oīa carnē forti edomacōe cas-
 tignat. **Q**uo em̄ plus caro pre-
 mit̄. eo de celesti spe q̄m̄ se-
 curus letat̄. tātō q̄ mēs meli⁹
 ad sup̄na appetēda cōponit̄.
 quāto ab illicitis arā⁹ corpus
 edomat̄. **H**ec gregorius. **P**er q̄
 signa p̄t homo intelligere se
 esse de predestinatis. **C**api-
 tulum tertium. **F**ilius.

Desidero etiā i formā. quō
 ul' p̄ q̄ testimonia a signa
 possit hō intelligere se eē de p̄des-
 tinatis. et etiā r̄missione p̄ccōr
 se a dño eē cōsecuti. **P**at̄ et.

Q

Sare debes q̄ data sūt fide-
 libz q̄dā signa et idicia
 manifesta salutis. ut idubitant
 sit ille de nūo elcōr i quo ea sig-
 na p̄māserit. **S**ūt at̄ hec tria.
Priū videlicet ē si hō cōtinet a
 p̄ccis. scdm̄ si dignos agit p̄nē
 fructo. tertū si agit opa uite.

Ita p̄bat bernardus i q̄dā sermōe
 de lex̄ ita dicit. **N**is p̄t dice ego
 de elcōr sū. ego de p̄destinatis
 sū ad vitā ego sū de nūo filioz
 reclamāte nimirū scriptura. **N**escit
 hō utz amōe dign⁹ sit an odio.
Certitudinē utiq; nō habem⁹.
 si sp̄i fiducia cōsolat̄ nos. ne
 dubitacōis hui⁹ anxietate cru-
 ciem. **U**t hoc data sūt signa
 q̄dā iudicia manifesta salutis.
 ut idubitable sit eū eē de nūo
 elcōr. i q̄ ea signa p̄māserit. p̄t
 hoc maḡ nos p̄sciuit de⁹ et p̄
 destinavit cōformes. fieri p̄ma-
 gnis filij sui. ut q̄bz cōtūdmē
 negat causa sollicitudis. ul' fidu-
 cia p̄stat grā cōsolacōis. **I**taq;
 q̄ stat videat ne cadat. et i ea
 forma q̄ salutis idiciū ē et ar-
 gumētū p̄destinacōis. p̄seueret
 atq; p̄ficiat. **E**st at̄ testimoniū
 qd̄ i trā dat̄ ad discernēdos
 utiq; q̄ i ea exules sūt ab idi-
 genis. hoc ē celi ciues a ciuibz
 babilonis. **E**n̄ em̄ sine testio-
 nio elcōr suos deserit de⁹. **A**ut
 cte q̄ nā eis potit̄ esse cōsolacō
 int̄ sp̄e et metū. nullū oīno
 electiois sue habē testimoniū me-
 rēt. **F**idelis p̄m̄ sermo et oī
 acceptacōe dign⁹. quo salutis
 testimonia comendat̄. **T**res sūt
 maḡ q̄ testimoniū dat̄ i trā. sp̄s
 aqua et sanguis. **I**n p̄mo hōrē
 p̄ccatūm⁹ oīḡi nō etiā cō-
 dūm⁹ vniūsi. **C**ecidim⁹ sane. i
 carcerē luto p̄t et lapidibus
 pleni. **E**rim̄ iacebam⁹ captiu⁹.
 iqnati. cōquassati. donec veit̄
 desiderat⁹ grāū q̄ nos r̄dimēt.

abluit adiuuaet. **H**ic ē ei q̄ p̄p̄
 sanguis dedit ī redēptionē.
 aq̄m sal̄ p̄durit de late suo ī
 ablucione. **E**misit dem̄ de ex
 celso sp̄m suū q̄ adiuuaet īfir
 mitatē nr̄ā. **Q**is ē at̄ q̄ tes
 tioniū habz effusi sanguis n̄
 q̄ cōtinēt a p̄cc̄is. **S**eruo ei p̄cc̄i
 ē q̄ facit p̄cc̄i. ut si deiceps cō
 tine potuerit et iugū abice m̄
 fere seruitutis. etissimū sit tes
 tiōm̄ redēptōis. q̄ opat̄. **I**me
 dubio sanguis xp̄i. **H**ec nō suf
 fiat p̄cc̄i cōtinēcia. sino as
 sit ecia p̄cc̄i. **H**abet ergo et ab
 aq̄ testiōm̄. q̄ laborat ī gemitu
 suo lauās p̄ singulas noctes
 lectū suū. **S**ane nouū sup̄ueit
 se sp̄m. etissime noua cōuersa
 tio testat̄. **I**a ut breuit̄ repeta.
 a sanguis et aq̄ et sp̄m h̄c est
 testiōm̄. si cōtinēs a p̄cc̄is. si
 dignos agis p̄cc̄i fructū. si fa
 cis opa uite. **H**ec bernardus. **Q**uō
 bō ut p̄ q̄ signa possit hō ītel
 lige se r̄missione p̄cc̄i ee as
 secutū. **D**e hoc sciendū q̄ ops
 et pius d̄ns ī vere p̄cc̄itēs so
 let uēire ut medicus ad egros
 īfudēs eis oleū salutis et vniū.
 id ē sp̄m salutis et leticiā de r̄
 missione p̄cc̄i. **Q**uō tūc miseri
 cordit̄ agit̄. cū de9 p̄cc̄i deuoti
 one nostrā et cōpūctione cor
 dis ac lacrimaz effusione et uite
 ī meli9 emedacionē. misericor
 dia sup̄ nos mot9. dimittit nob̄
 p̄cc̄i nostrā. omnē horrore et
 omnē t̄ore exterges a cordibz
 nr̄is. dices vniūqz p̄cc̄atoris
 penitenti. illud ysaye. **D**eleui

ut nubē īq̄tates tuas. et quasi
 nebulā p̄cc̄i tua. **Q**uō tūc dignū
 fit cū rugosa lamētacio ī letiā
 q̄dā cōsciam cōmutat̄. ī nobis.
 ita ut quociēs penitēs ex deuo
 ta cōsuetudine redire voluerit
 ad luctū p̄cc̄i. ponēs an̄ metis
 sue oculos p̄cc̄i magnitudinē
 et multiplicatē. volens se per
 hoc ut nuditerat̄ ad luctū et
 amaritudinē penitēcie puocne.
 p̄cc̄i sp̄m sc̄o phibēs sp̄m nr̄o tes
 tiōniū q̄ d̄missa sūt p̄cc̄i. de
 uocione nostrā de eadē materia
 p̄cc̄i de qua prius amarā pe
 nitēcia habuim9. nō ad plactū
 si ad cōtū. nō ad tristitiā si ad le
 ticiā. nō ad cōtriciōne si ad gr̄az
 actionē. nobis iūctis et q̄dāmo
 nō cōsenciatibz cōmutat̄. ita ut
 ex p̄sona sua dicat sp̄m d̄m
 illud ysaye. **D**ns ad anūciandū
 misit me. ut mederer contritos
 corde. et cōsolarer om̄s lugētes.
 et dare eis oleū gaudiū pro luc
 tu. gaudiū pro cinere. palliū
 laudis pro sp̄m meroris. **Q**uō
 ecia dicit b̄s bernardus. **I**gnita
 me amaritudinē frequēt̄ libe
 rasti. adueniēs tāq̄ medicus hōne
 ihu. quociēs p̄cc̄i am̄ios flet9 p̄cc̄i
 īenarrabiles gemit9 saucia cō
 sciam meā v̄n̄isti v̄n̄ctioē mi
 sericordie tue ac oleo leticie p̄
 fidisti. quociēs me oro q̄ fere
 desperatē suscepit reddidit ex
 ultatē et p̄sumētē veniā. **H**ec
 bernardus. **E**t ne ulla erroris facul
 tas nobis remaneat p̄ quā nos
 decepti fingē nos posse m̄ ee
 p̄cc̄i veniā cōsecutos. ideo tu

i ore duorum uel trium stet omne uerbum:
 id est introduceri sunt tres testes quorum
 testimonia credibilia facta sunt in iudicio:
 scilicet fides spes et caritas: quod ad p
 bacionem huius gratie sic introduce pos
 sumus. **P**rimo cum ascendit homo tibi
 nali mentis sue ut examinet aliqd
 peccatum in conscientia quod non amara pe
 nitentia congrua et digna satisfac
 tione punitum sit. penitus tamen confessus
 est et gemit illud: tunc accedit pri
 mus testis uidelicet ezechiel cui
 et credendum est: quod dicit ex persona
 domini. **I**n quocumque hora peccator i gemitu
 erit: omnium peccatorum suorum non recorda
 bor apostolus. **P**er quod deum probat in
 corde hominis remissionem peccatorum
 et hoc maxime quantum ad culpam. et
 si nodum ad penam. **S**i autem deuotus
 homo hoc testimonio non contentus.
 ulterius progredies puniens in
 se quod deliquit supplicans deo et sa
 tisfaciens quantum potest: accedit alius
 testis testificans in corde suo re
 missionem peccatorum: et hic testis spes
 dicitur ex serena conscientia proce
 des. quod testimonium prohibet in corde
 nostro quod dimissa sunt peccata nostra.
De hoc testimonio dicit etiam beatus
 iohannes. **S**i conscientiam nostram non reprehendit
 nos: fiduciam habemus ad deum.
Dicit etiam beatus augustinus. **I**n iustis iu
 dicio et pura conscientiam noli timere
 causa tua. **E**t beatus gregorius. **Q**uod
 conscientiam defendit: inter accusatores
 liber est. **V**erum quod hic testis dat fidu
 ciam. nullam autem certitudinem. quod clare
 patet per apostolum. quod cum ex testimonio
 conscientie diceret. nichil michi conscius
 sum. statim subiunxit. **S**ed in hoc non sum
 iustificatus nullam sibi dabo ex hoc

testimonio certitudinem quod in conscientia nes
 ciebat sauerat ipse deus: unde addit
 quod aut iudicat me deus est: ideo ad
 meram et puram certitudinem remissio
 nis peccatorum. accedit tertius testis ca
 ritas uidelicet: quod tunc fit cum homo
 deuotus ad consilium apostoli quod retro sunt
 oblitus. ad ea que sunt ulteriora se
 extendes non contentus prioribus testi
 bus se totum effundit in obsequium christi:
 gemes et supplicans ut cum eo faciat
 misericordiam suam deus. **A**d quam supplicatio
 ne miseris per misericordiam de celo mitt
 at tunc nuncium uel teste caritate
 in qua infundit spiritum sanctum: quod secundum apostolum
 postolum prohibet testimonium spiritus uero
 quod filii dei sumus: et quod remissione
 consecuti sumus omnium peccatorum. **D**et
 igitur ad huc euadere argumentum:
 uidelicet cum de timore transit penitus
 in amorem: ut deum quem prius timo
 rosus in nostra deuotione et tribule
 ymaginabam: nunc amabilem et
 gratiosum adoremus: et cum prius
 in oratione supplicantes diximus noli
 me condempnare: nunc fiduciale
 dicimus. abba pater in uerbo tuo super
 speraui. **H**ec mutatio certissimum est
 signum. quod remissione peccatorum conse
 cuti sumus. **N**os duos aduersus tamen
 gebat apostolus. cum diceret. **N**on ac
 cepistis spiritum seruitutis iterum in
 timore: sed accepistis spiritum adop
 tionis filiorum in quo clamamus ab
 ba pater. **I**n eo quod dicit spiritum serui
 tutis tangit primum aduersus. cum
 uo subiungit. **S**ed accepistis spiritum
 adoptionis filiorum tangit secundum:
 de quo modo agit. **I**n eo enim quod
 nostra deuotio se habet ad deum.
 non ut ad dominum. non ut ad iudicem.

fuit ad prem. i eadē ipā deuo
 cione stat ipā attestacio ul' i fi
 dit ut sim' filij dei. qd' fit per
 spm scm. Ipe nāq' spūs fact' p
 ut dicit beato bernard'. et istā
 signa i p'pmit cordib; nrīs: q'
 remissione p'ccōz sim' cōsecuti
 fiducialit'. Vbi nondū q' qnto
 p'fectior et factior vita fuerit
 in hoīe: tāto maior certitudo tā
 de remissioe p'ccōz q' etiā deet
 na bñtudinē possidēda habet.

Certitudo aut' spei p'cipue ex
 trib; orit': videlicet ex iustificōe
 diuinit' grāz: ex habūdācia
 meritor': et ex p'gustacione et
 noz. Hec vero tria spūs scs opat'
 i electis. Ipe enī i fundit grāciā
 ad deū diligēdū: ipe dat vires
 ad bñ operādū: ipe donat spi
 rituale dulcedinē ad celestia
 degustandū. Hūc spm scm opō
 deus dat suis dilectis quasi qd'
 dā pignus etne felicitatis: per
 qd' ad interioris spei certitudinē
 roborat'. De hoc b'ns gregorius
 i xvij^o libro moralium sic ait. In
 septima sac' appellatione pig
 noris aliqñ donū facti spūs sig
 nat'. Pignus nāq' accipit' de
 nū spūs sancti: sicut p' paulū di
 cit'. Qui dedit nobis pignus
 spūs. Ad hoc ei pignus accipim'.
 ut de p'missione q' nob' fit certitu
 dinē teneam'. Donū go facti
 spūs pignus dicitur: q' p' hoc
 nrā aīa ad interioris spei certitu
 dinē roborat'. Hec gregorius
 S; et hoc nondū: q' cōsuetudo
 erronea et nimis stricta nimis
 i'pedit et obmubulat fiduciam

spei. Nā sunt nonnulli qui format
 sibi cōsuetudinē de aliq' fco: ubi pec
 catū ul' culpa nulla est. De ta
 lib; dicit b'ns gregorius. P'uarū
 metū ē ibi culpa agnosce: ubi
 culpa nō ē. Cū igit' elis p'plex
 itas pugauerit: magna pusilla
 nimitate et tristitia generat i
 hoīe. Vn' qui talē passionē i
 tricate cōscie sustinet. Debet eā
 a p'se aut p' cōsiliū alie' dozo
 nere: ut fiduciam spei eo liberius
 possit ad celestia dirigē. Sic
 igit' habem' de spe *Et ut iustitias
 et oēs alie virtutes procedunt
 ex dono spūs scs. Cap. iij. filij.*

Postq' i'structo su de fide
 et spe: nūc de caritate.
 et p'mo vñ ipā caritas habeat
 ortū de hoc desideo i'formi. *Di.*

Sane debes. q' caritas habet
 ortū suū p'cedit ex spū scs:
 qui dat' fidelib; ad aīe salutē.
 Vn' dicit ap'ls paul' Caritas
 dei diffusa ē i cordib; nrīs: p'
 spm scm q' datus ē nob'. De quo
 spū scs dicit: q' cū cor hoīs p' suā
 p'nciā possedit: p'mo illud si p'
 p'ccm pollutū ē ad penitēciā com
 pūgit: q' q' homo cōfiteat' et pei
 tet hoc habet ex dono spūs scs.
 Testat' hoc b'ns aug' quid dicit.
 Iā donū spūs scs habet qui cōfi
 tet' et penitet: q' nō p't esse cō
 fessio p'cc' et p'niatio i hoīe ex
 seipō. Cū ei sibi quisq' masat'
 et displicet: sine dono spūs scs
 ē. Hec aug'. Purgato vō cor
 de a viciis p' p'nciā: ipe spūs scs
 dat robur ac vires ad faciēda
 bona opa: n' etiā patit' q'cōp'

D

maculosū residere ī mēte hoīs:
 ut eo expediat⁹ possit suū affec-
 tū dirigere ī caritatē dei. De
 hoc dicit bernard⁹. Porro ad
 faciendū bonū ī nobis bon⁹ sps
 opat⁹: pfecto monet. docet. et
 mouet. Monet memoriā: do-
 cet rationē: et mouet volūta-
 tē. In hys enī tribz. tota consistit
 aiā nrā. Memorie bona sug-
 gerit ī cogitacōibz scīs: atq; ita
 ignauiā nrā torporēq; repel-
 lit. **M**ente q̄ciēs hui⁹mōi sug-
 gesticōne boni senseris ī corde
 tuo: da honore deo et age re-
 uerēciā spūi scō: cui⁹ vox so-
 nat ī auribz tuis. **I**pse nāq; est
 qui loquit⁹ iusticiā. et remissio-
 ne operat⁹: p̄ccōz: sicut q; solli-
 cite ambulat cū deo. **S**crutat⁹
 enī p̄fida p̄ccōz nrōz et īren-
 aone cordis: qui nec paleā mē-
 cordis qd̄ possidet habitaculū
 patit⁹ residere: s; statū igne
 subtilissime cōspectiois exurit
 spūs dulcis et suavis: qui nrā
 volūtatē erigit et dirigit. ut eā
 veritatē ueracit̄ itelligere et fer-
 uent̄ dilige. et efficacit̄ implere
 possim⁹. **H**ec bernard⁹. **I**pse nā
 q; spūs scō illa q; p naturā sūt
 horū difficilia ul' impossibilia:
 p suā p̄nciā sūt leuia et facilia.
Qd affirmat idē btūs bernard⁹
 ita dices. **S**pūs scō spūs dulcis
 ē īfirma roborās. asp̄a planās
 corda purificās: et q̄qd̄ uidet⁹
 ī scō neq; difficile et angustū.
 leue sūt et latū. **I**pse enī spūs dat
 robur vite: ut qd̄ p natu-
 rā tibi īpossibile ē. p grāz p̄ntē

nō solū possibile sit s; et facile m-
 deat⁹: ut ī laboribz. uigilijs et
 fame et maledictione et p̄secu-
 tione hoīm. et ī oibz obseruacōibz
 regularibz hylar⁹ iedas sicut
 ī om̄ibz diuicibz. **H**ec bernard⁹.
Et nondū q; sine spū scō nemo
 saluari p̄t. nā ab ipō sūt dona
 sine quibz ad uitā etnā pueniri
 nō p̄t. ut sūt btutes fides spes
 et caritas hūilitas et paciēcia.
Spūs scō semp ī electis oibz ma-
 net. **I**n miraculoz uo opacionē
 nō semp: s; qn̄ ē īdigēcia p̄ter
 edificacōne ecclēsie. **D**e hoc btūs
 gregorius ī 11° libz moralū sic
 dicit. **N**ondū q; alia sūt dona
 dei sine quibz ad uitā neq; p̄-
 git: atq; alia quibz uite facti-
 tas pro alioz utilitate declarat.
Mansuetudo nāq; hūilitas paci-
 encia fides spes caritas. dona
 ei⁹ sūt s; ea sine quibz ad uitā
 hoies neq; puenire p̄nt: p̄phe-
 cie aut̄ btō. curacō. grā linguaz.
Interptacō sermonū dona ei⁹ sūt:
 s; q; btutis ei⁹ p̄nciā pro correc-
 tione ituecū ostēdit. **I**n hys igit̄
 donis sine quibz ad uitā pueniri
 nō p̄t: spūs scō sūt ī p̄dicatoz
 bz sūt sūt ī elcō oibz semp ma-
 net. **I**n illis at̄ quibz p̄ oñsione il-
 li⁹ nō nrā uitā seruat: s; alioz
 q̄rit. neq; semp ī p̄dicatozibz
 p̄manet: q; s; quidē eoz cordibz
 ad bñ uiendū p̄sidet. nec tñ p̄
 eos btutū signa sp̄ oñdit: s; ali-
 qn̄ se subtrahit ut eo hūil⁹ btu-
 tes ei⁹ habeant. **H**ec gregorius.
Spūs ei⁹ scō cor qd̄ possidet celest̄
 tibz desiderijs īflamat. et ad co-

Ca. iij

ceptu t'palu reru stimulat: que
 carnales et seculares hoies cape
 no pnt: qz cor suu p desideria t'
 rena dilatant. de hoc spu bts gre
 goriu i v^o libro moralium expo
 nes illa vba. porro ad me vent
 verbu absconditu: sic ait. Et per
 vbu absconditu allocutio tame i
 spracois itelligi. de qua illoes
 ait: unctio ei⁹ docet vos de oibz.
 Que nimir aspiracio diuina hu
 mana mete cotigedo subleuat.
 et t'pales cogitacoes deprens.
 et nis hac desideriu i flamat.
 ut nichil ei ia nisi q supra sunt
 libeat: et cuncta q i feru de hu
 na p'pripit corruptioe cotep
 nat. Absconditu ergo vbu audi
 re. e locucione sci sps corde co
 ape: q pfecto sciri no pt nisi
 a quo haberi pt. Vn et verita
 tis voce de hac abscondita lo
 cutione dicit: Ego rogabo pa
 tre et aliu pacitu dabit vob.
 ut maneat vobiscu meternu:
 spm veritatis que mud⁹ non
 pt accipe. Sicut eni iste paci
 tus id e post mediatoris abces
 sum ali⁹ huam generis cōso
 lator i temepo iusibilis est:
 ita ut omes que repleuit ad
 desidernda iusibilia accendit:
 et qm mudana corda sola visi
 bilia diligut: huc mud⁹ abigt.
 qui ad diligenda iusibilia no
 assurgit. Seculares etenim me
 tes qnto se foras p desideria
 dilatant: tanto ad receptioez
 ill⁹ sinu cordis angustant. Et
 qm valde i huano gne pauci s
 qui a desiderioz carnaliu forde

purgati ad pceptione spūs sci
 ipa hac purgacione dilatent:
 hoc verbu absconditu dicit: qz
 illud a quibusda pculdubio i cor
 de concipit: qd a maria pte ho
 minu nescit. Hec gregori⁹. Na
 het eia spūs fact⁹ alios diuer
 sos effect⁹ virtutu. Omni e em
 artifex: omes hns vtute omia
 pfficiēs. Et ideo hñ copat igni
 materiali. Rō eni sine causa et
 frustra deus ignis dicit: sed
 scdm pietates reptas i igne.
 Est eni ignis obmissis multis
 alijs pietatibz: calefactu⁹ il
 luatiu⁹. renouatu⁹. attractiu⁹.
 eleuatu⁹. imutatu⁹. diffusiu⁹.
 vntiu⁹. Has pietates ignis ma
 terialis deus spūalit i aia opat.
 Ignis eni diuin⁹ ex vtute cale
 factua dat dilacione: ex vtute
 illuatiua cognicione. ex vtute
 renouatiua pacoz purgacione.
 ex vtute attractiua spūalis in
 te disposicione. ex vtute imu
 tatiua dat spūale cōsolacione.
 ex vtute eleuatiua celeste con
 uersacione. ex vtute diffusiu
 meritoz accumulacione: ex vtu
 te vntiua dat plenissimā pfac
 ne. S; et hoc nondū: qz sicut
 spūs scs i corde nrō erigit nos
 quada fidua postulās p nob
 gemitibz ienarrabilibz p ut di
 cit aplos: ita i corde dei deū ich
 nat ad nos sua misericordia:
 et sicut i nobis mspellit pro
 nobis: sic i pze delicta cōdonat
 cū pze. De hoc bts bernard⁹
 sic dicit. Spūs scs pcededo p
 destinat: spūado vocat quos

pdestinauit. i. habitudo iustifi-
 cat quos vocauit. repledo acu-
 mulat meritis. **P** que sicut pater
 et filius unum sunt. sic et nos unum
 in patre. **P**ater est qui postulat pro
 nobis gemitibus inenarrabilibus.
 et hoc quidem in corde nostro. **Q**uid
 autem in corde patris. **S**icut in nobis
 interpellat pro nobis: ita in patre
 delicta donat. **C**um vero patre ad-
 uocatus in corde nostris: ad pa-
 trem dominus in corde patris. **I**taque
 quod postulam. idem pater donat
 qui donat ut postulem. **E**t si-
 cut erigit nos pia quadam fidu-
 cia: ita deum inclinat ad nos ma-
 gis pia misericordia sua. **N**ec bernar-
 dus. **E**cce quomodo misericors deus
 per spiritum sanctum sanctorum mentes cele-
 sti desiderio implet et amore ac-
 cendit ad postulandum. et imple-
 tas ipse exaudit: ac ex eorum cor-
 dibus suscipit precem. **Q**uid etiam beatus
 gregorius sentit in libro super eze-
 chielem. ita dicens. **N**ondum quod opus
 deus et ipse implet mentes sanctorum
 celesti desiderio: et ipse exau-
 dit impletas. **I**psa enim in sanctorum cor-
 dibus creat amore: et ipse ex
 amantibus cordibus suscipit precem.
Regacione sua petrus fleuit
 amare: sed tamen illic permittit quod
 dominus ihesus respexit petrum. **V**e-
 nit maria magdalene pro mul-
 tas maculas culpe: ad pedes
 redeptoris nostri cum lacrimis. **S**ed
 quod illa iudicatus: nisi quod be-
 nigne suscepit foras. **C**uius
 illa ad lacrimas compunctionis in-
 gebat: nisi qui hanc extensus
 coram simul discubentibus reci-

piebat ad veniam. **U**num quod in sanctorum
 virtutibus agit: et est ipse qui meri-
 ta largitur. **N**ec gregorius. **D**icit
 etiam de hoc beatus augustinus. **C**aritas
 que per spiritum sanctum est in nobis ipsa ge-
 mit ipsa orat: contra hanc au-
 res dauid non nouit quod illa dedit.
Nec augustinus. **C**um igitur tam multa
 bona spiritus sanctus operatur in cordibus
 hominum: nec est ut unusquisque in hos-
 picio sui cordis illum conseruet
 cum ab eo uisitat: nec per terrena
 desideria aut cogitationes car-
 nales eum a se excludat. **N**am
 mentes carnales spiritus sanctus fugit:
 quod apud ipsas requie non inuenit.
De hoc beatus gregorius in xvij
 libro moralium sic dicit. **C**ogita-
 tiones superflue que assidue in animo car-
 nalium et nascuntur et deficiunt.
 eam suauitate qua unusquisque in
 sancto per spiritum unctus est perdunt: quod
 ex integritate eius profectum non per-
 mittunt. **A**terrenis enim men-
 tibus tanto longius spiritus sanctus fugit: quanto
 apud has quiete non inuenit. **E**t
 eorum corda qui terrena ipsa dili-
 gunt: desideriorum suorum inquietudi-
 nibus feruntur: turbisque cogitacio-
 num carnalium ad yma depressa
 sunt: ut ad getis itime desiderium
 non leuent. **U**num cum per mira opera
 pietatis ad eorum ueritas uenit
 prius ab eo cogitationum carna-
 lium estus erat: et per ipsum in eo uer-
 tu dona disponit. **N**ec gregorius.
Non solum autem ipse si illicite cogi-
 tationes fugant spiritum sanctum a corde
 hominis: sed etiam uane et inutiles. que
 animi impediunt et non uidentur etiam in-
 fiunt. **C**um uero moribus ea que ad deum

Ca. iij^o

ptinet cogitat ac meditat et i
 ei amore accendit. et statim spūs
 sctus p viā amoris se infundit cor
 dibz homin deuotior: eos adiuuās
 i orōne. et i ceteris virtutibz exer
 cendis. Hoc affirmat bñs bernar
 dū ita dices. Cogitacōes sine intel
 lectu alie sunt vane alie sunt ori
 ose neutro intellectu p cogitacōis
 uencione se applicates. nō repe
 te pmetes s̄ sensim et paulatī
 corrupētes. occupates tps. ne
 cessaria impedietes. et anim infir
 tes. Vbi tñ et si repellere a se spm
 ritū sc̄m nō ē i voto cogitacōis.
 fit tñ ex culpa negligentis. ut
 spūs discipline merito se aufe
 rat a cogitacōibz idisciplinatis.
 Cū uō de eis q̄ de deo sunt ul' ad
 deū sunt cogitacōes et volūtas eo
 proficiat. ut amor fiat. continuo p
 biā amoris se infundit spūs factus.
 spūs vite et oīa viuificat. adiu
 uās sc̄i orōne seu i meditacōe i
 firmitate cogitacōis. S̄ mod^o
 hic cogitacō de deo. nō ē i arbi
 trio cogitacōis. s̄ i grā donatibz.
 sc̄i cū spūs sctus qui ubi vult spm
 rat. qm̄ vult. et quō vult. et qbz
 vult hoc i spm rat. S̄ hōis est
 iugit ppare cor. volūtatē expe
 diendo ab affectibz alienis. rāci
 onē ul' intellectu a sollicitudinibz.
 mediā a negotiis nōnūq̄ etiā
 a necessariis occupacōibz. ut i
 die bona dñi et i hora bñplaci
 ti ei⁹ cū audierit vocē spm̄ rātis
 i ea q̄ cogitacōes faciunt. continuo
 cōcurrat sibi ut cooperent in
 bonū. Vñ volūtas neglecta fit
 cogitacōes ociosas et indignas

deo. corrupta puerilis q̄ separāt
 a deo rā necessariās ad usū hui⁹
 vite: pia efficacēs ad fructū spūs
 et ad fruēdū deo. **Hec bernard⁹.**
Et nondū q̄ spūs sanctus semp fu
 git corda peccis moribz inferta.
 Verālia uō peccā quibz nō exclu
 dat spm̄ sc̄m a corde homin q̄tū
 ad habitū: nō tñ requesat i eis q̄
 tū ad actuale deuocione. q̄ tñ
 cōtristat i se spm̄ sc̄m. et idco cō
 solacionē ipm̄ accipe nō meret.
Hec testat bñs gregor⁹ ita dices.
 Nō requesat i eo spūs sctus q̄ domū
 cordis sui puluē uerialiū aspigit.
 tñs em̄ spm̄ sc̄m q̄ ē i eis cōst
 tant. ideo pfectā leticiā et cōso
 lacionē spūs facti nō merent. **Hec**
gregori⁹. **S**ingit desideram⁹
 grā sc̄i spūs et tāti uisitatois i
 gressu i nos. mudem⁹ domū anē
 nrē ab oī sorde inior. et adoz
 nem⁹ illā detore uirtutū. ut tāto
 hospes mudo delcātō hospicio:
 ppetuā sibi i nobis faciat māsi
 onem. Ad hoc faciēdū hortat bñs
 aug⁹ sic dices. Si pmereri cu
 pmm⁹ grā sc̄i spūs et tāti uisita
 tois i gressu. mudem⁹ pmo do
 mū anē nrē ab indignis carnal
 cōcupiscēcie passionibz. a sicphie
 dnacione. a fetore iactācie. **Pa**
rem⁹ itaq̄ hāc domū cotidie ad
 facti regis aduētū. eāq̄ diuisis
 p̄habiliū mox floribz adoznem⁹.
 Depleam⁹ eā iocūdis et p̄cio
 sis odoribz castitatis fidei et cō
 punctionis i cōso. balsamo bem
 uolēcie. et thymiate caritatis.
 ut apūtatis uicis et uirtutibus
 infertis. destructa i nob̄ habita

er

aione dyaboli mutem i tēplū dei.
 ut tā beatus hospes mūdo delcāto
 hospicio. stabili ac ppetua i nob'
 faciat mansione. ppter hoc enī
 ad nos ille descendit: ut nos ad
 illū possim⁹ ascendere. **Hec aug⁹**
Cū deo homo i cor suū tā felicem
 suscepit hospite. uidelicet spm scm:
 iestimabile gaudiū i ei⁹ presēcia
 itra semetipm cōcipit. **Unde** dicit
 bts augustin⁹. **Q** q̄ iestimabile
 gaudiū i se cōcipit cor hūmāp
 sps sancti itra se dulcissimū fe
 licissimū aduentū. **Hec aug⁹.**
Nulla enī esse p̄t voluptas ac
 dulcedo maior corpis et aīe.
 q̄ dū mēs suū senserit sibi p g
 cā sancti spūs aduenisse crea
 tore. **De hoc bts ieronim⁹ ad**
paulam sic dicit. **Tute** assero
 nuq̄ maiore fore corpus aīe
 voluptate: q̄ dū spūit⁹ sanct⁹
 per suā dulcissimā menti ad
 uenerit caritate. **Dicit de h⁹**
Orosius sup canonicā. **Nullus**
 homo i hac vita ex cogitare
 poterit aliq̄ felicitatem. imo
 re. sua uitate. dulcore: q̄ dū mēs
 suū sibi p graciā sci spūs adue
 nisse senserit creatorē. **Hec oro**
sus. **Spūs** ecia sanct⁹ non solū
 i futuro p̄fām s̄ ecia i p̄nti
 maxmā quietē iustis confert.
 q̄ hec ē sola i hac vita requies
 aīay deuotay: diuina dilcō
 ne feruere: et p̄t spem future
 glorie p̄ospa mūdi simul et
 aduersa cōtepnere: q̄ fuit p
 spm sanctū. **De hoc beda** sic
 dicit **Spūs** sanct⁹ nō solū i
 futuro p̄fām s̄ ecia i presēti

maxmā iustis quietē tribuit
 cū eoz mentes igne caritatis
 accendit: et ē uera p̄mo hec ē
 sola i hac vita requies aīay:
 diuina dilcōne repleti. spe su
 pne retribucōis p̄spa mūdi
 simul et aduersa contēpnere.
 ac cōquisceyis sc̄laribz renū
 ciare. **Hec beda.** **Et notandū**
scdm dcm beati augustin⁹ q̄
 non habitat i quoz spūs sanct⁹
 s̄ sine p̄re et filio: nec filio
 sine patre et spū sc̄o: nec sine
 illis p̄. **Inseparabilis** quippe
 ē eoz habitatio: quoz i sepa
 bilis est opatio. **Hec augustin⁹**
Unde sancta trinitas uenit ad
 nos nobis subueniendo et illu
 minado ac sua grā nos reple
 do: nos uero uenim⁹ ad eū
 ipm timedo et amado ac ei⁹
 p̄ceptis obediendo. **De hoc**
bts ambrosius sic dicit. **Pater**
 et filio et spūs sanct⁹ uenit
 ad nos: dū nos uenim⁹ ad eos.
 uenit subuenedo. uenit il
 lauando: uenit implendo. ue
 nim⁹ obediendo. uenim⁹ m̄tu
 endo: uenit implendo. uenim⁹
 capiendo. **Hec ambrosius.**
Consideradū ecia q̄ hū uera
 at̄ habet spm scm: in quoz
 mentibz uirtutes et hūilitas
 p̄fē siml̄ cōueniunt. **Qd** af
 firmat bts gregori⁹ i libro
 dyalogoy ita dices. **Mens**
 q̄ diuino spū iplet̄ habet eū
 dentissima signa sua. uirtutes
 scilicet et hūilitatē: q̄ si uirg
 i una mēte cōueniūt: p̄fē li
 quet q̄ de p̄ncā sci spūs tēf

Ca. iiii.

ai nonni ferunt. **Hec gregorius.**
Sed et hoc notandum: q' volu-
 tas hois no' pot' esse libera a cu-
 piditatib; huius mundi. nec etiā
 valet act' bonos opari. sine
 grā spūs sancti. Unde ubi spūs
 dñi ubi libertas est videlicet q'
 peccō? nō tñ q' tales penit' sit
 sine peccō i hac carne: s' peccā-
 eis non dñatur. De hoc beatus
 aug' sic dicit. **Spūs scō nō ē**
volūtas hois libera: cū cupi-
ditatib; vincat. Nō ei ē bonū
 libera ad bonū nisi liberata fu-
 erit: nō aut' liberat' nisi p' spm
 scō caritas diffundat' i cordi-
 bz hoim. Nā istā libertate q' ē
 a peccō illi soli nūc habent quos
 filij p' grāciā liberat' aut' repa-
 rat'. non ita q' penit' s' sint
 sine peccō i hac mortali carne s'
 ut i eis peccā nō dñet' neq' rē-
 net: et hec est vera et bona
 libertas q' bonā partē seruitu-
 tē saluet iusticie. **Hec augustinus.**
 Nā spūs scō ingrediens aiām non
 p'mittit ut carnales concupiscēti-
 ē p'valeant aduersus eā: nō tñ fa-
 cit ut caro nō concupiscat: s' pro-
 tegit aiām ut nō ei consensiat.
Qd' affirmat crisostomus ita dicit.
Spūs nāq' scō ingrediens aiām
circūplectit' eā. et quasi muro
quodā ierpugnabili cūct' eā:
 et nō p'mittit ut carnales con-
 cupiscētiē p'valeant cōn eā
 Nō quidē facit ut caro nō con-
 cupiscat: s' tenet aiām ut nō
 ei consensiat. **Hec crisostomus.**
Iste nāq' spūs sanctus visitans
mentē hois. temptacionū mole-
ciā mitigat. et p' suā p'nciā

norū calore carnis concupiscē-
 tiē quā sustinebat expellit: ac
 sub umbra vitis sue ipam p'
 teges recreat et roborat. De
 hoc b' gregorius sic ait. **Spūs**
sanctus mentē quā replet obum-
brat. et omne temptacionū furo-
re temperat: et dū aura sue i
spiracionis mentē suavit' tangit.
 q' nō norū caloris sustinebat
 expellit: et quē iā forsitan
 minus vigor esto marada fe-
 cerat: umbra scī spūs prote-
 gens recreat: ut dū i cruce spi-
 racōe sedens p'nsat: vires
 colligit quib; ad vitā et nā
 robustus currat. **Hec gregorius.**
Qd' aut' op'ime d' hoies p'
susceptionē grē spiritualis
p'mittit temptari. hoc ideo fa-
 cit ne ipse homo de se p'sumat
 ul' ielacionē mētis cadat. s' tñ
 cū mūcte temptacione exteri' s'
 cōcutat: int' eū cōditoris ma-
 nū roborat ne frāgat'. De hoc
 loquit' b' gregorius i 10 libro
 moralū exponēs illa vba. me-
 mēto q'so q' sicut lutū ferens
 me rēta dicit. **Sicut lutū q' p'e**
homo m' i feror extitit: s' scī
spūs grā t'rene mētē ifundit:
 ut ad itellm suū cōditoris eri-
 gat'. **Humana nāq' cogitacio q'**
pacī sui sterilitate aruit: p' vim
scī spūs q'si irrigata t'ra vni-
desat. S' sepe dū p'ceptis sup-
 ni domi vituab; sine iterrupcōe
 vitim: ad puota fiducia usu
 cōtinue p'speritatis elevam'.
 Bñ fit plerūq' ut isdē q' sub-
 leuauerat parūq' spūs deserat:
 q'ten' ipm sibi hoim ondat

Quid vir scis p[er]tin[et] exp[er]it ai
 subiugat: et in puluere redu
 ces me. Quia subtractione sp[irit]us
 du[m] mens aliquatulu[m] i[n] te[m]p[or]e
 deserit: q[ui] ab hu[m]ore pristino
 transiunt: ut i[n]firmate suam
 delictis senat: et sine i[n]fusio[n]e
 sup[er]ne gr[ati]e q[ui] tu[m] homo aruit ag
 noscat. Quia du[m] relicti co[n]cutim[ur]:
 ea q[ue] afflictu[m] cognouim[us] subti
 liu[m] dona ia[m] cognitam[us]. Sequit[ur]:
 Pelle et carni[us] vestiisti me.
 Pelle quippe et carni[us] ite[ri]or
 ho[m]o vestit: q[ui]a i[n] eo q[ui] ad sup[er]na
 erigit carnaliu[m] motu[m] ob h[um]i
 one uallat. S[ed] t[er]redete ad iustitiam
 neq[ue]q[ue] i[n] te[m]p[or]e co[n]dit[ur] de
 serit: qui p[er] i[n]fusio[n]e[m] gr[ati]e ead[em]
 peccante p[er]uenit. S[ed] subleuata
 me[n]te et ad bella exte[ri]us lar
 at: et ite[ri]us roborat. Un[de] ap[er]te
 subiugit. Ossib[us] et neruis
 co[m]pegiisti me. Pelle et carne
 vestim[ur]. S[ed] ossib[us] et neruis co[m]p[er]i
 pugim[ur]. q[ui]a et si te[m]p[or]e fo
 ras i[n]fructe co[n]cutim[ur]: it[er]u[m] t[ame]n
 nos co[n]ditio[n]is man[us] roborat
 ne fr[ust]am[ur]. Carnis itaq[ue] mo
 tib[us] nos hu[m]iliat ad dona: s[ed]
 p[er] ossa uirtu[m] roborat co[n] te[m]p[or]e
 fameta. Aut q[ui]a. Carne et pel
 le vestiisti me: ac si ap[er]te di
 cat: Foras me ad p[ro]batione[m]
 deseris: s[ed] t[ame]n i[n]tra ne peream
 uirtutib[us] astringedo custodis. Et
 idco b[ea]t[us] uiuendi ratiudine tri
 buit: q[ui]a benigne p[ro]terita q[ui]
 deliquim[us] p[ro]cit. Un[de] subdit: Vi
 ta[m] et misericordia[m] tribuisti
 michi. Vita quippe tribuit:
 cu[m] malignis mentib[us] benignitas
 asp[er]nat. S[ed] vita sine

misericordia[m] accipi neq[ue] ualet:
 quia ad obtinenda[m] d[omi]ni iusticie
 dona no[n] adiuuat: si prius an
 actas nequitas misericordit
 no[n] relaxat. Vel ete[ra] uita[m] et
 misericordia[m] nobis tribuit: q[ui] ea qua
 nos misericordia[m] ad b[ea]t[us] uiuendu[m] p[ro]uenit.
 etia[m] subsequedo custodit. Quia
 si eni[m] misericordia[m] subroget: seruam
 no[n] ualet uita[m] qua[m] p[ro]bet. Ip[s]o
 quippe cotidie hu[m]ane uite usu
 ueterasam[ur] et exte[ri]us ho[m]o
 i[n]pulsu cogitaco[n]e lubrica ab i[n]te
 reiorib[us] erim[ur] et nisi nos
 sup[er]na uisitacio ul[ter] ad amore[m]
 co[m]p[er]igedo uiuificet. uel ad t[er]re[m]
 flagellado restauret: repen
 tino lapsu[m] mes fundit[ur] tota
 destruit: q[ui]a lo[n]ge uirtutis studio
 i[n]uouata uidebat. Un[de] subiugit:
 Et uisitacio tua custoduunt sp[irit]u[m]
 meu[m]. Quam[en]im quippe sp[irit]u[m] uisi
 tacio sup[er]na custodit: cu[m] h[uius]
 uirtutib[us] ditatu[m] uel flagello p[er]
 cutere ul[ter] co[m]p[er]igedo amore no[n]
 desinit. Quia si dona p[ro]stat filiu[m]
 co[n]tinue restaurando no[n] suble
 uat: cu[m] bonu[m] p[ro]dit: quod
 no[n] a largite[m] custodit. Nec

Ad bonu[m] ferunt a[n]i[m]e i[n] Gregor[io]
 Sa[m]u[el]is Ca[m]p[us] v. filius.
Habita i[n]fora[m] de spu
 sco et quibusda[m] eiusde[m]
 effectib[us]: nu[m] de gra[m] q[ui] p[er] eu[m]
 de sp[irit]u s[an]c[t]o cordib[us] fidelium i[n]
 fundit cupio edoceri. **Pa**
Serue debes q[ui] q[ui]a ter. **C**
 duplicat dicit. P[ri]mo q[ui]a
 nos miseros co[n]solatur. S[ed] do
 q[ui]a gratis dat. Un[de] ad bonu[m]
 gratie no[n] p[er]t[inet] q[ui]s p[er] se uenire:
 cu[m] no[n] sit hoc sc[on]d[u]m lites nature.

Ca. 10

f. secundū ifluēciā largitatis di-
 vine. Sicut enī creatum pro
 sua flexibilitate suo pncipio
 semp̄ indiget. ut sit i esse natūe?
 sic idē pncipiu pro sua bonita-
 te ifluere nō cessat. natūe rō-
 lu unū spūale. ut hū sit i esse
 grē quā habe nō p̄t sine deo
 largitore. Verūptn̄ i ex causa
 bilis ē hō si graciā gratū faciē-
 tē nō recipit. q̄ grā gratis
 data semp̄ presto. Et libru ar-
 bitriū exatere uel comouere
 cui⁹ ē hūc amoniam conſen-
 tire. et hoc ē q̄ i se ē facere quo
 facto poterit homo grām q̄
 tū faciēte habere. quia hoc
 ē ad grām gratū faciēte se p̄n-
 rare. Quāuis ei grā habeat.
 dei dono efficiētē. nō tñ sine li-
 bero arbitrio colētiēte. Et a
 sicut dicit b̄s aug⁹. Quā crea-
 uit te sine te. nō te iustificabat.
 sine te. Dñ grā dicit tripluat.
 Primo gualit et sic grā ē ad
 iutorū diuinū creature gratis
 ipensat indōent ad quē aiq̄
 actū sine adiutorio hūc grē
 nichil possum⁹ face. nec iesse
 durare. Sed dicit grā spēa-
 lit et talis grā dicit gratis
 data. sc̄ ad donū quo se p̄a-
 rat homo qd suscipiēdū facti
 spūs donū. hūc em̄ grē est
 reuocare liber arbitriū a
 malo et exatere ad bonū. In
 qua null⁹ facit sufficient qd
 i se ē ut paret se ad salute.
 Terno dicit grā p̄ne sc̄ do-
 nū datū dimit⁹ ad merēdū.
 qd qdē donū grā gntū faci

ens appellat. Tunc ista grā null⁹
 p̄t mereri nec i bono proficē.
 nec nec ad glām puenire. Ista
 triplex grā inuitur i vltis apli
 ubi dicit. Grā dei sum id qd
 sum. Ecce p̄ma. Et grā dei i me
 vacua nō fuit. Ecce sc̄da. Grā
 ei⁹ semp̄ i me manet. ecce ter-
 cia. Sciendū etiā scdm̄ dictū
 b̄i bernardi. q̄ triplūcē grāz
 accepim⁹. p̄mā q̄ conuertim⁹.
 alia q̄ i septuaginta adiuuam⁹.
 tertiā q̄ probatā remunēam⁹.
 P̄ma nos iuciat p̄ quā uocam⁹.
 Sc̄da p̄uehit q̄ iustificamur.
 Tertiā consumat q̄ glorificam⁹.
 De p̄ma dcm̄ ē. de plenitu-
 dine ei⁹ om̄s accepim⁹. De
 duabz reliquis dcm̄ est et g-
 cia pro grā ad ē munera et
 ne gloye pro merito t̄p̄alis
 miligē. Nec bernard⁹. Et no-
 tandū q̄ null⁹ p̄t sup̄are vi-
 cia nec p̄cepta dei adimplere.
 sine adiutorio diuine gracie.
 hoc affirmat b̄s aug⁹ ita di-
 cens. Nemo vtrūq̄ suis implet
 qd dē iubet. nisi ip̄e adiu-
 uet ad faciendū qd fieri iu-
 bet. qua p̄t orem⁹ hūiliter.
 ut qui dedit p̄ceptū largiat
 auxiliū. Nullū em̄ bonū nō
 dico p̄fiat. si nec iapit. In
 illo qui sol⁹ bon⁹ ē. Nā ip̄a
 uolūtas nisi dei grā liberet
 a seruitute q̄ fca ē serua p̄a-
 Et ut uiaa sup̄et adiuuet.
 rē meq̄ uiu a moribz nōpt.
 Et hoc diuinū b̄ficiū quo li-
 berat aīa. nisi ea pueniret
 iā meritis ei⁹ daret.

ES

et non esset: gratia quae utique gratis
dat. **Hec** augustinus. **U**nica iusti-
ti et licet praesentis iustificationi re-
vivere non possunt nisi per divinam
gratiam adjuvetur: quia nobis omnis
virtus illius bonitate est concessa.
Ipe namque bonum opus quod in nobis
operando incipit: eadem coope-
rando perficit. **D**e hoc sic dicit
beatus augustinus. **S**icut oculi corporis
eadem plenissime sanantur nisi quoniam
doce lucas adiuventur non potest curari:
sic et haec eadem perfectissime iusti-
ficantur: aeterna luce iustitiae divi-
nitus adjuvetur: recte non potest vivere.
Conculatorem enim videtur quod dicitur
magna illius est nobis bonitate concessa.
Nam cooperando nobis deus
perficit quod operando incipit:
quia ipse ut velimus operatur: in-
vens quod volentibus cooperatur
perficiens. **U**nica carissimi vita
nostra nihil est aliud quam dei gratia
sine dubio: et vitam aeternam quae bonae
vite redditur: dei gratia est. **H**ec au-
gustinus. **E**x his vobis colligere
possimus quod non solum bona opera
sunt eadem premia sunt ipsius dei do-
na: qui et bonum cogitare vel-
le et perficere operatur in nobis. **E**t
eadem affirmat beatus bernardus
ita dicens. **D**eus sunt praesentium
munera: tam nostra opera quam eius
praemia: et qui se fecit debitorem
illis: fecit et nos promeritos
hoc est bonum cogitare velle et
perficere operatur in nobis. **P**rimum
per se sine nobis: secundum nobiscum:
tertium pro nobis facit. **A**deo ergo
sine dubio merito sit salutis et
ordium: nec pro nobis utique: nec

nobiscum utique consensus et opus:
et si non ex nobis non ideo tamen sine
nobis. **H**ec bernardus. **E**rgo
opus deus cum coronat merita
nostra nihil aliud coronat quam
munera sua: quia et eadem
merita quibus redditur vita et
aeterna non a nobis sed in nobis per
gratiam sunt facta. **E**t probat beatus
augustinus sic dicens. **C**um coronat deus
merita nostra: nihil aliud coro-
nat quam munera sua. **U**nica vita
aeterna quae in fine a deo meritis
praecedentibus redditur: quia et ea-
dem merita quibus redditur non
a nobis sunt: sed in nobis facta sunt
per gratiam: recte et ipsa vita gratia
nuncupatur quia gratis datur: non
ideo gratis quia non merito
dat: sed quia data sunt gratiam.
et ipsa merita quibus datur.
Nam omne bonum meritum nostrum
non in nobis facit nisi gratia gratia
enim est quae punit et sanatur arbi-
trium hominis: et ex ipso arbitrio
procreatur: in alio bono affectus
sive bono meritis motu. **H**ec augustinus.
Quia igitur sine gratia dei non
nec agere opus bonum nec pro-
venire ad futuram gloriam va-
lemus: nec valde est ut ipsum
deum timeamus: ne nos aufe-
redo a nobis supra gratiam dere-
liquit: et reprobando cum
ipso perdat: quia opus deus merito
hominis non debellando destruit:
sed ab ipsa per gratiam recedendo.
De hoc beatus gregorius in 17. li-
bro moralium super illo verbo: si
destruerent nemo est qui edi-
ficet: sic ait **O**pus deus humanum
cor destruit cum derelinquit:

Ca. v

edificat ai implet. Neq; ei hua
na mente debellando destruit
si recededo: q; ad pdicacionem
sua suffiat sibi dimissa. Vn
pleruq; fit: ut ai quidietis cor
erigentib; culpis onpotetis dei
gra no replet. i. cassu exte
ri9 a pdicatore moueat: q;
mutu est os omne qd loqt:
si ille iteru i corde no clamat
qui aspirat uba q quoduit.
Hec gregorius. Et nondu q
gra p qua pi9 dñs consol
tur suos dilectos. e qda gus
tu spualis et suauissima q
da delicia: qua benign9 de
afflicta recreat aiām. De
hac gra beatus bernard9 ita
dicat. Consolacio diuina ni
hil aliud e qm gra qda de
uocois procedens de spe ve
nie. et quda ut gustu boni lu
cet et ign9 et suauissima qda
delectatio: qua benign9 deus
afflicta recreat aiām. q ad deu
qrendu iurat: et ad diuinu
amore peliemet attendit. **Hec**
bernard9. Huc odore suauissi
gre ide btus bernard9 i statu
uite pcepit: ai sic dicebat.
No accessit ad huc cor meu o
dne deus ad multitudme dulce
dmis tue: qua abscondisti tme
tib; te. Foris ei9 odore ut cuiq;
sustentor: qd e michi sup odo
rem halsam. cuncti q; gnis sua
uu9 odorameti. O dne de9 si
ta nobilis e odor: q dulcis e
dulcedis sapor. In tate vtu
tis e modica degustacio. qntu
iocunditatis habet felix iebriatio.

Hec bernard9. Huc celeste gra;
qui gustauerit: nichil aliud sibi
iam libet nisi deo firmit' ihere.
Vn dicit richard9 de sco victore.
Qui nimis semel gustauerit fo
te celestis gracie: nescit ia aliud
nisi soli deo firmit' ac i se pbi
lit' iherere. **Hec richard9.** Con
sideradu eia qdina gra e qda
illuinao: et dona gre sunt luia
illuminacia oia que se papiat:
et multa sunt radij et tame vnu
lumē multos illuminas si dnt:
vnu plus aliu min9 secudu dis
posicoe; et capacitate singulor.
Et quis nemo bon9 nisi solus
de9: tn p participacione gre
eia mali efficiut' boni. De hoc
glosa i libro de diuis noib; sic
dicat. Nota q gra dina illuinao
e et ipa dona gre luia sunt il
luminacia oia q se papiat: et
ois gra ab vno fonte descendit
et ois illuinao ab vno lue: et
multa sunt radij et vnu lumē
et spergit se vnu lumē et mlto9
illuēt: et illuati mlti et no vni
dnt' nisi vnu lumē et fiut vnu
lue vno: qm vnu bonu mlto9
se papiadu pbet. ut vnu sint
i illo. q vna trahit similitudme ex
illo. Itaq; dei sapia quis se varie
diffit' q; metib; spualit' illumina
dis scdm suscipieau capacitate
ifundat. i se tn vna pmanet
et simplex: nec maior sibi i hys
q habudat ex ea nec minor in
hys q scdm i ferore picipacois
gradu gram accipuit vnu i
ipa: s tota i toto et i singulis to
ta suma trāscedes et yma cades.

cedens participanda se prebet. et in
 se una permanens a seipso non recedit.
 Quia autem non uniformiter omnes
 diuini luminis accipiunt: hoc non
 est in culpa luminis sed in diuersa accipientis.
 Quia enim non eadem est vis oculorum
 intellectualium quibus lux mentium parti-
 cipat. sequitur ut alii plus alii mi-
 nus ea fruantur. alii penitus exclu-
 dantur: ut in mundi spiritus qui ad eam non
 sunt conuerti non quod et ipsi secundum in-
 tellectuale scilicet qua a summo bo-
 no creati sunt participacione ue-
 rentis luminis secludantur: alioquin in
 nichilum redigerentur: omne quod parti-
 cipacione eius priuatum in rebus natura
 non est: si in quantum irrationabilibus prius
 sue voluntatis motibus contaminatur:
 uere lucis excludunt participacione.
 Non enim ad illa sed ad semetipsum
 hoc est ad nequam suam conuersi: a
 summo et incommutabili bono se au-
 tunt. Si enim ad naturam suam et eius
 creatorem respicerent: profecto beati-
 fierent. Et quis nemo bonum nisi
 solus deus: in diuine bonitatis parti-
 cipacione rationalis creatura bona
 fieri potest domino prouidete audiatur.
 Quia ueritas dabit spiritum bonum pe-
 tentibus se: ut per participacionem
 spiritus fiant boni qui fuerant mali.
 Hec glossa. Debet ergo quilibet de-
 uotus cor suum ad suscipiendam sancti
 spiritus gratiam parare et aptum habere:
 ut ueniens dominus et habitaculum cor-
 dis per uite scimonia purum inuen-
 ens dignetur in illud effundere im-
 menses gratias ac consolari. De hoc
 per quedam sic dicitur: Cum enim corde
 uotorum ad bona domini suscipienda
 aptum fuerit nec est in eo aliud quod
 dei gratiam prohibeat uel retardet.

tunc in et benignus dominus largus et
 misericors non cessat infundere in
 breues gratias. nunc immittens sapientias
 diuinorum nunc notitiam secretorum alii
 quoniam gustum et experientiam ethorum.
 alii quoniam reuelaciones misteriorum. alii
 quoniam securum facit et certificant eterna-
 lum retribucionem bonorum: et aliis
 multis modis quibus consolatur deus
 electos suos patet et dilectos. Hec
 ille. Quanto autem quis frequenter per
 gratias a deo uisitat: tanto maiore
 ipsius domini familiaritate consequitur:
 et fiducia habundantiori ac gustu
 spirituali et alia que plurima
 bona ab ipso percipit. Unde dicit
 beatus bernardus. Crebra dei uisita-
 tione dat familiaritatem. familiaritas
 ausum. ausus gustum.
 gustus famem. famem contempit
 omnem: contempit oculum. oculum deum. Hec
 bernardus. Ecce quanta bona con-
 fert dei gratia deuotis hominibus habere
 tibi eam. Debet ergo religiosus
 quilibet donum gratie possidens illud
 in semetipso conseruare carnales
 et terrenas delectaciones ac conso-
 laciones fugiendo. quia qui conso-
 lantur in transitorio oblectamento:
 sibi subtrahunt gratias celestis conso-
 lacionis. Testatur hoc beatus ber-
 nardus ita dicens. Cum mens ad
 alias consolaciones inquit et non
 uenit renuit in caducas et tran-
 sitorius consolari: ipsa sibi pro-
 fecto subtrahit gratiam celestis
 consolacionis. Hec bernardus. Quia
 seculares mentes per ut dicit beatus
 gregorius quanto se foras per desi-
 deria dilatant: tanto ad re-
 ceptionem gratie sancti spiritus sinu cor-
 dis angustant. Delicata namque

et pascua est diuina consolatio. quod per gratiam sancti spiritus cordibus; si delum infundit: si non dabit ad mittentibus; aliena. De hoc dicit beatus augustinus. Cuius preciosa diuina consolatio; cognouimus tam amena: quam tamen nequaquam tribuit: qualemcumque admittentibus; aliena. Nam si habet animus unum oblectet extrinsecus: sine delicias manet intrinsecus. Hec augustinus. Si autem illud quod delectat a nostra carne abscedimus: sicut inquit quod spiritualiter delectat inuenimus. Iustus quippe est ut quos penitentia non delectat: de etiam bonis gaudeat. Unde dicit beatus gregorius. Si in carne quod libet quod delectat abscedimus: mori inquit in christo quod delectat inuenimus. Dicit etiam de hoc beatus bernardus. Iustus est ut quos penitentia non delectat: postquam sit eis medicina futurorum: ut quod de rebus affluentia despiciunt consolari: recordatio illos delectet et inuitat. Hec bernardus.

Quia namque sine delectatione esse non potest. Aut enim delectat in summis et contempnit infima: aut in infimis et despiciat summa. Unde autem quod desiderat in dei medicina delectat: non debet in aliis quibuscumque rebus consolari. De hoc beatus bernardus sic dicit. Reuertat autem tua in aliis consolari: si vis in dei medicina delectari: quod impleri autem dei visita coribus non potest: nisi carnis delectationibus fundita renouauerit. Et absit ut in spiritu non inueniam super modum maiores delectationes: quod in quibus carnis feditate. Hec bernardus. Quia etiam autem habeat quibus sensus spirituales sicut et corpus

quibus corporales: quod uero propter deum in corporalibus contempnit delectari: utique in spiritualibus merebitur a domino consolari. Hoc affirmat idem beatus bernardus ita dicens. Deus est iustus forma speciosissima ad oculum: armonia delicatissima ad auditum: odor suauissimus ad olfactum: sapor dulcissimus ad gustum: amplexus delicatissimus ad tactum. Cui igitur anima habeat quibus sensus spirituales sicut corpus quibus corporales: quod renouat propter deum in corporalibus delectari: merebitur utique in spiritualibus consolari. Hec bernardus.

Et quibus propter delectationem carnalium prouentur homines gratia dei: matrem tamen arrogantes et superbi diuinam gratiam gustare non poterunt ieremum: teste hylario qui dicit. Cuius est consolatio; gustat diuinam de cunctis generibus hominum: ipsa arrogantes et tumidi nunquam gustare poterunt ieremum. Hec hylarius. Oportet quod ut quilibet religiosus resistat superbe malicie et carnali concupiscentie ac ceteris uiciis: si desiderat potum celestis gratie degustare. De hoc beatus ambrosius sic dicit. Si abstuleris a corde tuo fontem malicie: estis puer concupiscentie dulcedinemque uoluptatis mudane: nequaquam gustum celestis gratie in bibe poteris aut haurire. Hec ambrosius. Vbi nondum quod non solum a uiciis est abstinendum: bene etiam bona opera sunt exercenda: ut suauitas diuine gratie habeat. Quia quod quis diuina etiam uti studium exercitatus fuerit:

erga virtutū arbore: tūto pocio
 re grām dīne dulcedis obtinet.
 De hoc ysidor⁹ sic dicit. Quāto
 quis diuina exercitatus fuerit
 erga virtutū arbore: tūto pfecto
 i se diuina dulcedine accipiet po
 aore. Dicit etiā basili⁹. Nul
 te virtutū hoīs: multa debet sua
 uitas celestis gaudij et dulco
 ris. Et sciendū q homo existēs
 i grā. nihil illi graue. nichil
 difficile i agendis boīs opibz
 apparebit: qui aut caret grā
 ad omne op⁹ bonū faciendum
 tepescit. De hoc hugo sic ait.
 Om̄i diu em̄ quis i statu grē
 vixerit: nil graue nil q̄ intol
 lerabile apparebit. Mens aut
 expers grē: segnīs i q̄ bono
 existat ope et virtute. Hec hu
 go. Nō solū at possidēs graciā
 est agilis ad q̄q; opa virtuosā
 faciēda: s̄ etiā pat⁹ est ad oīa
 q̄ p xp̄i noīe occurrerit susti
 neda etiā tormētōz supplicia.
 In dicit cassiodor⁹. Quāna si
 qdē mēs existēs i grā: gaudēs
 et pat⁹ e ad oīa q̄ pro xp̄i fore
 nomē occurrerit sustinēda. De
 hoc etiā b̄s aug⁹ i libro de nā
 et grā sic dicit. Gustū celestis
 grē ē tāte virtutis. q̄ extinguit
 sicut om̄i mudanōz. et ē tāte
 dulcedis q̄ i dulcedine cōuertit
 supplicia tormētōz: et ē tāte sua
 uitas q̄ aiām extatit ad desi
 deriū signōz. Hec aug⁹. Et cō
 siderādum q̄ i q̄cūq; corde ip̄e
 dñs ē p suā grām: vniūsa vi
 cia et temptamēta i mudōz sp̄iū
 i eodē hoīe cōq̄esūt. Testat h^o
 beda q̄ sic dicit. In q̄cūq; enī

corde de⁹ p grām suā adest amo
 ris: mor viciōz vniūsa et adū
 santis mudi siue sp̄iū malōz
 bella cōpressa cōq̄esūt. Hec
 beda. Et quis grā xp̄i firmū
 faciat hoīem aduers⁹ vicia et
 temptacōes iūcia: tū qm̄ diu
 portam⁹ t̄renū corp⁹ et fragi
 le. timēdū ē nobis. In b̄s aug⁹
 i glosa sup ps¹¹⁸ de hoc sic dicit.
 Grā xp̄i firmū facit hoīe: et i
 mobilē aduers⁹ om̄s temptacōes
 iūcia. s̄ ubi ē hūana fragilitas
 ubi ē p̄ma captiuitas. ubi ē lex
 i mēbris repugnās legi mētis.
 et captiuū volēs dūcē i lege p̄m:
 adhuc corp⁹ qd̄ corripit⁹ ag
 grauat aiām. In q̄ntūlibz firm⁹
 sis ex grā dei. qm̄ diu portat
 t̄renū vas i quo ihesus⁹ ē dei:
 aliq; etiā de ip̄o vase fictili for
 midādū ē. Hec aug⁹. Etā sciē
 dū amētes grā nō pnt diu stare
 quā i cadat i p̄m mortē: ha
 betes uō xp̄i grām pnt euadē
 omē p̄m mortale: qz grā sic
 cōiūgit deo et dimminuit fomi
 tē p̄m. qz h̄ns eā p̄ vitare p̄m
 mortale. De hoc qdā glosa sup
 ap̄lm sic dicit. Nōdū qz p grām
 xp̄i possum⁹ euadere omē p̄m
 mortale. carētibz aut grā h̄at
 nō sic ē possibile. quia licet nō
 sit necessariū eos peccare coti
 die: tū nō pnt diu vitare pec
 catū mortē: cui⁹ ratio ē. Quia
 sicut existēs i grā nō pnt oīo
 vitare p̄m veniale. eo qz sen
 sualitas i eis nō ē totalit⁹ sub
 dita rōm. Sic i carētibz grā nō
 nō ē subiecta deo: et ideo nō
 pnt diu stare quā i cadat i

peram mortale. Gra at sic deo co
 iungit et inclinacoe; fomito dimi
 nuat. q hns ea pt vitare peram
 mortale. Hec glosa. **Exe subtr**
hit hoibz eia deuotis gra. t
quo gra amissa sit recuperan
da. Cam. vi. Filius.

Desidero eam scire que sub
 trahat nonnq homibz
 eia deuotis gra. et quo sit
 gra p negligencia amissa recu
 peranda: uel cu deest gra q
 lit hoit sit agendu. **Dat. vi.**

p

Sare debes: q gra subtra
 hit hoit pte supbia et p
 suspicione. **Probat hoc richard**
de sco victore ita dicens.
Sepe supbit ho et nescit. se
pe pluit et iteri no itelligit:
pro utraq; ignoracia solet sub
trahi dina gra. Na du psup
tuose agit et nescit subtrahit
gra ne efficiat qd cupit: du
supbit et nescit pmetit sepe
i id cadere qd erubescat et o
dit. Hec richard. Et notandu

Q

q opa ututu tuc i nobis couales
 aut du gra; cooperatruce hnt:
 tuc vo defiaut et moriut: cu eis
 gra cooperatru subtrahit.
Subtrahit aut du pba mes
de bois spualibz supbit: et sua
sibi merita afferent ascribit.
De hoc richard de sco vic. sr
illud danielis. donec cognoscat
puetes q dnet excelsa i rano
hoim: sic dicit. Affectu i nobis
sane sedm deu uiuut. du i bono
fortes sut et ad ututu opa co
ualescit: du gra; cooperatru
hnt et i studys spualibz se ex
ercee ualet. Tuc pauldubio

moruut: cu eis gra cooperatru
 subtrahit. **Subtrahit aut cu**
de suis bois. dimis uo donis
mes ipba supbit: et sua sibi me
rita ascribit. Subtracta gra
affectu homi defiaut et ad omie
bonu languescit: et sic de vi
uetibz mortui fut. Qd ei aliud
e ututu defectu. q qd illau
iterito. Qui igit ifirmitate
sua gram q; diuina tuc pmo
attendit. cu ia i bois defiaut:
isti p morte et quasi p morte.
dine dnacois et moderacois
magisteru ul bnficiu discit
et agnoscat. Quid igit e sup
ne maiesatis dominiu et pn
cipatu i regno hoim uiuetes
agnosce. nisi unuq; eo eia
ipe du ad huc i bonis opibz
uiuit ifirmitate sua attendere.
et nichil sibi et nichil suis mei
tis ascribe. et me qibz ututu
exercacia huilitatis custodia no
desere. f ueat et absq; simu
laco q; mali sibi ipi q; boi
dine gre ascribe. Et solet qde
pietas supma vros eia ututu
in quibusdam huiliare et gra;
subtrahere: donec discant it
qibz mox ifignia nil altu sape.
nichil de pna utute psumere.
Felices qui alieno casu pociq;
ppio. huane fragilitatis ifirma
addiscit. S; et cu eis quide bn
agit: qui ex pna ruina ad hui
litatis custodia euigilat: cu ta
de aliqui p ifirmitatis sue lap
su fortiores resurgat. Qui go
mox ruina timet: p oibz cont
supbia vigilare debet. Hec ri
chard. Et istis vrbis collige

possim⁹ q̄ op̄s de⁹ subtrahit
 grām hominib⁹. eadē mūdā vitā
 habentib⁹. et hoc ideo facit ne
 i supbia eleuet⁹: et ne consequēt⁹
 i bonis studijs negligētiōes fi
 ant. **Q**d etiā cōsistim⁹ p̄bat ita
 dices. Aliqñ pleriq; et vitā ha
 bētes mūdā. nō accipiūt grām.
Quare. Ne i supbia eleuent⁹:
 ne i flent⁹ v̄tiositate iactan
 tē: ne altitudo numeris negl
 gētiōes facit. **H**ec cōsistim⁹.
Subtrahit autē grā nō solū p̄t
 mētis elacionē: s; et nōnūq;
 p̄t negligētiā. **P**ā sunt nōnul
 li q̄ desiderāt esse boni et v̄tuo
 si: s; opa v̄tiosa q̄ illos bonos
 faciāt nolūt exercere. **D**eo ml
 ti religiosi cōgrūt sibi deesse
 grām: cū magis ip̄a grācia
 debeat cōqueri se fr̄ores bo
 norū opm nō habe. p̄ q̄ grā
 obtineat. **D**e hoc p̄ quedā sic
 dicit. **P**aupes sum⁹ et mise
 ri q̄ multū desideram⁹ et mo
 dicū facim⁹. desiderū m̄m
 nime i opa p̄ferētes. nōsq;
 desideram⁹ esse boni: s; opa
 q̄ nos bonos faciūt nō moue
 m⁹. **N**unc ē illa q̄rela om̄ re
 ligiosorū q̄rulācū sibi deesse
 grām: cū magis ip̄a grā de
 beat cōqueri se fr̄ores bonorū
 opm nō habere. **H**abem⁹ om̄s
 desiderū s̄tatis: s; ea q̄ s̄ta
 tē efficiūt nullaten⁹ opam⁹.
Hec ille. **D**n̄ pro ut dicit b̄tus
 bernard⁹ v̄r̄ ē aliq; q̄ i eis
 q̄ dei sūt exp̄iri velūt qd̄ pos
 sit. etiā qd̄ p̄mp̄tissime p̄t: et
 idēo p̄t talē negligētiā fr̄i
 gida sūt corda multorū reli

giosorū dīna grā carēcū. **D**e
 bet q̄ q̄lib; timēs deū her duo
 impedimēta grē videlic; sup
 bia et negligētiā a se abicere:
 et hūilitatē cordis ac bonorū o
 p̄m strenuitatē assumē: ut di
 ne cōsolatiōis grām crebrius et
 habudācius ab ip̄o d̄no valeat
 obtinere. **U**bi cōsiderādū q̄
 sunt nōnulli religiosi q̄ i p̄n
 cipio cōuersionis sue magnā
 grām deuotiōis p̄cipiūt: sed
 p̄cessu t̄pis eadē grā p̄t suā
 negligētiā p̄uānt. **S**i uo de
 siderant grām p̄stinā recupe
 rare: debent i se renouare fer
 uorē deuotiōis p̄ioris: et i
 opib; v̄tiosis q̄ i n̄cio cōuer
 sionis gesserūt studeant se ex
 certare. **D**e hoc richard⁹ de
 s̄co vic. i libro de mystico somno
 habugodonosor sic ait. **S**i a q̄
 cia quā habuisti extraxisse te sen
 tis: attende diligent qd̄ agis:
 cogita quib; cogitacōib; v̄che
 mētius occuparis. **S**i sola va
 na meditaris: qd̄ miri si futu
 roz bonorū reuelacōe fraudaris.
In n̄cio cōuersionis tue qñ sola et
 na. sola sp̄ualia et futura cogi
 tasti qñ ad sola sublimia suspi
 rasti: qd̄ miri si secūdū desiderū
 tuū cōsolari meruisti. **D**eside
 riū i q̄ p̄p̄a paupm̄ exaudiuit
 d̄ns. **S**i igit p̄istinā illā grām
 cupis reformare. renoua i te de
 uotiōnē: et scdm̄ monita ihois
 i apocalypsi memēto v̄n̄ errideis:
 et age p̄m̄q; et p̄ora opa fac.
Hec richard⁹. **E**t notandū q̄
 misericors de⁹ se nobis nōnūq;
 offert grām i fundedo cū nō

Ca m

querit et fugit dū qrit: ut p hoc nos ad suū amore accedat et p se curere faciat. **Ad** hugo comēorat ita dicens. **Sepm** nāq̄ offert se de nobis cū nō qrit: ut nos ad amore suū accendat: et fugit dū qrit: ut nos et post se curere faciat. **Nisi** em̄ pius ipse se nobis ostenderet nos eū diligeret: et nisi dū qrit fugerit: nemo eū sequi vellet. **Hec** hugo. **Un̄** dñs grām de uocōis subtrahit nōnūq̄ ecia vniū religiosi: et hoc ideo facit ut ampli⁹ desideret absente: et postmodū strictius teneant pntē. **De** hoc bñs bernard⁹ sic dicit. **Un̄** dñs subtrahit de uocōne hoc ideo facit: ut apli⁹ desideres dilatu: ne ualescat cito datū. **Nā** si differt: nō aufert. **De** q̄ em̄ aliqñ se subtrahit aliqñ ad tps recedit: ut dū requirit absens stricti⁹ teneat pns. **Hec** bernard⁹. **Si** deuoti vni grā deuocōis et spūali dulcedie assuefacti: cū grā puat magis lugēt de amissa dulcedie q̄ pius plam̄ erāt admissā pccōr amaritudinē: hoc tā diu faciētes donec miserāte deo consolacio spūalis iter fuerit eis reddita: qua pcepta cognoscut de nouo eā quā passi sunt teptacōe: ex carētia grē pbacionē fuisse nō desolacōe: et ideo uisunt p grām tpe oportuno ne deficiant: et iter teptant ne supbiat. **Ad** bñs bernard⁹ comēorat i quādā auctoritate ita dicit. **Deuot⁹** quisq̄ nōnūq̄ a

marus plorat amissa dulcedie nē q̄ pius fleuerat admissam amaritudinē pccōr: et hoc tā diu facit donec deo miserāte consolacio redit. **Qua** redeūte denuo cognoscat eā quā passā ē teptacione pbacionē fuisse nō desolacionē: porro pbacionē fuisse ad erudicionē nō ad destructionē. **Un̄** et cognito suo de teptacōe pfectu: nō tm̄ re fugit si eia teptari appetit. **Crebrius** itaq̄ hui⁹ cōmōi uias scindit: inter grē uisitacōe et teptacōis pbacionē i scola uirtū pfigēs. faciēte vniq̄ teptacōe de consolacōe ne deficiat: teptacōe ne supbiat: tande dei exercitacio mudato oculo iteioru statim adest lux: cui fidelit̄ iherere cupiens si corpe pssus nō puales ad serpm̄ nolens dolens q̄ resiliat. **Gustato** tñ aliq̄ten⁹ qm̄ dulcis ē dñs: ad sua eia cū redierit i cordis palato sapore retinet: quo fit ut iā ipm̄ nō ipi⁹ bona q̄q̄q̄ desideret. **Hec** bernard⁹. **Et** considerādū q̄ nichil i filio grē et i anabus factis tm̄ deo placet: qntū diligēs et muta m̄ hanc uisitacionū obseruācia. **Un̄** em̄ uenit et recedit periculossie ignorat: **Un̄** dicit bñs bernard⁹. **Cū** spūs sc̄i dispesatorie uisitacōes uigilantissime nō obseruat: tūc fit ut nec absente desideres neq̄ pntē glori fices: nepe q̄ p̄dico recedit ut audiri qrit. **Quo** nā mō si abesse nescit requirit: et qui dignant̄ ad hoc redit ut cōso

let: qualiter digne pro maiesta-
te sua recipitur si nec adesse sen-
tit: **¶** **D**ñs uigiles simus et solliciti
cum grāis uisitacionis nr̄e. q̄ mira-
bilis diuine sue artis ires-
sant actitat spūs sancto i corde
nr̄o: ne uq̄ sine uilignācia nr̄e
cōsacrae grā ueniat uel recedat.
¶ **D**ñs dicit. Vigilate: q̄ nes-
citis qua hora dñs uenit uen-
turus sit. Mens enī q̄ p̄ grām
uisitacionis nō obseruat: erit ig-
ta uisitacōe. **¶** **N**uq̄ ergo iueniat
nos grā uisatos. **¶** **S**i semp uultus
suspensos et expansos sinus
cordis. prout facultas uniuersū
nr̄m suppetit ad dñi aduentū
habeam. **¶** **S**ed et hoc notadū
diligent. q̄ etiā spūales unī nō
pnt semp i uno statu pmanere
nec eodē mō i spūali uita semp
profice. **¶** **S**i prout dñs donauit
rit et grā sua i fuderit: u-
nusquisq̄ deuoto nūc segnius
nūc alacrius currit uia mada-
tor dñi. **¶** **D**ñs cū aliquis tedio
uel accidia se affia sentit. p̄tea
nō debet diffidere aut desiste-
re a studio spūali: **¶** **S**i uiuatis dñi
debet requirere manu donec
cōsolet. **¶** **E**rgo q̄ diu adest ali-
cui grā delectet in ea: cū uero
illa subtracta fuerit nō p̄t hoc
aīo cōcidat nec tristior q̄ oportet
fiat. **¶** **S**i utat cōalio sapientis
ut i die bonor uidelet cū ha-
bet grā et successus p̄speros
i rebus spūalibz. ne i memor sit
malor: hoc est temptacionu et
aduersitatū q̄ sustinuit uel i
poster sustinere p̄t. **¶** et e conuer-
sō i die malor nō i meoz sit bo-

noz: ut int prospera et adu-
sa mediū tenes et discrecione
habes bndicat dñm i oī tpe. **¶**
ita tangit bñus bernardus in tita-
tu sup cōticia ita dices. **¶** **V**ide
illū qui i spū ambulat neq̄
pmanere i uno statu nec ea-
de semp facultate profice. et
q̄ nō sit i hōie uia eius. **¶** **S**i q̄ ad
modu ei spūs moderator dis-
pensat prout uult: nūc seg-
nius nūc alacrius q̄ retro sunt
oblusa. et ad anteriora sese
extende. **¶** **E**rgo cū te accidia ^{sentis.}
uē tedio affia noli p̄tea dif-
fide aut desistere a studio spū-
rituali: **¶** **S**i uiuatis req̄re ma-
nū dices. trahē me post te. tra-
hē te obsecras sponse exēplo:
donec denuo suscitāte grācia
facto p̄uioz alacrorq̄ curras
uia madaator dei. **¶** **D**ñs qm diu
ade grā. delectare i ea: nec
te existimes donū dei iure he-
reditario posside. ita uidelicz
secur⁹ de eo quasi nūq̄ p̄de
possis: ne forte cū subito trax-
erit manu et subtraherit do-
nū. tu aīo cōcidat et tristior
fias q̄ oportet. **¶** **C**urabis igit
secudū cōalū sapientis ut in
die bonor ne i meoz sis malor:
atq̄ i die malor nō i memor
sis bonor. **¶** **E**rgo i die uirtutis
tue noli esse secur⁹: **¶** **S**i clama
ad dñm cū p̄pha et dic. **¶** **C**ū de-
fecerit uirt⁹ mea ne derelin-
quas me. **¶** **P**orro i tpe tempta-
cionis cōsolare. et dic cū p̄osa.
¶ **T**rahe me p̄ te. **¶** **S**i nō te de-
seret spes. i tpe malo: nec i
bono prouidēcia deert. **¶** **E**risq̄

inter prospera et aduersa mu-
tabiliu[m] t[em]p[or]um tenens quadam et
mutatis ymaginib[us]. utiq[ue] hac
iuolabile et i[n]co[n]sua[n]s constra-
tus ai[us] eq[ui]tate benedices do-
minu[m] in o[mn]i t[em]p[or]e. **Hec bernard[us]**
Sciend[um] etia[m] q[uo]d sp[irit]ualis dei
aduent[us] i[n] ai[m]am e[st] triplex:
occult[us], dubius, et manifest[us].
Prim[us] aduent[us] dei occultus
dicit[ur] ai[us] i[n] cordib[us] eor[um] qui peccata
mortalia no[n] comittu[n]t deus
p[er] sua[m] gra[m]ia[m] i[n]habit[us]: qui p[ro]p[ter]
hoc occultus dicit[ur] q[uo]d i[n] suis
effectib[us] non sentit[ur]. **Un[de] ap[osto]lus**
ad ephesios dicit xpm[um] habi-
tare p[er] fide[m] i[n] cordib[us] nr[ost]ris. Si
des aute[m] catholica hec est. ut
q[ui]cu[m]q[ue] puritate[m] sua[m] co[n]seruaue-
runt et mortua peccata no[n] comi-
serunt. licet i[n] magnis se nodu[m]
exeritauerunt: t[ame]n i[n] illo[rum] cor-
dib[us] diam[us] esse deu[m]. **De hoc**
occulto aduentu dicit i[n] ps[al]m.
Perstigia tua no[n] cognoscent[ur].
Secu[n]d[us] aduent[us] dubius dicit[ur] ai[us]
mutacoe[m] nouoru[m] affectionu[m]
i[n] nobis cognoscim[us] et sentim[us]:
per quas peccata q[ui]d prius pla-
cuit et delectabat. nu[n]c p[er] ama-
ra[m] p[ri]ncipia[m] displicet et non de-
lectat. **Veru[m] eni[m] p[ri]ncipia[m] etissimu[m]**
signu[m] e[st] diuine p[ri]ncipia[m]. au[tem] sp[irit]us
licet dulcis sit sicut i[n] libro sa-
pientie d[icitu]r q[uo]d dulcis e[st] sp[irit]us
tu[us] i[n] nobis: nichil t[ame]n nisi q[uo]d
amaru[m] e[st] i[n] eade[m] p[ri]ncipia[m] sentit[ur].
Hec ergo aduent[us] conuenient[er] du-
bis dicit[ur] id e[st] p[ar]t[em] not[us] et p[ar]t[em]
ignot[us]. notus ex mutacoe[m] de-
uocoe[m] q[uo]d uernat cognoscat et
sentatur: ignot[us] q[uo]d q[uo]d ex sui

p[ri]ncipia[m] p[ri]ncipia[m] i[m]pressionem facit
i[n] ai[m]a[m] amaritudine[m] uidelicet
cu[m] i[m]pe sit dulcis. **Et no[n]du[m] u[er]o**
q[uo]d hui[us] mo[di] aduent[us] dubius orit[ur]
ex accipientis i[n]abilitate. qui
cu[m] multo[rum] maloz sibi co[n]scius
sit atq[ue] reus. no[n] p[otes]t sp[irit]u[m] sc[ilicet] a-
liu[m] accipere q[uam] iustitiam et argue[n]-
te[m]: licet sua[m] naturale[m] dulcedi-
ne[m] no[n] relinquat. **Ille eni[m] ama-**
ritudo no[n] e[st] ex uenietis amari-
tudie sed ex i[n]fectio[n]e recipiens:
sicut ai[us] quis nobile potu[m] et dul-
ce accipit que[m] ex i[n]fectis fauicib[us]
felle[m] i[n]dicat et amari. **De hoc**
sp[irit]u d[omi]n[us] dicit. Ille arguet mundu[m]
id e[st] mudanu[m] ho[m]i[n]em de peccato. Ter-
cius aduent[us] dicit[ur] manifest[us].
que[m] d[omi]n[us] i[n] seib[us] uis et amicus b[e]n[e]-
purgatis ac uirtutib[us] ordinatis
i[n] euidetib[us] et manifestis gra-
ciis opat[ur] ut hac gra[m]ia[m] reci-
pientes de dubijs et occultis et
o[mn]i gra[m]ia[m] penitus ignotis. manifestis-
sime doceant[ur]. **De hac dicit**
ps[al]m. Intra et occultu[m] sapie[n]tie tue
manifestasti michi. **Hec igit[ur]**
deca[m] i[n] p[ri]ncipia[m] colligere possu[m]us.
q[uo]d o[mn]is qui i[n] statu gra[m]ia[m] hoc est
sine peccato mortali. habet gra[m]ia[m]
aut occultam a[m] manifestam: hoc e[st]
habet gra[m]ia[m] habituale[m] ul[ter] actua-
le. **Sicut eni[m] ille p[ri]ncipia[m] nat[us] p[ri]ncipia[m]**
uis e[st] i[n]uolut[us]: sic p[ri]ncipia[m] sp[irit]ualit[er]
nat[us] i[n] nobis habet[ur] q[ui] quoda[m]
mo[do] i[n]uolut[us]. **Tu[m] eni[m] deus i[n] p[ro]p[ter]**
pio cordis nr[ost]ri habem[us] i[n]uolu-
tu[m]: q[ui]a p[er] fide[m] habitat i[n] nobis.
et nulla adhuc calefescit deuo-
coe[m] sentit[ur]. **Cu[m] at[er] ho[m]i[n]is opib[us]**
et uirtutib[us] diu exerceat[ur] iter-
du[m] sentit[ur] i[n] corde suo uehement[er]

igne caritatis que alijs vicibz
neq; sentit: tuc dicit habitac
i cordibz nris no solu p fide i
uoluntate p sensibile gram qd
quodammodo denudat. De hac
duplia i hoie gra occultu et
manifesta dicit bernardus. Os
et si iustis no desit ad meritu:
plernq; abe ad solacu. Illud
utilius: istud iocundus. Habet
itaq; et latet: du sensu cordis
mimo tangit illa suauitas ha
bita s abditu. Hec bernardus.
Debet g qlibz religiosus se
i statu grace conseruare ab oi
peccato mortali abstinendo. et eia
a peccatis: p ut possibile e coti
nendo. ut gra no solu habitu
ale veru etia actualē ab ipso
duo tpe suo cosequi valeat ad
sua consolacione: qz miseri
corde deo neq; deserit se tunc
tes et i preceptis suis ambulan
tes. s tpe et loco consolat eos:
aut affectu deuocōis uel gra
copūctōis illis infundendo. Qui
uō p huiusmodi dona sic consolāt
debent ee grati et dno pro ac
ceptis beneficis suor donoz rd
dere gratu actiones: ut ex h
postmodu maiore gracia ab
ipso pape mereant. De hoc
bitus bernardus ita dicit. Fe
lix qui ad singula dona gre
redit ad eu i quo e plenitudo
graz. au du pro acceptis nos
igratos no exlubem: locu i
nobis faciam grace ut mano
ra adhuc pape meream. Om
nino em nos sola ingratitude
a profectu conuersacionis ipedit.
du quodammodo amissu reputas

dator q ingratus accipit: muct
sibi de cetero ne tanto plura
pdat. quanto plura daret ingra
to. Ecce quo ingratitude tollit
gracia ab homine. Debem g
semp gras agere omnipotenti do
pro beneficijs nobis ab ipso ipse
sis: ut beneficia potiora gras
et spualiu donoz ab eo conse
qui meream. *De caritate dei.*

Postq instructus su de gra
q p spm scm metibz fide
liu infundit: nuc de caritate
qua ide sps sanctus i cordibz re
ligiosoz ac deuotoz hoim ope
rat desidero informari. *Patet.*

De caritate sup qua petis
informari scire debes. q
pmo caritas pro ut diffinitur
in tercio libro suarū e dilectio
qua diligit deus ppt se. et pr
im ppter deu et in deo. Scdm
uo diffinicionē bti augustini:
caritas e vtus qua videre deu
et pfru desideram. Hec aut
nobilissima vtus caritatis per
donu sancti sps infundit cordi
bz fidelū: ut possint deu di
ligere ac amare. Testat hoc
beatus aug i libro de vbis dmi
sic dices. Magna e mun dei
mi. Dedit em dona hoibz.
Que dona spm scm. Donu
quippe dat equale sibi: quia
donu ei sps sanctus e: et vnus
deus tota trinitas. p et filius
et sps scs. Ad prestatit nob
spis factus. Audi aplm. Cari
tas dei diffusa i cordibz nris.
et ne putaret quisq; a se sibi
esse qd diligit deu. continuo

addidit: p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ q̄ dat̄ ē nobis. Ut ergo ames deū ha-
bitet ite deus. et amet se de te:
idē ad amorē suū moueat te.
accēdat te illūnet te exaltet te.
Hec aug⁹. Vñ sp̄m̄ sc̄m̄ ille ha-
bere dinoscat. qui deū amat.
Qd̄ idē b̄p̄s aug⁹ affirmat
sic dices. Crestat ut itelligam⁹
sp̄m̄ sc̄m̄ habere illū q̄ diligit:
et habendo mereri ut plus ha-
beat. et plus habendo plus di-
ligat. Hec aug⁹. Et notandū
q̄ amor dilectio. et caritas. i sac̄
scriptura frequēt̄ pro eodē acci-
piūt. ut dicit d̄yonsius i libro
de diuinis noīz: ubi sic ait. Co-
munit̄ et uniformit̄ utendū ē
i diuinis. noīe amoris. et noīe
dilectionis. siue etiā caritatis. S;
considerādū q̄ affectus siue a-
mor aīe si rēs ē dicit̄ caritas:
si uō prau⁹ dicit̄ cupiditas. Vñ
dicit̄ beatus aug⁹. Nota q̄
pes aīe amor ē: qui si prauus
ē dicit̄ cupiditas ul' libido. si
rēs ē dicit̄ caritas. Hec aug⁹.
Amore uāq; mouet̄ aīa quasi
ad locū quo tendit. idē ad de-
lectacionē bonā uel malā. quo
se puenisse p̄ amorē letat̄: s;
quātomagis cupiditas de cor-
de hoīs eliminat̄. tāto maior
caritas acquirit̄. De istis mo-
tib; aīe beat⁹ aug⁹ sic dicit. Ca-
ritatē dico motū aīe ad fruendū
deo p̄t̄ ip̄m. et se atq; proxi-
p̄t̄er deū: cupiditatē aut̄ mo-
tū aīe ad fruendū se et proxi-
et quolib; corporeo nō p̄t̄er
deū. Qūto aut̄ magis r̄gnū

cupiditatis destruit̄: tāto ma-
regnū caritatis auget̄. Nā ca-
ritatis uenenu ē spes ad ip̄s
cendoz aut̄ retinendoz qualū.
nutrimētū ei⁹ ē inimicū cu-
piditatis: p̄fco nulla cupidi-
tas. Quisquis igit̄ eā nutrire
uult: iſtet̄ minuendis cupida-
tib;. P̄fca enī caritas nec cupi-
ditatem habet seculi nec t̄d̄e.
p̄ quas duas ianuās itrat̄ u-
micus et regnat̄: s; p̄ suo t̄d̄e
dei et amore pellend⁹ ē. Hec
aug⁹. Et de hac cupiditate et
caritate et q̄ reb; terreis sit
utendū ad necessitatē et non
fruendū. idē b̄p̄s aug⁹ sic ait.
Amor turpis cupiditas dicit̄:
quo aīm̄ serpo iſerora ſectat̄.
Amor bon⁹. caritas ul' dilectio
dicit̄. Quid̄ amaueris a hoc
ē q̄ tu. a iſerius ē te. a ſupius
ē te. Si iſerius te ē qd̄ amas:
a cōtēpnendū ama. ad tractā-
dū ama. ad utendū ama: nō
ad diligendū ama. Verbi grā.
Aurū amas. noli te alligare
auro. deus posuit sub tē aurū
Amor ergo iste ē cōtēpnend⁹
ad usum assumēda sunt ista:
nō eis vinculo amoris quasi glu-
tino ē adherendū. Hec augustīn⁹.
Et notandū q̄ quilib; peccōr̄ loqe
ē a deo nō loco. s; dissilitudinē
hoc ē malis morib; et puerſa
uita: q̄ sicut p̄ bonā uitā et a-
more dei homo appiquat̄ deo:
ita p̄ malos mores et diligēdo
ūquitatē recedit̄ a deo. De hoc
b̄p̄s aug⁹ i glosa sup̄ ps̄m̄ sic di-
cit. Nōndū q̄ nō loco quisq; ē

a deo: s̄ dissimilitudinē. **C**ō ē dissimilitudinē. Mala vita. malis moribus. Si enī bonis moribus appropinquat deo: malis moribus recedit a deo. **U**nū q̄ idēq; homo corpe stans uno loco et amado deū accedit ad deū: et amado iniquitate recedit a deo. **N**usq; pedes mouet: et tñ p̄t accedere et recedere. **P**edes enī nr̄i ī hoc itinere affectus nr̄i sunt: p̄t quisq; amorē habuerit ita accedit et recedit a deo. **H**ec aug⁹. **S**i cū oīm bonorū radix sit caritas et oīm malorū cupiditas: necesse ē ut vna destruat siue extirpet et alia plantet: q̄ simul ambe eē nō p̄nt: q̄ nisi vna radicitus euulsa fuerit: alia plantari nō p̄t. **S**ine causa aliq̄ conat̄ recedere: si radice nō cōtendit euellere. **H**ec aug⁹. **U**nī ille abhorret celestia: cui⁹ dilectio ē inclinata ad terrena. **D**e hoc ait crisostom⁹. **O**dit nimirū et abhorret celestia: cui⁹ dilcō spergit̄ ad mundana. **E**i nāq; qui dilectōne carnali estiuauerit: omne qd̄ salutis sue fuerit graue et insipidū apparebit. **H**ec crisostom⁹. **O**portet q̄ ut ille mundi amorē p̄ponat: q̄ dei amore impleat desiderat. **U**nī dicit b̄s aug⁹. **S**i habitat ī te amor mundi: nō ē quo itret amor dei. **V**as es s̄ plenu es: funde qd̄ habes. ut recipias qd̄ nō habes. **F**unde amorē seculi: ut implearis amore dei. **N**ā amor dei et mundi p̄t ī vno corde cohabitare non p̄nt. **C**episti deū diligere:

cepit ī te deus habitare. **D**eus pulcher sedos et deformes amauit ut pulchros faceret. **Q**uā tū ī te crescat amor dei: tantū crescit pulchritudo. **I**psa caritas ē autē pulchritudo. **Q**uisq; etiā cōtendit habere se posse dei caritate sine dei adiutorio. qd̄ aliud cōtendit nisi habere deū posse sine deo. **H**ec aug⁹. **N**ecesse igit̄ ē ut hō q̄ post carnalē in tū ad spūalia conuertat̄: ab hys quib; prius p̄ iordmatū amorē adheferat se auertat: ut eo liberius p̄ amorē spūalib; rebus ihere valeat. **D**e hoc hugo de sedo victore sic ait. **N**ecessesse ē ut hō q̄ a carnalib; ad spūalia conuertat̄: prius autē ab hys oibus quib; p̄ affectū iheserat auellat̄. **T**ū siq̄ libere se spūalib; p̄ amore cōglutinat: cū de terrenis affectib; nichil super qd̄ ei⁹ mētē ī desideria aliena cōuertat. **I**taq; temp⁹ sc̄dendi ē ut prius hō mētē a desiderijs terrenis auellat: postea temp⁹ cōsuetudini. ut autē p̄ amorē spūalē etnū et p̄manentib; bonis adhere incipiat. **S**ic quippe cōsūt hūana et diuina ī vni: ut q̄ duo fuerāt p̄ naturā fiant vna p̄ grām. **C**onpunctio siq̄ ipsa acus ē et dilcō fili: et facit vna acus et p̄forat utriq; ut filiū utriq; continent. **H**ec hugo. **E**t notadū q̄ recedere a summo bono hoc ē a deo et adhere voluptatib; seculi: ē formicari a dño. **T**estat̄ hoc b̄s aug⁹ ita dicens. **R**ecede nāq; ab illo

simplia et singulari bona. hoc ē
 a deo. et ī istas voluptates et ī
 amore seculi corrūpationes q̄ ter
 renas accede: ē fornicari a dño.
Ergo amad⁹ ē de⁹ sup oīa: et
 pro amore ei⁹ ita ut si fieri p̄t
 nosmetipsos obliuiscam: Oblu
 ta ē enī serpam aīa si amado
 mūdū: nūc obliuiscat se si a
 mado artificē mūdū. **H**ec aug⁹
Hic ē q̄ homo toto affectu nō
 p̄t suā dilaiōne dñige i deū.
 q̄ aīm⁹ ei⁹ dū p̄ res vanas
 et tñsitorias occupat: ac p̄ a
 more iordmati iplunt: mun⁹
 abilis ad diligendū deū seu ce
 lestia efficit. **D**e hoc b̄s aug⁹
 q̄si plāgēdo ī libro soliloqorū
 sic ait. **O** lux mētis. o lucens
 veritas. o vera deitas q̄ illū
 nas omē hōiēm peiēntē ī hūc
 mūdū. uenēte qdē si nō di
 ligētē: q̄ q̄ diligit eū iūmic⁹
 dei cōstituit. **E**xpelle teneb̄s
 desup faciē abissi mētis mee.
 ut videat te ītelligēdo. ut cog
 noscat te cōphēdēdo. ut dili
 gat te cognoscēdo. **Q**uisq̄
 enī cognoscat te. diligit te. ob
 liuiscat se. amat te plusq̄ se:
 reliq̄t se. uēit ad te. ut gau
 deat de te. **H**ic ē ergo dñe
 q̄ nō tm̄ diligo q̄ntū debeo:
 q̄ nō plene cognosco te. **E**t
 q̄ par te cognosco. par te
 diligo parū gaudeo. si a te uō
 īteriori gaudio p̄ exteriora
 recedo: et dū te solo careo
 adulterinas amicias ī hys
 exterioribz q̄ro. **E**t sic miser
 ego. cor meū qd̄ tibi soli debui

66
 toto amore totoq̄ affectu īpedē
 uanisq̄ dedi: et van⁹ effect⁹
 sum dū uanitate dilexi. **H**inc
 ē etiā dñe q̄ ite nō gaudeo
 et ideo tibi nō adhereo: quia
 ego ī exterioribz tu ī interioribz.
 ego ī t̄palibz tu ī spūalibz: ego
 ī tñsitorius aīd diffundor. co
 gitacōe vsq̄. locucōe īplucor:
 et tu dñe iētius habitas et iū
 tate ego iētis: tu diligis alta
 ego īfima. tu celestia ego t̄re
 na. **E**t q̄n poterūt hec oīa cō
 uenire. **M**iser ego. q̄n poteit
 obligas mea tue r̄titudinī
 adēquari. **H**ec aug⁹. **U**n̄ gli
 bet homo deuot⁹ debet q̄ntū
 p̄ualet dño auxiliāte. cor suū
 ab amore creature et rerū tñ
 seūcū erant. et dilaiōne suo
 cōdutorī adherē: ne amado
 creaturā amittat suū et om̄
 rez creatorē et p̄ cōsequēs ef
 ficiat adult: nā aīa deserto cre
 atore et amās creaturā adulte
 ra ē. **U**n̄ ad amadū creatorē
 et nō creaturā h̄s aug⁹ hor
 tat ita dices. **D**isce amare ī
 creaturā creatorē. et ī factura
 factorē: ne teneat te qd̄ ab il
 lo factū ē. et amittas eū a q̄
 et ip̄e factus es: relīque om̄s
 amores. **D**ulchior ē ille q̄
 feat celū et t̄rā. **C**uelle igit
 cor tuū ab amore creature: ut
 iherēas creatori. **S**i aut̄ dese
 ris eū qui te feat et amās illa
 q̄ feat deserto illo q̄ feat: ad
 ulter es. **A**nima enī deserto
 creatorē amās creaturā. adul
 tera ē. **A**ll⁹ enī amore nichil
 castius: nichil delectabili⁹ ē.

Illo deserto hoc amplectedo. effi-
 cietis inuuda. **O** aia ut illi a-
 pleru digna sis dimitte ista.
 et illi ihere gratis. **N**oli dilige
 deu ppt pmiu: si gratis cole eu
 ut ipm accipies. **E**tqz eni tibi
 aliud dederit. min9 est qz ipe.
Adheres at aia dno icapit secu-
 ritate habere et libertate: nec pa-
 uores sustinet nec tiores. **H**ec
 aug9. **E**rgo scdm dictu beati b-
 nardi. amor extnsec9 cor nrm
 no occupet. qz no pnt comisce-
 ri vera uanis. etna caduas.
 spualia corporalibz: suma ymus.
Dn pro ut dicit beatus aug9. bo-
 ni ad hoc utunt mudo ut fruatur
 deo: mali ut fruatur mudo. uti
 nolunt deo. **E**rgo aia deuota cu
 dno igne hoc e caritate accen-
 sa fuerit aucta qz itra sunt des-
 piat. et soli deo itendit. **D**e h-
 crisostim9 sic dicit. **N**am eni cu
 ignita fuerit igne dno. ad ni-
 chil eoz qz sut itra de reliquo
 ispiat. nec ad gloria nec ad ue-
 audia: si ad una sola qz detinet
 ea flama. **H**ec criso9. **O**bi con-
 sideradu qz aia sine amore ee
 no pt: aut eni coarpiat tre-
 na aut diligit celestia. **Q**d af-
 firmat qda glosa sup her uba.
Qualiscunqz amor sit vacare
 no pt. na si trena e aiam ad
 coarpiand9 trena idinat: si uo
 celestis e ad celestia subleuat.
 et ad etna iflamat. **A**lligata
 eni aia trena amore. uisai ha-
 bet ipenis: volare no pt. **S**i
 amor sanct9 ab hoc uisco solu-
 ta: ad supna gloria leuat in

illuim celeste. **H**ec glosa. **N**am se-
 audu dictu beati augustini. aia
 media int deu et creaturas po-
 sita consioe ad deu illuat: me-
 liorat: pfiat: conuersione ad cre-
 aturas obtenebrat: deteriorat
 et corrumpit. **C**uia put dicit
 bts gregori9. illi qui bona tpa-
 lia appetunt. ueluti i nichilu redi-
 gunt: qz du manete dei cengia
 deserunt: diligetes tnsitoria qz
 ad no ee tendunt. **H**ec gregori9.
Nam sicut uita corporis aia e ita
 uita aie e de9: et sicut corpus
 morit cu aiaz emittit. ita mors
 e aie no dilige deu. **D**e hoc bts
 aug9 sic dicit. **S**icut eni uita
 corporis aia e: ita uita aie de9.
Sicut corp9 exprimat cu aiaz
 emittit: ita exprimat aia cu deu
 amittit. **D**eus amissa mors
 aie: aia amissa mors corporis.
Et licet corp9 nrm possit mori.
 eni idipm quo diligit9 scz aia
 mori no pt: nisi du no diligit
 deu. cui mors e no deu dilige:
 qz nichil e aliud. qz ei qz dilige-
 do atqz obsequedo pponere.
Hec aug9. **E**t nondu. qz int a-
 more mudi et dei her e dra.
Nam amor mudi i pncipio dul-
 cis ee uidet: si fine habet ama-
 ru: sic ecouiso amor dei icapit
 ab amaritudine. et ei9 ultima
 sunt plena dulcedie. **H**oc affir-
 mat hugo ita dices. **I**nt amore
 mudi et dei her dra: qz amor
 mudi i pncipio dulcis ee uidet:
 si fine habet amar. **A**mor uero
 dei ab amaritudine icapit: si ul-
 tima ei9 dulcedie plena sunt.

Quid dicit dñs i euā^o dices. Quid
 hō pmo bonū vniū pōit: q̄ in
 sua delectatōe falsā q̄ndā dulce
 dñe sentit. s̄ postq̄ furor ma
 li desiderij mēte mebruiuerit
 tūc qd̄ deterius ē p̄inat: quā
 sp̄na cōsac̄e sup̄uenēs mēte quā
 prius falsō delectabat. grauit̄
 cauiat. s̄ sp̄sus m̄ postremo
 vinū bonū porrigit. dū mēte
 quā dulcedie sui amoris reple
 disposit. quādā pius tribulatio
 nū cōpūctioe amaritatis sinit:
 ut post gustū amaritudinis au
 di⁹ bibat suauissimū poculū
 caritatis: q̄ in p̄cor et pen
 tēs de miā dei fiduciā habere
 iapit. q̄ p̄ lōga meroris te
 dia sancti sp̄s cōsolatioe cor
 suū releuari sentit. **Hec hugo.**
Sciēdū etiā q̄ aure et solliatu
 dies ip̄duūt feruore caritatis:
 teste b̄to bernardo q̄ sic ait.
 Fons vite ē caritas: nec vni
 auct̄ dixerit q̄ de illo nō hause
 rit haurire quō p̄t. nisi fuerit
 p̄ns p̄ns fontis. q̄ caritas ē que
 deū ē. P̄ns igit̄ deo ē: q̄ deū
 amat. In q̄ enī nun⁹ amat: ab
 sens p̄fectō ē. In eo at̄ nun⁹ a
 mae deū cōuic̄at: qd̄ carnis ad
 huc necessitatibz occupat. Et
 qd̄ ē hoc. nisi a deo qdā absētiā: et
 absētiā. nisi p̄grinatio. Et p̄
 grinam⁹ ergo a dño. et i cor
 pe p̄grinam⁹: cū nimirū et i
 tenāo p̄pedit enīp̄nis et cari
 tas caris fatigat. **Hec bernar
 d⁹.** s̄ et hoc nōndū q̄ aiā huā
 na sine amore neq̄ esse p̄t.
 q̄ a diligit trena siue carnalia:

aut amat celestia siue sp̄ualia.
Sz debet sp̄ualis amor carnale
 carnale amore rep̄mē: et dul
 cedo amoris dei illicitā dulcedi
 ne superac. De hoc dicit beatus
 thom̄. Difficile ē luānā aiā
 nō amare: et necesse ē ut i q̄stūq̄
 mēs nrā trahat affectū. Ergo
 carnis amor sp̄s amore superet:
 desiderū desiderio refrigerat:
 q̄stū inde minuit: hinc crescat.
Hec ieron⁹. Dicit etiā de hoc b̄s
 bernard⁹. Sit igit̄ suauis et dul
 cis affectu tuo dñs ihs cōn ma
 las vtiq̄ dulcis vite carnalis il
 lecebras: et viciat dulcedo dulce
 dñe. q̄admodū clauū clau⁹ ex
 pellit. **Ea** sicut mors violent
 sepat aiām a corpe: ita dilād
 dei violent segregat hōiem a
 mūdo et carnali amore. **Hec b̄
 nard⁹.** Nā q̄ mīmā guttā dñe
 dilādus gustauerit. omnē dul
 cedmē t̄nsitoria cōtēpuit: et so
 la sibi suauitas dīna dulcescit.
Dñs dicit hugo. Cūq̄ nimirū
 q̄ntūcūq̄ mīmā guttā dñe gus
 tauerit caritatis: iā ei desipit
 oīs dulcedo t̄nsitoria. et sola
 dulcescit suauitas caritas q̄di
 na. **Hec hugo.** Oportet ergo q̄
 deū i corde suo habē desiderat:
 ut affectū suū et dilādōne ab oī
 bz rebz t̄renis et honoribz et ce
 teris oībz q̄ cū deo amari non
 p̄nt abstrahat. et i deū d̄m̄gat.
Quid affirmat b̄s aug⁹ sic dices.
Qui deū i corde suo habē desi
 derat: oportet ut amore suū
 de rebz et honoribz de amias.
 et p̄sequēs de oībz q̄ i deo
 et cū deo et p̄t deū diligi nō

pnt abstrahat. **Hec aug⁹.** Vn⁹ devote aie q⁹ deu⁹ time et dilige cōsueuerit. mortificatis i se cupiditatibz volūtate dei sibi pfererūt. et p⁹ dei amore se nō amant. **Ad leo** papa tangit ita dices. Sapiētes aie q⁹ vnū time vnū dilige et vnū spare didicerūt. mortificatis cupiditatibz et crucifixis corpis sensibz volūtate dei sibi pfererūt. et p⁹ dei amore se nō amāt. **Cuq⁹** auduit sibi diuinit⁹ dicit. post cōcupiscētiās tuās nō eas et a volūtate tua auertē. didūt affect⁹ suos et lege⁹ mentis a corpis lege discernūt. ut ex quadā se pte sibi denegēt. pde⁹ tes se i hys q⁹ carnalit⁹ cupiūt. et iuēientes se i hys q⁹ spūritūlit⁹ cōcupiscūt. **Hec leo.** Scedū etiā pro ut dicit hugo. q⁹ flāma libidis et amor carnis eos q⁹ accedit cōsumit. Amor vō sapiē lumē habet s⁹ cōsupcionē non habet. et si accedit frigidus ardetes facit. nō tñ cōburit. Vn⁹ q⁹libz pccōz q⁹uis p⁹ culpā pccāminis i corde suo infrigidatus fuerit nō despet. s⁹ p⁹ p⁹niām cōuertat⁹ ad dnm. et calorem caritatis xpī i se p⁹tin⁹ reformabit. **De hoc alexander** dicit sic. **Nemo** despet hoīm. q⁹tūcūq⁹ enī q⁹s ob culpā frigid⁹ fuerit. dū tñ cōuertit⁹ caritate xpī valid⁹ i flāmasat. **Dicit etiā de h⁹ cassian⁹.** Cū enī mēs a culpa lota fuerit ac xpō applicuerit. simillas caritatis i se xps p⁹tin⁹ reformabit. **Sz** et hoc cōsiderādū

q⁹ oīs suauitas et oīs opulētia creaturaz cor hoīs afficē pnt s⁹ nō saciare: p⁹ deu⁹ q⁹ solus implere et saciare aiām p⁹. **De hoc hugo** sic dicit. Oīs iocunditas et oīs suauitas oīs potētia. oīs epulētia creaturaz afficē cor huānū pnt: saciāe nō pnt. **De hoc dicit b⁹ bernard⁹.** **Ad** ymaginē quippe dei scā est aiā rāionalis: cetis oībz occupari p⁹ repleti oīno nō p⁹. **Capacē** dei q⁹tūq⁹ min⁹ ē deo. nō implebit. **Vn⁹ ē.** q⁹ nālū quidē desiderio sumū quis probat⁹ appetere bonū. nullā nisi adeptō eo req⁹re habetur. **Hec bernard⁹.** **Vn⁹ dicit anselm⁹.** Oīs creatura q⁹ de⁹ nō ē nichil iopia ē. **Idcirco** scā vni p⁹posito amōre rez tñscūcū et omī q⁹ i mūdo sūt uel q⁹ carnalit⁹ delectari p⁹. se pot⁹ cōtulerūt ad amādū deu⁹. et ea q⁹ spūalia sūt diligētes. q⁹dā cibū. quēdā amplexū spūrituale. quādā lucē et quēdā odorē iterioris sui hōmīs ubi verā requē iuēire et asseq⁹ possent. **De tali amore b⁹ aug⁹** i libro cōfes. sic ait. **Ad** amo deus me⁹ cū te amo: **Nō** specie⁹ corpus nec decus t⁹pis nec cadore⁹ lucis amicitū oculis. nō dulces melodias suauū cātilenaz: nō floz et ungetoz et aromatiū suauē olectia. nō māna et mella. non mēbra acceptabilia carnis ā pleribz: **Nō** hec amo cū amo deu⁹ meū. et tñ quādā lucē et quādā vocē et q⁹dā odorē et

Ca viii

quedā cibū et quedā āplerū cū
 amo deū meū. luce voce odore
 cibū āplerū iterioris hoīs mei.
 ubi fulget aīe mee qd' nō capit
 loco. et ubi sonat qd' nō rapit
 tēp. et ubi olet qd' nō spūgit fla
 tū. et ubi sapit qd' nō minuit eda
 ctas. et ubi heret qd' nō euellit
 sacetas. Hoc ē qd' amo. cū deū
 meū amo. Hec aug. Ecce quō
 spūales viri nō t'palia ul' q' t'n
 seūaia sunt. s' pot' spūalia et
 iteriora bona diligūt.

**De effectib' caritatis: q' ē
 qd' pmoueat ad dilcoez dei cadō**

Qupio enā scire aliq' de ef
 fertib' caritatis: et qd' ē
 qd' possit hoīez pmoueri ad di
 lectionē dei. **Ca viii**
Debeas scire q' ad dilcoē
 dei exatādā et etiā aug
 mētādā i nobis nichil ita va
 let: sicut bñficioz ei' frequēs
 cōsideratio. Testat hoc bñs au
 g. q' sic dicit. Ad dei dilcoē i
 nobis exatādā. nutriendā et
 augmētādā. nichil ita valet:
 sicut bñficioz ei' frequēs et di
 ligēs cōsideratio. Hec aug.
 Debet nāq' hō religios' cogi
 tare et ppende bñficia et gra
 ciā sibi a deo collatā p ceteris.
 Nā multe sunt generacoēs ho
 minū q' sine fine ac cognicoē
 i pdicōne etnā dilapse sunt.
 vel etiā i fide catholica ern
 tes s' carnalū et male viuētes
 i ppetuā dāpnacōne itiderūt.
 ipse vō p oib' lūis ē a deo elec
 et ad vīā salutis vocat'. ac ip
 sū grā roborat'. Hui' mōi ei
 bñficia dñi i mēte ptractare:

dat materiā magnā ipm deū
 diligedi ac amadi. De talibz
 bñficiis dei bñs aug' cōmēō
 rat ita dicēs. O anima mea
 si cogitare potes q' et quales
 i cōpacōe tu abiecti sunt: qui
 graciā q' data ē tibi cōseq nō
 valebāt. Audisti cte ab uicō
 vsq' nūc q' multe generacoēs
 hoīm miserūt: q' omīs sine cog
 nicoē dei et pao sui saguis i
 iteritū etnū dilapse sunt. Oī
 bz illis redēptoz tu' amātoz
 tu' te ptulit. qn tibi grāz lar
 git' ē quā null' illoz pape
 meruit: tu sola p illis electa
 es. Et qre id i te factū sit nul
 lā pt' amatoz tu caritatē
 causā poteris assignāc. nec
 aliq' habes: nisi qd' solū me fe
 cit qm voluit me. Nūq' forcioz
 dicioz nobilioz aut vtuosioz oibz
 illis fusti. q' grām elcōnis et
 familiaritatis p oibz cōseq me
 ruiisti. O q' forciozes et nobili
 ozes vtuosiozes ibi fuerūt: et
 tū abiecti vniūsi perierūt. Hec
 aug'. Nō solū aut bñficia dei
 recoleda. s' etiā peccā pus cōmis
 sa p cōtcoēz ad memoriā sunt
 reuocada. nō ad delectadū in
 eis. s' quō p pūāz et misericor
 dia dei absolutū sit vnusquisqz
 ab eis: ut pro tato bñficio sibi
 a deo collato. feruētioz sit ad ip
 sū diligedi et amadi. Hoc fa
 ciebat beatus aug' cū i libro cō
 fessionū sic dicēt. Recordam vo
 lo tñfactas feditates meas et
 carnales corrupcoēs aīe mee
 nō q' ea amem: s' ut te amem
 deus me. Amore cōris tu facio

illud. recoles vias meas nequis
 finas i amaritudine cogitacois
 mee: ut tu dulcescas michi dulce
 do no fallax: dulcedo felix et se
 cura. et colliges me a dispsioe
 i qua frustrati discissus sum:
 du ab vno te auersa i multa e
 uanuu. **E**xarsi ei aliqn saam
 iferis i adolescencia. et affici
 ausus su variis et vmbrosis
 amoribz: et cotabuit species
 mea et coputru cora oculis
 tuis: placens michi et coplace
 cupies hoibus. **E**t qd erat qd
 me delectabat. nisi amari et a
 mare. **E**t exalabant nebule
 de limosa concupia carnis et ob
 fuscabat cor meū. ut no discer
 neret serenitas dilcionis tue
 a caligine libidinis: cu nichil
 bladius sit tua caritate. nec
 amat qd salubrius q illa p
 auctis formosa et luosa veritas
 tua: vbi requies eta repitur.
Tu em es plenitudo et inde
 ficiēs: copia icorruptibilis sua
 uuitatis. **Q**ues e apud te ^{uolce} et in
 ta ixturbabilis: qui itrat in
 te itrat i gaudiū dñi sui: et
 no timebit et habebit se op
 time ioptimo. **D**efluri abs
 te ego et erravi deus me: ni
 mus deuius ab stabilitate tua:
 et factus su michi regio eges
 tatis. **H**ec aug. **D**ende eadē
 quisq; deuot⁹ debet misera
 coēs dñi: quo eū p suā grām
 visitat et cololat: ac om̄ ob
 litus sibi soli itendat. **H**anc
 pietatē dñi magnā btus au
 q⁹ tra se sentiebat cū dicebat.
Cū dei miseracoēs tra me

attedo: sic michi videt. q si fas
 e dicere quodamō nichil agit
 deus nisi vt saluti mee pui
 deat: et cū pro me totū orni
 patū video quasi om̄ oblit⁹
 michi soli velut vacare. **H**ec
 aug. **I**te dicit. **O** bone deus
 op⁹ qui sic vnūqueq; m̄m cu
 ras. tñqm̄ solus cures: et sic
 om̄s tñq; singulos. **H**ec aug.
Hec igit bñficia iā pmissa et
 alia qcuq; fidelibz a deo exhi
 bita: dat materia v̄m deū a
 madi et sup oia diligedi. **D**ñ
 ecia btus aug⁹ pro hui⁹ mōi bñ
 ficus ad diligendū deū sic hor
 tat dices. **D**iliges dñm deū
 tuū qui p̄cis tuis seruire fecit
 v̄nigenitū suū: q tibi detm̄ia
 uit angelos i misterū tuū: q
 tibi dedit celū cū syderibz: ac
 rē cū volatilibz: tra cū aūali
 bus et germibz: aquā cū p̄sca
 bus. **M**aiore ergo ei⁹ carita
 ti iuria facis: si dona illi⁹ ac
 apis et dilcionis vicissitudinē
 no repedis. **A**ut ergo dona il
 li⁹ si potes respue: uel si res
 puere no potes. dilcionis vi
 cissitudinē repede. **H**ec aug.
De effectibz caritatis pmo sci
 endū. q caritas no statū p̄fca
 ē cū nascat in hoie vel habet:
 si nascat ut p̄ficiat: dem̄ robo
 rat. vltio vero p̄ficiat. **D**e hoc
 btis aug⁹ sup canonica iohis
 sic dicit. **N**ūq; mor ut nascit
 caritas p̄fca ē. **P**mmo ut p̄
 ficiat nascit: cū fuerit nata
 nutrit: cū fuerit nutrita ro
 borat: cū fuerit roborata p̄
 ficit: et cū ad p̄fectū venerit

11

dicit. Cupio dissolui et esse cum
 xpo. **Hec aug.** De hac igitur
 virtute videlicet caritate cum pos-
 sessa fuerit generantur alie virtu-
 tes: scilicet strenuitas morum. ere-
 ctio honorum optimarum ac ceterarum
 virtutum. **Unde dicit beatus aug.** O
 felix amor. ex quo nascitur
 strenuitas morum puritas affectio-
 num. sublimitas intellectuum. sat-
 ietas desideriorum. claritas optimarum
 ferundit virtutum: et dignitas
 meritorum. **Hec aug.** Hec namque
 quod caritas cum mente hominis plene
 cepit: ad innumera virtutum opera e-
 andem multiformiter accedit.
Unde phibet beatus gregorius in primo li-
 bro moralium exponens illa verba.
 et quod multiplex sit lex eius: ita
 dicens. **Unde igitur** lex dei mul-
 tipler dicitur: quod nimirum cum v-
 na eademque sit caritas si men-
 te plene cepit: hanc ad innumera
 opera multiformiter accedit. **Cum**
 nimirum legis multipliciter
 beatus paulus enumerat cum di-
 cit. Caritas paciens est: benigna
 est etc. **Paciens** quippe est ca-
 ritas quod illata mala equanimiter
 tollerat: benigna est vero cum
 pro malis bona largitur ministrat.
Non emulat: quod per hoc quod in prin-
 ti mundo nihil appetit: iuinde ter-
 renis successibus nescit. **Non**
 inflat: quod cum primam in mente ret-
 buationis anxie desiderat: de
 hominis se exterioribus non exultat.
Non agit perperam: quod quo se in so-
 lum dei et proximi amore di-

latat: quod quod a ratione discre-
 pat ignorat. **Non est ambiciosa:**
 quod quo ardentius inquit ad sua sa-
 tagit: foris nullatenus concupis-
 cit. **Non querit quod sua sunt:** quod curata
 que hic transitoria possidet velut
 aliena negligit. cum nichil sibi
 esse proprium nisi quodsecumque permanet
 agnoscat. **Non irritat:** quod iuribus
 lacessit ad nullos se vlcionis
 sue motus exultat: dum pro mag-
 nis laboribus maiora pro prima
 expectat. **Non cogitat malum:**
 quod in amore iudicie mentem soli-
 das: dum omne odium radiat e-
 ruit. versare non sinit in animo quod
 ignat. **Non gaudet super iugitate:**
 quo sola dilacione ergo omnis i-
 uat: nec de peccacione aduersa
 cum exultat. **Cogaudet autem ve-**
 ritati: quod ut se ceteros diligens
 per hoc quod rectum in aliis conspicit:
 quasi de augmento proprii profectus
 hylarescat. **Multiplex ergo ista**
lex dei est que contra unum cuiusque
 culpe iaculum quod primam me-
 tem impetit. instructionis sue mun-
 imo occurrat: ut quod antiqui hos-
 tis varia confusione nos obsi-
 det: ipsa hinc de nobis multa
 pliat expugnet. **Hec gregorius.**
Beatus etiam bernardus verba ap-
 lli memorata et quodam alia in trac-
 tati de caritate exponendo pro-
 sequitur. sic dicens. **Sola enim cari-**
tas est que in aduersis non deficiat
 quod paciens est: que iniurias non re-
 pendit. quod benigna est. quam feli-
 citas aliena non cruciat quod non

emulat. quā cōsciā mala non
 pūgit. qz nō agit pperā. q̄ i ho
 noze nō extollit qz nō i flat. q̄
 i abiectiōe nō cōfundit. quā
 nō ē ambiciosa. quā cupiditas
 nō coartat quā nō q̄rit q̄ sua
 sunt. quā cōtumelie nō puocāt
 qz nō irritat. quā sinistra sus
 picioēs nō fedāt qz nō cogitat
 malū. quā aliena mala nō le
 tificāt qz nō gaudet sup iūsta
 te. quā errores nō cecāt qz cō
 gaudet veritati. quā psecutioēs
 nō frāgūt qz oīa suffert. quā
 p̄fidia nō idurat qz oīa credit.
 quā desperatio nō absorbet
 qz oīa sperat. quā mortis sepa
 tio nō int̄didit qz nūq̄ extidit.
Quod mirū si forte nō vincat q̄
 fortis ē vt mors p̄mo morte
 forciat. q̄ ip̄am q̄ mortē mou
 coegit i morte redeptoris. **Q**
 i superabilis v̄tus caritatis q̄ p̄m
 quoqz i superabile superasti. et cu
 oīa subiecta sunt. oībz quodāmo
 subiectasti. dū victus amore deus
 factus ē oībz hōm̄ et abiec
 to plebis. p̄pter nimia eī carita
 tē qua dilexit nos de⁹ cōtinere
 vltra nō potuit i ma sua misericor
 dias suas. q̄ min⁹ dilectā aiā
 suā i iucis exponēt pro amias
 suis. vt mortis timore p̄t tolle
 ret ab amias suis et vigore. **E**t
 si cont̄ deū fortis fuit. q̄ p̄toma
 gis adūsus hoīes p̄ualebit. **H**ec
 bernard⁹. **U**bi nondū q̄ habē
 tibz caritatē oīa illis cooperāt
 i bonū. teste b̄o augustino qui

diat. **D**iligētibz deū oīa coope
 rant i bonū. **T**ales enī de⁹ cō
 solat prosperis. et exerceat ad
 uersis. **N**ā p̄a p̄oꝝ i f̄n̄ muta
 te exerceat hūilitas. afflictioē
 paciēcia cōm̄dē sapiēcia.
 odio benuolēcia. **H**ec aug⁹. **C**a
 ritas enī magne efficacē ē. **I**p
 sa nāqz ē salus moꝝ. moꝝ c̄mi
 nū. vita v̄tutū. causa meritoy.
 et p̄mū p̄f̄oꝝ. **D**e hac prosp̄
 i libro de vita cōtēplatiua sic ait.
Caritas ē volūtas rē ab oībz t̄
 renus ac p̄m̄tibz p̄oꝝis auer
 sa. iuncta deo i se p̄abilis et v̄nita.
 igne quodā facti sp̄s a quo ē
 et ad quē refert̄ incensa. i q̄
 namēti oīs extranea. corrip
 coīs nescia. nulli vicio obnor
 ia. sup oīa q̄ carnalit̄ diligūt
 excelsa diuine cōtēplatiōis au
 da i oībz sp̄ iuncta. sal⁹ moꝝū.
 moꝝ c̄minū. vita v̄tutū. v̄tus
 pugnaū. palma victoy. cau
 sa meritoy bonoy p̄mū p̄f̄oꝝ.
 sine qua null⁹ deo placuit. cū
 qua nō potuit aliq̄s peccare.
 fructuosa i penitētibz. leta i pro
 ficiētibz. glorioza i p̄seuerātibz.
 victoriosa i martiribz. oposa
 i oībz oīno fidelibz. ex q̄ q̄p̄ ē
 boni op̄s viget. **H**ec p̄sper.
Quisqz hāc caritatē habuerit
 et cur⁹ cor et aiām hēc nobilis
 sima v̄tus possederit. talē i q̄
 aiām supbia nō i flat. iuidia
 nō deuastat. auaricia nō ex
 cecat. luxuria nō inq̄nat. se
 cura ē i aduersis. i p̄speris

reparata: mundū spernēs et deū
 sup oīa diligēs. **Hec** tacēs deū
 cogitat. loquēs nūl aliud nisi
 qd ad dei amorē ptinet loqui
 desiderat. alios ad caritatē
 exhortādo inflāmat. **Semp** leta
 et sp benigna. **Hec** et hys filia
 deus opat i aīa deuota: cū
 ipsa uisitat p sue caritatis et
 dilectiois dona. **De** hoc hugo
 de scō victore sic ait. **Quā** in
 qua caritas habitat supbia nō
 inflat iūdicia nō deuastat. ira
 nō dissipat. tristitia mala nō
 uerat. auaricia nō excecāt. glu
 la nō inflāmat. luxuria nō inq
 nat. sp mūda ē sp casta ē sp
 queta. semp leta sp pacifica
 semp benigna sp modesta. in
 aduersis secura i prosperis tē
 pata. mundū cōtēpnēs et deū
 diligēs. oīm bona amādo sua
 faciēs. sua oībz libent impāēs:
 nō timēs iopia. nō magnope
 expetēs habūdāciā. **In** quo ca
 ritas dei ē semp cogitat qn
 ad deū pueiat. qn mundū reli
 quat. qn scādala euadat. qn
 uerā pacē iueiat. semp cor
 suū habeat et desiderū i sup
 na eleuatū. **Si** qn ambulat. si
 qn sedet. si qn agit. si qn qes
 at: qn egerit. cor a deo nō
 recedit. **Tacēs** deū cogitat lo
 quēs nūl pt deū et qd ad amo
 re dei ptinet loq desiderat. alios
 ad caritatē exhortādo
 inflāmat. caritatē oībz cōmen
 dat: q dulcis amor dei qm

amari et q ipurū sit amor huius
 seculi nō solū uoce s ope q omibz
 demonstrat. **Deridet** huius mundi
 glām sollicitudinē arguit: et q
 stultū sit i hys q triseūt fiducia
 habē oīdit. **Curat** ceitatē ho
 minū q hec diligūt: miratur
 quō iā dudū unūsa hec trisito
 ria et caduca oīs nō cōtēpnūt.
His iudicis caritas se prodit.
 et eos in qbz habitat nō solū i
 triseū uolūtate s et foris cōū
 faciōe discernit. **Hec** hugo. **Qui**
 etiā uult pro ut dicit basilus
 uerā dilcōne p gustāe xpm dis
 cat suauit amare: q xps a
 mor ē. **Amor** at scdm dictū hu
 gonis ē dulcedo saporis itimi:
 et qto feruēat quis amat. tā
 to suauis gustat. **Et** nōndū q
 sola caritas et dilcō ē q disc
 nit int filios dei et filios dya
 boli: q q habēt caritatē ex
 deo nati sūt. **Hoc** probat btus
 aug⁹ ita dices. **Dilcō** sola dis
 cuit int filios dei et filios dya
 boli. **Signet** se oīs signo cru
 cis cātēt oīs allā baptizent
 oīs intrēt ecclesiā i pleāt pie
 tes basilicay: nō discernūt filii
 dei a filis dyaboli nisi carita
 te. **Qui** habēt caritatē. nati
 sunt ex deo. **Hec** aug⁹. **Nam**
 oīs spēs iusticie quas serui
 xpm habēt i ueritate possunt
 etiā pueri si hoīes et serui dya
 boli habere i simulacōe: solā
 aut caritatē habere nō pos
 sūt: et ideo p nullū signū sic

cognoscitur. ubi uel in quo habi-
 tet spiritus sanctus: sicut per gratiam
 caritatis. Hoc affirmat crisostomus
 cum sic ait. Omnis quippe spes uis-
 itae quas habet seruum dei in ve-
 ritate. potest habere seruum dya-
 boli in simulaculo: sola autem cari-
 tate spiritus sanctus non potest. ideo habet
 puram speciem caritatis sibi ser-
 uauit spiritus sanctus: quia per nullum testimo-
 nium sic cognoscitur ubi est spiritus
 sanctus sicut per gratiam caritatis.
Hec crisostomus. Sine caritate etiam
 nulla uirtus nec aliud exercitium
 spirituale homini potest esse. et ideo
 solum amorem deus a nobis erigit:
 ut uirtuose operationes quas ipse do-
 nante facimus. per eandem dominum me-
 diante caritate placeamus. De
 hoc beatus bernardus in tractatu de
 caritate sic ait. Solus igitur amor
 est quem a nobis deus erigit: etiam
 cum beneficis obruit uel flagellis
 corrigit uel ^{causis} instruit uel mandatis
 astrigit. Plenitudo legis est cari-
 tas. et legem continet et prophetas:
 quia quicquid lege diuina idcirco uel
 interdicit ad solum amorem redu-
 cit. Solue tributum amoris: et
 dominus noueris satisfactus. Quid
 enim iniquis nobis potest tanta in morte
 victu patas in habitu uilitas. in
 uigiliis et disciplinis iugis
 austeritas. **Patent accipe.**
 Quaedam sunt caritatis obsequia
 placencia et placencia si in carita-
 te fiant: ac sine caritate nichil
 profut. **Hec est uirtus** in qua nec mi-
 nimus opus respuit sine qua ne-

maximum acceptat. non predicatio
 etiam si ligus fiat angelorum.
 non fides etiam si montes transferat.
 nec elemosina etiam si omnes fa-
 cultates meas in cibos pauperum
 distribuam. non corporis afflictio
 etiam si tradat corpus ut aut ar-
 deat: nec missarum sollempnia quae
 cum fratre reconciliacione munus per
 hibet offerri. **Hec bernardus.** Bo-
 na etiam opera quae per fideles exer-
 centur tanto magis sunt meritoria:
 quanto ualencius ex caritatis uir-
 tute procedunt. De hoc per quendam di-
 citur. Bona namque opera quaecumque
 sunt tanto magis meritoria sunt:
 quanto uicinius ex intimis caritatis
 uisceribus procedunt. Ex quo con-
 tigit quod aliquis in magno et arduo
 opere bono minus meretur quam ex
 minore caritate facit illud: quod
 alter in modico opere quod facit ex
 maiore caritate. **Hec ille.** In
 etiam caritas debiles quosque
 ad bonum agendum roborat et fa-
 cit uigum christi suauem et onus ei
 leue. et ut facilius homines uin-
 ceret ipsa prius deum superauit: quam
 impassibile vulnerauit et eternum
 mortale fecit. De hoc beatus ber-
 nardus sic dicit. Vere dulcis et
 suavis est cibus caritatis: que
 fessos alleuat debiles roborat
 mestos letificat: uigum denique
 ueritatis facit suauem et onus
 leue. Caritas recte ut nos uin-
 ceret prius deum superauit: vul-
 nerauit impassibile. ligauit in-
 superabile. traxit incommutabile:

et nū fecit mortē. Nulla vero maior dilcō nullū amor sincerior nullus affectus ardētiore nulla caritas sanctior: q̄ q̄ mortuus ē pro nobis innocēs nichil qd̄ i no-
tus amaret iueiens. Hoc at̄ to-
tū ut dura m̄a corda emolliret:
et insensibiles et emortuos affec-
tus nr̄os q̄si exatado suscitaret.
Hec bernardus. Dñ̄ oīs q̄ habet
caritatē dei nō tepescit: nec p̄t
esse amor xp̄i otiosus. Operat̄
enī magna ubi adest: si at̄ opa-
ri bonū opus cōtēpnit amor nō
ē. De hoc b̄tus gregorius i ome-
lia. Nūq̄ ē amor dei otiosus. O-
pat̄ enī magna si ē: si vō opa-
ri rēnuat amor nō ē. Ergo pro-
batio dilcōnis exhibitio ē opus.
Hec gregorius. Dicit enī de hoc
b̄tus bernardus. O bone ihesu
amor tuus nō ē otiosus: q̄ te di-
ligūt nō tepescūt. Memoria
de te sup̄ mel dulcis: medita-
tio tua pl̄ q̄ cibis suavis: lo-
qui de te plurima refectio: co-
gitatio de te p̄fca cōsolatio:
adherē tibi vita eterna. **Hec b̄-**
nardus. Caritas etiā cū cor ho-
mīs possederit scdm̄ dictū b̄ti
bernardi libertatē donat. tū-
rē pellit: laborē nō sentit: me-
ritū nō ituet. p̄mū nō requi-
rit: et tñ plus oibz viget: nul-
lus t̄ros sic sollicitat nulla p̄-
mia sic iuitat. **Hec bernardus.** Di-
ligēda ergo ē virtus caritatis:
q̄ oīs q̄ possidet eā diues ē:
oīs vō qui illa caret paup̄ et

miser ē. De hoc dicit basilus.
Thesaur⁹ idēficiēs amor ē di-
uin⁹: quē q̄ habet ē diues. q̄
q̄s caret paup̄ ē. Dicit etiā de
hoc b̄tus aug⁹. Caritas ē dul-
cedo et salubre viailū mēcū:
sine qua diues paup̄ ē et cū q̄
paup̄ diues ē: q̄ dilcōne dei
nichil dulcis. Dulce v̄bū si dul-
ci⁹ sc̄m. **Hec aug⁹.** Dñ̄ habēs
caritatē aliquā plurima bona.
cōseqū et papit: quisq̄s vō illa
caruerit. etiā hoc qd̄ videbat
accepisse amittit. Testat̄ hoc
b̄tus gregorius i quadā omelia
sic dicēs. Quisq̄s caritatē ha-
bet eā dona alia papit: q̄sq̄s
caritatē nō habet. etiā q̄ p̄ce-
pisse videbat amittit. **Hec gre-**
gorius. Et b̄tus aug⁹ idē sentit
cū dicit. Attēde quā ē caritas:
q̄ si desit frustra habent cetera:
si aut̄ assit habent om̄ia. Adde
caritatē et oīs oīa p̄ficiūt: de-
trahē caritatē cetera nichil p̄-
sunt. Caritas ergo ē vita virtu-
tū: quā si abstuleris virtutes
illico moriūt. **Dñ̄ oīm diuinay**
scripturay plenitudo. et pleni-
tudo legis ē dilcō dei et pro-
mi. Si nō vacat om̄s paginas
p̄scrutari. oīa scripturay secreta
penetrare: tene caritatē ubi
pendet oīa. **Hec aug⁹.** Debe⁹
ergo accedere ad creatorem
nr̄m nō gressu pedū si bonis
moribz et sincera dilcōne: ut
p̄nciā nr̄i i cordibz nr̄is ha-
bere et sentire valeam⁹ ad

nrām consolacionē. De hoc bñs
 aug⁹ sic dicit. Ad deū q̄ ubiq; p̄
 sens e ubiq; tot⁹ e. nō pedibz
 licet ire s̄ moribz. Mores aut
 nrī nō ex eo qd̄ quisq; nouit. s̄
 ex eo qd̄ diligit diiudicari so
 lent: nec faciūt bonos ul' ma
 los mores. nisi boni ul' mali a
 mores. **T**ato at nobis meli⁹ e.
 q̄nto magis i illū imus q̄ nichil
 e meli⁹. im⁹ uō nō ambulādo
 s̄ amādo: quē tato habem⁹ p̄n
 ciozē. q̄to eūdē amorē q̄ i eu
 tendim⁹ poterim⁹ habē puri
 ozē. **N**ec aug⁹. Nichil etiā ter
 ribili⁹ e malignus sp̄ritibz q̄
 feruēs dilāo dei qua deuoti
 estuant et afficiūt: q̄ cū hoibz
 religiosi adesse senserit mor
 fugiūt atq; discedūt. **Q**d af
 firmat raban⁹ ita dices. Ni
 chyl tribili⁹ e cūctis demonibz:
 qm̄ cū i dei dilāone et deside
 rio estuam⁹. **D**icit etiā de li
 btis ambrosi⁹. **C**ū enī mēs
 icēdio caritatis xp̄i estuauit.
 ab eo mor oīs maligni callidi
 tas vsuciaq; discedit. **N**ec am
 brosi⁹. **N**ā hostis atiqu⁹ casti
 tate abstineciā et ceteras v
 tutes si sine caritate fuerit nō
 timet: solā uō caritatē quā et
 ga deū habem⁹ et amorē huile
 quē nobis uicissim ip̄edim⁹ p̄
 amesat. **H**oc testat⁹ btis gre
 gori⁹ sic dices. **A**ntiqu⁹ hostis
 castitate i nobis si sine carita
 te fuerit nō timet: q̄ ip̄e car
 ne nō p̄mit⁹ ut dissoluat lux

uria. **A**bstineciā nō timet: q̄
 ip̄e cibo nō utit⁹ q̄ necessitate
 corpis nō urget. **D**istractio
 nē rerū tēnax nō timet si ei
 dē op̄i caritas desit: q̄ diu
 ciar subsidus nec ip̄e eget.
Valde at i nobis caritatē ve
 rā idē amorē huile quē nob
 uicissim ip̄edim⁹ timet et ni
 mis cōcordie iuidet: q̄ hanc
 nos tenem⁹ itra quā ip̄e no
 lens tenē amisit i celo. **N**ec
 gregori⁹. **P**roindū etiā q̄ amā
 tibz deū null⁹ labor e difficil:
 nō amātibz vō oīs labor q̄ ad
 sp̄uale vitā p̄tinet e grauis.
Vn dicit btis bñard⁹. **V**bi a
 mor e labor nō e s̄ sapor: qm̄
 amāti nichil difficile e. **E**t ite
 rū. **L**abor me⁹ vix e vni⁹ ho
 re: et si pl⁹ e nō sensio p̄ amo
 re. **D**icit etiā de hoc btis au
 g⁹. **C**ui amat nō laborat.
Oīs eī labor nō amātibz gra
 uis e: sol⁹ amor e q̄ nomē dif
 ficultatis erubescat. **N**ec aug⁹.
Vn amem⁹ xp̄m: nē labor
 spiritualis sit nobis difficilis.
Ad hoc hortat⁹ btis ieronim⁹
 ita dices. **N**ichil amātibz du
 rū null⁹ labor difficilis. **A**me
 m⁹ et nos xp̄m et facile inde
 bit⁹ omē difficile. **B**reuiā pu
 tabim⁹ vniūsa q̄ lōga sūt: et
 iaculo illi⁹ vulnerati dicem⁹.
Neu me q̄ icolat⁹ me⁹ plon
 gat⁹ e. **N**ec ieroni⁹. **Q**uisq; s̄
 enī amore iebriat⁹ fuerit ad
 omē op̄⁹ bonū hylarefat. **L**a

Ca viij

bores et dolores sustinet et q̄
 dāno p̄ dilcōne nō sentat. De
 talibz i dei caritate feruētibz
 dicit bt̄s b̄nard⁹. Si q̄s gustu
 caritatis iebriat⁹ fuerit. ad
 omē op⁹ bonū hylarescat. la
 borat et nō lacescat. dolet et nō
 sentit. deridet et nō adūtit.
 O uigū amoris xp̄i q̄ dulciter
 capis. q̄ gloriose illaḡas. q̄ for
 tit strigis. q̄ suauit p̄mis. q̄
 delectabilis oneras. Hec b̄nard⁹.
 Dicit etiā bt̄s aug⁹. Oīa gr̄a
 uia et imania facilia. et p̄pe
 nulla. facit amor. Qui ergo p̄
 factā dei dilcōne possidet. ni
 chul ē qd̄ i adūsis nō tolleret.
 Qui aut̄ ip̄acient⁹ adūsa tolle
 ram⁹ idēto fit. q̄ caritatē q̄
 oīa tollerat nō habem⁹. Hoc
 p̄bat origenes. ita dicens.
 Nichil enī ē qd̄ nō tolleret q̄
 p̄fctē diligit. Alura at̄ nō tole
 ram⁹ certū ob hoc. q̄ carita
 tē q̄ oīa tolerat nō habem⁹.
 q̄ si nō ferim⁹ aliq̄ pacient⁹
 idēto ē. q̄ caritas nobis que
 oīa patit⁹ deest. In luctamine
 q̄ qd̄ ē nobis adūsus demo
 nes eo frequēt cadim⁹. non
 dubiū qm̄ ob hoc qd̄ nō ē i no
 bis caritas illa q̄ nūq̄ cadit.
 Hec origenes. Vbi cōsideran
 dū q̄ cōditor. n̄ nōnūq̄ p̄mit
 tit hominē t̄bulacoibz et tēpta
 coibz diuersis exteri. ut p̄
 ereptionē t̄bulacois de⁹ eo fer
 uēt⁹ diligit. De hoc b̄s ber
 nard⁹ sic dicit. Vult cōditor

n̄ alto qd̄ cōalio s̄ salubri. ho
 minē t̄bulacoibz exteri. ut
 dū defecerit hō et subuenit de⁹.
 de⁹ ab hoīe ueneret et p̄ cōse
 quēs adamet. Hec b̄nard⁹. Et
 bt̄s gregor⁹ etiā de hoc sic
 ait. Audet op̄s de⁹ ignē sue ca
 ritatis apparent⁹ extigūe per
 adūsa. ut tā felia fr̄a it̄ pola
 cioē valid⁹ q̄s accēdat i dei di
 laōne et amore. Hec gregor⁹.
 Rōndū q̄ ut⁹ etiā caritatis tā
 te ē excellēcie ut etiā de⁹ appel
 let. vñ i q̄cūq̄ hoīe ip̄a fuerit
 et ei⁹ cor possederit t̄lis nichil
 trenū nichil corruptibile dili
 git. De hoc origenes sup̄ can
 sic ait. Nōmē caritatis tm̄ ex
 tollit⁹ ut etiā ip̄e de⁹ caritas ap
 peller⁹ sicut iohes dicit de⁹ ca
 ritas ē. i quo ostēdit et ip̄m
 deū caritatē esse. Et sciendū
 q̄ hec caritas q̄ de⁹ ē i q̄ fuit
 nichil trenū nichil materiale
 nichil corruptibile diligit. cōt
 naturā ē ei corruptibile aliq̄
 diligit. cū ip̄a sit it̄corruptionis
 fons. Ip̄a ē enī sola q̄ habet i
 moilitatē. siqd̄ de⁹ ē caritas.
 et habitat lucē iaccessibile. Qd̄
 at̄ aliud imoilitas nisi vita et
 na ē. quā datur se promisit de
 credētibz i ip̄m solū verū deū.
 et quē misit ip̄m xp̄m filiū ei⁹.
 p̄tēa g⁹ i p̄mis et an̄ oīa hoc
 amabile et placitū eē dicit deo
 ut diligit quis dnm̄ deū suū
 ex toto corde suo et ex tota aīa
 sua et ex totis viribz suis. q̄

be

deus caritas ē: et fili⁹ dei q̄ ex
deo ē caritas ē. sui filie aliqd̄ re
quirit ī nobis. ut p̄ hāc carita
te q̄ ē in xp̄o ih̄u qui ē caritas
velut cognata q̄dā p̄ caritatis
nomē affinitate sociem: sicut
et ille q̄ iā cōiūctus erat eidē cū
dicebat. Eius nos sepabit a
caritate dei q̄ ē ī xp̄o ih̄u dño
nr̄o. Hec origenes. Hoc autē
p̄uilegiū sola caritas habet:
ut de⁹ dicat et sit. Nō enī di
cit de⁹ hūilitas ē aut paciēcia
ul' cetē v̄tutes: sicut dicit de⁹
caritas ē. Vñ s̄i v̄ri totā sub
stācia suā tradiderūt. et om̄s
delectācoēs carnis ac om̄s iocū
ditates cordis iordimatas cō
tēpserūt: ut hāc v̄tutē cōpa
rēt et ip̄am possiderēt. De
hac nobilissima v̄tute hugo
sic dicit. O caritas si scire q̄
ti vales. p̄cū appendere pro
te. **S** forte excedis angustias
meas. n̄ iuenire potero p̄cū
tuū penes me: dabo tñ qd̄ ha
beo et totū qd̄ habeo: tota do
m⁹ mee substācia te cōmuta
bo: et cū totū dederō totū q̄
nichilū reputabo. Om̄s delectā
coēs carnis mee. om̄s iocūdi
tates cordis mei pro te libēt
impedā ut te solū posside va
leā. tu sola michi carior. tu
sola vtilior. tu sola suauior. tu
sola iocūdior: ampli⁹ delectās.
habūdāci⁹ faciās. tuā saluās.
felici⁹ conseruās. O caritas
nescio enī si forte mai⁹ sit te

deū dice: an deū te superasse.
Quod si mai⁹ ē: etiā hoc libent
et fiducialit̄ de te dicā. De⁹
caritas ē. Nūq̄ parū ē deū
ī se manētē habere: Cū est
caritatē posside. Hoc p̄uile
giū sola caritas habet: ut de⁹
dicat et sit. Nō enī dicit de⁹
hūilitas ē aut paciēcia q̄ cū oīs
v̄tutibus dei donū sit. nulla p̄t
solā caritatē hoc habet ut nō
solū dei donū: s̄ et de⁹ dici
possit. Reliq̄ igit̄ grāz dona
largit̄ de⁹ etiā hys quos repro
bat: solā autē caritatē q̄ semp̄
hys tñ q̄s diligit ī p̄mū ser
uat. Caritas igit̄ ē fons p̄ius
de q̄ nō cōmūcat aliens: q̄
quāq̄ illā habet nō iā aliens
ē a deo. Hec hugo. Quid ḡ p̄a
osi⁹ qd̄ secur⁹ qd̄ iocūdi⁹ q̄
habē caritatē. Vñ b̄tus ber
nard⁹ ita dicit. De⁹ caritas
ē. q̄ p̄aosi⁹. et q̄ manet ī cari
tate ī deo manet. q̄ secur⁹
et de⁹ ī eo. q̄ iocūdi⁹. Hanc
ḡ toto cordis desiderio cōcu
piscam⁹ et diligēt studio req̄
ram⁹: ut iuenire ip̄am et pos
sede valeam⁹ ad nr̄z salutē
aīz. **De xy fructib⁹ sp̄s carit**
Sed nec hoc p̄mittēdū
qd̄ ap̄to poit̄ duodeci
fruct⁹ sp̄s: int̄ q̄s p̄matū te
net caritas. De quib⁹ fructib⁹
ip̄e dicit ad galathas quito.
Fruct⁹ autē sp̄s ē caritas gau
diū. **C**irca varietatē istoz
fructuū nondū: q̄ caritas p̄ce

dit ut caput vitū. **Uñ** dicit bñs
ico. Que alia vitus int fructus
sp̄s debuit habē p̄matū nisi cari-
tas. sine qua cete vitutes nō re-
putāt esse vitutes. et ex qua nas-
cūt oīa bona. Caritas ē igit p̄
m̄ fructus. **Uñ** vō vite ē ip̄a vi-
ta sp̄ualis q̄ regnū dei p̄ grām
i se cōtinet. iuxta illud luce xvij.
Regnū dei int vos ē. fructus at
caritatis multiplicē habet vitu-
tē: maxie q̄ ip̄a sanat omnē
infirmitatē sp̄ualē. Qui enī
caritatē nō habet huic nō sa-
puīt vitutes q̄si ifirmo: s̄ cari-
tas ē dispositio gustus sp̄ualis.
Habēt ei caritatē: sapiūt res
p̄ ut sape debēt. Est enī cari-
tas amor ordinat⁹ q̄ p̄iosa ha-
bent q̄ vō p̄iosa sūt et diligūt:
ut sūt vitutes et res sp̄uales:
et vilia respiciūt q̄ vō vilia sūt
s̄z tp̄alia et carnalia. **Hec** vō
sanat languorē: q̄ p̄t p̄cām a-
nime ē iflict⁹. **Uñ** dicit petr⁹
i sua canonica p̄ma. Caritas o-
pit multitudinē p̄cōz. **Ope-
rire** p̄cā: ē facē q̄si nūq̄m p̄c-
cata fuerūt. **Nā** pro ut dicit ben-
t⁹ bernard⁹. plene et misericor-
dit⁹ remittit de⁹: nō dāpnat
blasfēdo. nec cōfūdīt ip̄operā-
do. nec min⁹ amat ip̄utādo.
Sic fruct⁹ iste sanat om̄s ifir-
mitates sp̄uales. q̄i nūq̄ hui⁹
sent. **Secūd⁹** fruct⁹ sp̄us ē gau-
diū: q̄ ē dulcissim⁹. **Uñ** dicit eccl̄
xv. **Nō** ē oblectamētū sup̄ cor-
dis gaudiū. **In** tñbz at excedit

gaudiū cordis: modū carnalis
gaudij. **Primo** i cōtinuitate. **Uñ**
ei carnalis nō sedet semp̄ ad
mēsa corpale: s̄ secura mēs q̄
iuge cōmūū. p̄ ut dicit p̄bior⁹
xv. **Sedō** i hoc q̄ gulosa multas
habet amantudies āneras gau-
dio suo: ut ē afflictio ex dilatioē
deliciaz quas vehemēt appetit:
et defectū quē i eis q̄ sibi appo-
nūt iueit. **Uñ** dicit aug⁹. **Uñ**
cūq̄ caro q̄nt refectioē: iueit
defectioē. **P̄terea** excedit mo-
dū i sumedo delābilis: vñ ledit
cōsciam et corpus naturā. **Ter-
cio** i hoc q̄ gaudiū cordis ē gau-
diū tm̄ de magnis boīs et venis.
Uñ dicit glosa sup̄ illud v̄bū fruct⁹
sp̄us ē caritas. gaudiū: id ē nō
ē gaudedū q̄ idigna sūt gaudis:
inues gaudiū sp̄uale de hys
de q̄bz ē dignū gaudē. **Et** nōn
dū q̄ gaudiū sp̄uale facit ho-
minē de dyabolo tūphare.
Uñ dicit aug⁹. **Unica** rāo vñ
cedi iūmū: ē leticia sp̄ualis.
Enī ei dyabol⁹ videt i aliquo
sp̄uale leticiā multū displicet
ei: q̄ sat deū adesse. **Uñ** regū
us. **Dixerūt** philisteri q̄ tenent
figurā demonū. **Veit** de⁹ i cas-
tra. **Ve** nobis. **Nō** ei fuit tāta
exultatio heri et nudī staus.
Bequit de tao fr̄u s̄z de pa-
te: quē cōstat eē p̄iosissimū:
ex hoc q̄ fili⁹ dei voluit eū ita
frequēt eē i ore suo. **Uñ** ip̄e
dicit ioh̄is xiiij. **Pacē** reliquo
vobis: pacē meā do vobis. **Do**

luit eam ut apli huc fructu habe
ret i ore suo: dicite dno mathei
xx. Intrares domu salutate eam
dicetes. Pax huic domui. fructus
iste pacis habet triplice virtute.
Primo filio dei assimilatur. Vn di
mathei v. Beati pacifici qm filij
dei vocabuntur: filij inq p imita
coem: tale officiu habet i tm q
le filij dei. Pacificavit ei nos
deo pti. Secundo hic fructus pacis lo
cu ipot deo. Vn ps diat. In pa
ce factus est locus eius. Scide qd ut
et tu fructu istu deo apponas pa
ce diligendo: et habebis ad comu
niu tuu. Na paulus diat. Pacem
habete: et deus pacis et dilec
nis erit vobiscu. Tertio. fructus
iste pacis etna pace donat. Vn
ysaie ulno. Et sabbatu ex sabbato.
Qui em i hac vita pace diligunt
et habet: i futuro seculo posside
bunt ea etnu. De qua pace di
ysaie xxxij. Sedebit plus mes
i pulchritudine pacis: i taberna
culis fiducia. et i rege opulenta.
Quartus fructus sps est pacencia.
Quo fructu nullus videtur magis
esse necessarius i hac valle miserie
bi int tot mala sumus. Hic fructus
fortis abus est. et duricia habet
i cortice. s sub illa duricia latet
magna dulcedo: qd deus tribula
tos consolatur etia i pnti. Ipa etia
tribulacio est via ad etna dulce
dine. Vn diat ad hebreos. Om
at disciplina i pnti videtur qd
no esse gaudij s meroris: postea
at fructu pacatissimu excitatis

p ea reddet iusticie. Cuius fructus
facit hoies valde fortes. Na pro
ut diat i proverbis. melior est pa
cies viro forti: et q dnat au
suo expugnatore urbium. Sine du
bio maior virtus est i pacendo ma
la q agendo foras: et ideo melior
est pacies q fortis. Diat etia de
hoc seneca. Magni animi est iu
rius i suma pacencia pati: et no
bilior triumphus est. et valior victo
ria sumpti. q expugnatio ur
bis. Qui enim seipm vincit: no
solu urbe s et regnu celoz capit.
Vn di mathei xj. Regnu celoz
vi patitur: et violenti diripiunt il
lud. Na pacientes hnt lras pate
tes euangelij q regnu celoz
ipoz sit: dicite dno mathei v.
Beati q psecutione pacunt pnt ius
ticia: qm ipoz est regnu celoz.
Quintus fructus sps est loganimitas:
et consistit i sustinendo et ex
spectando deum. Vn ps. Exspecta
dnm vultu age et confortetur cor
tuu: et sustine dnem. Debemus
enim deum expectare et sustine
qd no fallit se expectantes: di
cite ps. Uniusi q te expectat
no confundetur. No enim dereliquit
sperantes i se: et si no accipit
qs qd petit differt no aufert.
Vn diat gregorius. Nemo q tar
di audit credat qd a supma cu
ra negligat. Na elcis sepe ne
gat qd petit: ut afflictioe et purga
ti digni sint illud accipe. Habet
at iste fructus triplice virtute.

Primo in hoc quod homines fidelem reddit deo. **S**oli namque longanimiter deum in tribulatione non deserunt: et ideo merito audituri sunt illud dulce verbum a domino. **D**os estis qui prima scitis mecum in temptationibus meis: et ego dispono vobis regnum. **S**ecundo cum omnes virtutes mereantur: hoc vero virtus mercedem recipit: accipit alicui et hoc applicat. **V**nde dicitur prima ad corinthios nono. **O**mnes quidem accipit si unus accipit breviter: scilicet longanimiter. **L**onganimitas enim siue perseverantia est singularis filia summi regis: quod heres regni celestis. **T**ercio coronam vite eterne augmentat. **V**nde dicitur eadem 11. **C**oncede deo et sustine: ut crescat in novissimo vita tua. **S**extus fructus spiritus est bonitas. **D**icitur autem bonitas cum dulcedo secundum glossam. **C**ui fructus preciosus est: quod non solum dulcis sed ipsa dulcedo quae tanta est quod omnem amaritudinem huius mundi homini dulcorat. **C**um non tribuit illa dulcedo: quae mortem quae dulcissima faciat: ut patet in martiribus sanctis. qui mortem passi sunt pro domino. et qui adversitas resistere potest vocationi illi quam spiritus sanctus operatur in cordibus fidelium. **H**uius fructus figuram videtur habere manna quod erat in archa testamenti: cum virga aaron et tabulis. **I**n virga intelligitur correctio: in tabulis discretio: in manna dulcedo. **Q**uestria marie debet habere plati: virga videlicet correctionis cum discretione et dulcedo: ut eorum subditio eo melius possint proficere in bonis

moribus et in animarum salute. **S**eptimus fructus spiritus est benignitas siue liberalitas. **I**ste fructus patet esse preciosus ex hoc: quod pertinet ad nobilissimas personas. **A**varicia enim servilium: si largitas nobilium. **Q**uinto autem aliis benignior et liberalior: tanto nobilior. **V**nde videmus solem et alia corpora celestia. quae sunt nobiliora liberalius communicare bona sua. **H**ic autem fructus habet quadruplicem virtutem. **P**rima est quod facit homines amari: et ita efficaciter est quod inimicos amicos facit. **V**nde dicitur proverbiorum xxv. **S**i esurierit inimicus tuus ab illi: si sitit da illi aquam bibere. **M**unas enim congregabis super caput eius: id est eum accedes ad diligendum. **S**ecundo facit homines honorari. **P**robiorum xxv. **V**ictoria et honorem acquirit: qui dat munera. **T**ercio deo assimulat: qui liberalissimus est. **V**nde dicitur iacobi primo. **D**at omnibus fluent: et non perperat. **E**t seneca. **C**ui dat beneficia deum imitat. **S**palius namque deum imitat homo misericors. **Q**uinto hominem ad bonum finem perducit. **V**nde ieronimus. **N**on meum me vidisse mala morte mortuum: qui liberalem audierit vitam. **O**ctavus fructus spiritus est mansuetudo. quod preciosus est et delicatus. **V**nde psalmus. **M**ansueti autem hereditabunt terram: in qua inveniunt preciositas. ut pro mansuetudine terram promissionis habeat. **I**ste autem fructus habet tres virtutes. **P**rima est. quod homines conservat in statu virtutum. **E**ccl. x. **F**ili in mansuetudine serva animam tuam. **H**omines enim in mansueti frequenter franguntur per ipsa

acaā ul' igne ire succēdūt: māfue
 ti ī statu vitū cōferuant. **S**edō
 amorē et grām hoīm cōpat. **D**n̄
 ecā iij. **F**ili ī māfuetudīe oya tua
 pfice: et sup gloriā hoīm dilige
 us. **E**t de moyse diat ecā xlv.
Dilect⁹ a deo et hoīb⁹: au⁹ causa
 tāgit nūi xv. ubi di q' moyfes e
 rat mitissim⁹ hoīm qui morabā
 tur ī terra. **T**ercio etnā salutē tri
 buit: uir illud p̄ste. **C**ū exurgēt
 ī iudiciū de⁹: ut saluos facēt om̄s
 māfuetos tre. **N**on⁹ fruct⁹ sp̄s
 ē fides quē fructū patet cē p̄cio
 sū. ex hoc q' dñs valde amat ta
 lē fructū. **D**n̄ diat ecāastes p̄mo.
Simplacitū ē deo fides et māfue
 tido. **H**abet at her vtr⁹ q̄tuor vitu
 tes. **P**ma ē q' facit hoīez lauda
 ri. **P**ubnoz xxvii. **V**ir fidelis ml
 ai laudabit. **S**edō fāt hoīez exal
 tari. **M**athei xxvii. **C**isputas ē fi
 delis seru⁹ et prudēs. quē cōstituit
 dñs sup familiā suā. **T**ercio fāt
 hoīez multū amari a deo et a dño
 treno. **E**cā xxvii. **S**i tibi ē seru⁹
 fidelis sit t' q' aiā tua: et q' frēm
 tracta illū. **C**irto fāt coronari.
 mathei xxvii. **C**ia sup pauca fusti
 fidelis. sup mlta te cōstituiā. int
 ī gaudiū dñi tui. **D**eam⁹ fruct⁹
 sp̄s ē modestia. quē fructū patet
 cē p̄ciosū et dulcē: q' valde rutalat
 iste fruct⁹. **D**n̄ diat ad philippē
 iij. **M**odestia v̄nā nota sit omīb⁹
 hoīb⁹: id ē rōnabilis cōuersacio.
Diat glosa. hāc vult apls notā
 cē hoīb⁹: ut odore ei⁹ si mortui s̄t
 viuificēt: si vō viuū cōfortent. **E**t

habet fruct⁹ iste q̄duplicē vitū.
Pma vtr⁹ q' hoīs vitā cōferuat tā
 spūalē q' corpale. **D**n̄ diat seneca.
Mediocra vō vtilia q' sūt nimia
 eo q' supflua nocēt: sic segetē ni
 mia frangit p̄bertas: sic et rami
 onere frāgūt. **S**edō vitā iocūdā
 fāt: sicut nimietas iocūdā. **D**e
 hoc diat boeci⁹. **P**auas mūmisp̄
 natura cōtenta ē: au⁹ societate
 si supfluis ingere velis aut iocū
 dū fiet qd' īmundis ā norū. **T**er
 cio deo assimulat. q' ī mēsurā et
 ponde et nūo oīa disponit: ut
 diat sap̄ne xj. **C**irto fāt hoīez suf
 ficiente: sicut ecōtro p̄digalitas
 fāt hoīez idigētē. **D**e hoc diat
 seneca. **P**ecuniā magnā habet
 q's. si auar⁹ ē nō habet: si prodig⁹
 ē nō habebit. **I**ndeam⁹ fruct⁹
 sp̄s ē cōtinētia. quē fructū patet
 cē p̄ciosū ex illo ecā xxvii. **N**ō ē
 digna pondemāo cōtinētis aiē.
Hui⁹ fruct⁹ q̄duplex ē vtr⁹. **P**̄
 ē q' vitā plōgat. **D**n̄ diat sene
 ca. **P**t ista prouidētia longiorē
 progare huic corpuscūlo mortē:
 si voluptates q̄bz maior ps ei⁹
 subdit: poterit regē et cohercē.
Et ecā xxvii. **A**bstinēs est
 addiaet vitā. **S**edō ad iocūdita
 tē spūalē p̄parat: uir illud p̄ste.
Hēnuut cōsolāi aiā mea: meor
 su dei et delectat⁹ sū. **E**t beati
 bernard⁹. **D**elicata ē cōsolāo
 dina. et nō dabit admittētib⁹
 alienā: dñs enī nō vult faciare
 plenos ul' potare ebrios. **T**ercio
 deū et angelos letificat. **D**n̄ le

git' genesi xi. q' abrahā grande
 fecit cōuiuū i die ablactacōis
 filij sui: sic de' gaudet cū aliq's
 de filijs suis sepat' a lacte tpalis
 cōsolacōis. Dicit de hoc tulu'. Si
 abis et potib; pce uterem' et nos
 imaculatos custodirem': fruē'
 cōsortio et affabilitate deoz idē
 angeloz. Circo a pessimo hoste q'
 habem' custodit nos sc; a volup
 tate. Hec ē q' corp' morte tpali. et
 p' morte etna corp' et aiām it'
 fiat. Vñ dicit seneca. Voluptates
 int' om̄s res vilissimas. p'cipue
 ex stirpa q' mors nos āplerat in
 hoc ut strāgulet. Quodeam' et
 vltim' fruct' spūs ē castitas. quē
 fructū p'asū patet ēē ex hoc q'
 ad sponsas regis celestis ptinet.
 Iste fruct' habet q'duplice v̄tutē.
 Pma ē q' aiām fāt ēē mirabilis
 pulchritudis. Vñ dicit sapie iij.
 O q' pulchra ē casta generacio
 ai caritate. Secdo angelus assimu
 lat: de quo dicit bernard'. Ad
 castitate decori' q' hoīem ange
 lū fāt. Differt it' se hō pudic' et
 angel'. s; felicitate nō v̄tute: s;
 si angeli castitas felicioz. hoīs tñ
 foraoz ēē cognoscat. Tertio ad
 modū balsami a spūali corrup
 cōe hoīem cōseruat. Vñ bernard'.
 Castitas istar balsami odoriferi
 q' cōdita cōdauera icorrupta ser
 uant: sensu et act' tenet et cō
 strūgit. Circo istabilitatē glorie
 q'damō pōit hoīem. De hoc idē
 bernard' iterū dicit. Castitas so
 la i hoc mōilitatis loco et tpe:

statū quedā imōilitatis gl'e repñ
 tat. Phos igit' duodecī fruct' spūs:
 vn' q'sq' aiām suā ipinguare stu
 deat i illis se exerceōdo. vt alimo
 niā etne gl'e p' hāc vitā p'cipere
 meat. **Quō dō sic diligend' car'**

Habita igit' i formatōe de
 effectu caritatis et de duo
 decī fructib; spūs: nūc quō sit de'
 diligend' de hoc cupio edoceri.

Sare debes pmo q' pius et
 misericors de' vult a nob'
 amari: q' ipē nos amat et por
 dilerit nos. Debem' ergo v̄tū
 rependē i amādo: vt ipm felicit'
 possidere valeam'. De hoc btūs
 bernard' sic dicit. Cū amat de'
 nichil vult aliud q' amari. Cer
 tissime ob aliud nō amat nisi ut
 amet: scēs ipos amore btūs q'
 se amauerit. Merito ergo cetens
 renūcians affectioib; fidelis aiā
 tota ei' iābat amori: q' sumū
 et verū bonū de' ē sol'. Ille fe
 licit' amat et tāto felici' q'nto ā
 pli'. Hec b'nard'. Subet ergo dñs
 se amari: ne miserā q' ex ei' ad
 rē ē iauram'. Vñ dicit beatus
 aug'. Quid tibi sū bone ihu ut a
 mari te iubeas et p'cipias. et ni
 si faciā nasceris et minaris mi
 chi ingētes miseras. Hec aug'.
 Erigit ergo dñs a suis fidelib;
 ut honoret' ut p' timent' ut dñs
 amet' ut sponsa: s; amor habit'
 reuerēciā nescit. q' amor ab a
 mado nō ab honorādo denoiat'.
 De hoc dicit btūs b'nard'. Eri
 git dñs honorari ut p' tineri

ut dñs: amari ut spōsus: amor
 uō reuerēciā nescit. Ab amādo
 quippe amor nō ab honorādo de
 noiāt. **Hec bernard⁹.** Et notādū
 q̄ p̄ncipalit̄ p̄t̄ tria bñficia nob̄
 a deo ip̄ensa ip̄e sūme ē diligēdo:
 hoc ē p̄t̄ creacionē p̄t̄ redēp̄cio
 nē et p̄t̄ p̄cā dimissionē. **P̄mo**
 p̄t̄ creacionē: q̄ ip̄e fecit nos
 et nō ip̄i nos. **Sēdo** p̄t̄ redēp̄ci
 onē: q̄ sua amara passione et
 morte redemit nos. **Pro** tantis
 igit̄ bñficijs sine mō a nobis
 amari deus meruit. **De** hoc be
 at⁹ bernard⁹ i libro de diligēdo
 deū. et alibi sic ait. **Q̄d** si me to
 tū debeo pro me fecō q̄d addā iā
 pro refecto et refecto hoc modo:
Nō ei t̄m facile refect⁹ q̄ factus.
Siḡdē de mō nō solū. s̄ de oī q̄d
 fcm ē sc̄ptū ē: dicit et sc̄a sūt.
At uō q̄ me t̄m et semel dūcedo
 fecit i reficiēdo: p̄fecto et dicit
 mlt̄a et gessit mira. et p̄tulit
 dura: nec t̄m dura s̄ eā idig
 na. **Q̄d** ergo retribuā dñō pro
 oībz q̄ retribuit michi. **In** p̄mo
 ope me michi dedit: i sc̄udo
 se. et ubi se dedit me michi id
 didit. **Dat⁹** ergo et reddit⁹ me
 pro me debeo et his debeo. q̄d
 deo tribuā pro se. **Nā** et si me
 nullies repēde possem: q̄d sū
 ego ad deū. **Hic** p̄mū vide quo
 mō p̄mo q̄ sine mō a nobis a
 mari de⁹ meruit: q̄ p̄or dilexit
 nos tantū et t̄m et gratis. tam
 tillos et tales. **Modus** ergo di
 ligēdi deū ē sine mō diligē: de

iū dilectio q̄ tēdit i deū. tēdat
 i mēsu. tēdat i finitū: nā et
 i finit⁹ ē de⁹ et i mēsus. **Quis**
 nā q̄so finis debz eē mī ul' mod⁹
 amoris. **S̄** uicē repēdim⁹ cū
 mēsurā. **Diligā** ergo te pro do
 no tuo et meo mō: min⁹ q̄dē
 iusto s̄ plane pro posse meo.
Qui et si q̄ntū debeo nō possu:
 nō possu ultra q̄ possu. **Poteo**
 uō plus cū pl⁹ donare digna
 beris: nūqm̄ t̄m prout dign⁹
 haberis. **In** p̄fectū meū vide
 rūt oculi tui: s̄ t̄m i libro tuo o
 om̄s sc̄bent: q̄ q̄d p̄nt̄ faciūt
 et si q̄d debet nō p̄nt̄. **Hec** ber
 nard⁹. **Amād⁹** igit̄ a nobis val
 de ē dñs: nō solū q̄ nos creauit
 s̄ eā q̄ redemit. **Nā** deuota
 corda multū alliaūt ad xp̄i
 amorē: p̄t̄ illi⁹ amare passiois
 recordacionē. **Uñ** dicit beatus ber
 nard⁹. **Valde** michi oīno amā
 d⁹ ē xp̄i quē sū. uiuo et sapio. **Dig**
 n⁹ plane ē morte q̄ tibi dñe ihu
 xp̄e recusat uiuē et mortu⁹ ē:
 et q̄ tibi nō sapit desipit: et qu
 curat eē nō p̄t̄ te p̄ nichilo est:
 et nichil ē. **Uñ** temetip̄m de⁹
 feasti oīa: et q̄ eē vult sibi et
 nō tibi nichil eē ic̄apit int̄ oīa.
Phis ergo ita sū amās te q̄ntū
 possu. **S̄** ē q̄d me pl⁹ mouet
 pl⁹ accēdit: sup̄ oīa iqm̄ reddit
 te amabilē michi. ihu bone ca
 lux quē bibisti op⁹ redēp̄cionis
 nre: hoc oīno amorē m̄m faci
 le vendiant totū sibi: hoc ē q̄d
 m̄az deuocione et blandi⁹ al

licet et iustus erigit et arcus as-
 strigit. et affiat vehemētia. **Hec**
bernardus. Tercio diligendū ē de-
 p̄t̄ p̄cā dimissionē. q̄ nichil
 dignū p̄t̄ p̄cōr̄ rependē deo
 pro p̄cō nisi dilectionē reddat
 ergo amore pro suo debito. et
 au pl̄ dimittit̄ ampli⁹ dilige
 debet. De hoc beatus ambrosius
 sic dicit. Cū nichil ē q̄digne
 deo referre possum⁹ p̄ p̄cō ni-
 si dilectionē. reddam⁹ ergo
 amorē p̄ debito. ampli⁹ uō dili-
 gē debet au donat̄ ampli⁹. **Hec**
ambrosius. Et sciendū q̄ q̄cūq̄
 amat deū. ip̄e etiā amat a deo.
Quo enī nō reamabit se dilige-
 tes. quos amauit et necdū a-
 mātēs. Dedit nāq̄ nobis du-
 plex pign⁹ sp̄m sc̄m et fidelem
 testē ih̄m xp̄m. et hūc crucifirū.
 Ecce geminū et firmissimū er-
 ga nos dei amoris signū. xp̄s
 morit̄ et meret̄ amari sp̄s sc̄s
 affiat et facit amare. In illo cer-
 num⁹ qd̄ amem⁹. ab isto sum-
 m⁹ vñ amem⁹. **Ista** cōmemorat
 b̄s bernard⁹ i quadā autorita-
 te ita dices. Nemo se amare
 diffidat q̄ iā amat. libent̄ dei
 amor n̄m quē p̄ueit̄ subsequit̄.
 Nā quō reamare pigebit. quos
 amauit et necdū amātēs. Ha-
 bes enī dilcōnis pign⁹ sp̄m.
 habes et fidele testē ih̄m et hūc
 crucifirū. O geminū ip̄m q̄ fir-
 missimū erga nos dei amoris
 argumētū. xp̄s morit̄ et mere-
 t̄ amari. sp̄s affiat et facit a-

amare. Ille facit cur amet. iste
 ut amet. Ille multā suā dilcōnē
 cōmēdat i nob. iste dat. In illo cer-
 num⁹ qd̄ amem⁹ ab isto sum-
 m⁹ vñ amem⁹. Caritacōnē ab illo oc-
 casio ē. ex isto affectio. Quia cō-
 fusio. dei filiū oculis igratis c̄nē
 moriente. qd̄ qd̄ facile contigit
 si desit sp̄s. Nūc aut̄ q̄ caritas
 dei diffusa ē i cordibz n̄ris p̄ sp̄m
 sc̄m qui dat⁹ ē nob. amati ama-
 m⁹. amātēs ampli⁹ merem⁹ ama-
 ri. Cū ergo teneam⁹ geminū m̄e
 salutis idicū. neutra sine alte-
 ra prodest. Nā nec sp̄s dat nisi
 credentibz i crucifirū. n̄ fides va-
 let si nō opat̄ ex dilcōne. dilcō
 aut̄ donū sp̄s sc̄i ē. **Hec** bernard⁹.
 Debet ergo q̄libz religios⁹ dili-
 gē deū. ut ip̄e viceūsa diligat̄
 a deo. Nā ip̄e dicit. Ego diligen-
 tes me diligo. Vñ nō ē aliqd̄ p̄
 ut honorius sup̄ cāntica q̄ mētē
 deo canore faciat q̄m si i ip̄o ita
 me delectet. et hoc fit p̄ validā
 caritatē. Qui uō diligit deū de-
 lectacionē nō p̄dit. s̄ mutat in
 meli⁹. De hoc dicit beatus ber-
 nard⁹. Si diligim⁹ deū delecta-
 cōēs nō p̄dim⁹. s̄ mutam⁹ a cor-
 pe ad aīa sensibz ad cōscien-
 ciā. **Hec** bernard⁹. Qui etiā xp̄i
 amore iebriat⁹ fuerit. illucias
 et delectacōēs et extraneas de-
 lucias nō q̄rit. Vñ idē b̄s ber-
 nard⁹ dicit. O xp̄i dulcis amor
 felix ille quē semel tu iebrias.
 hūc nouit qd̄ sapias. hūc nullas
 ex vni⁹ q̄rit delicias. **Hec** bernard⁹.

Quanto etiā maior dei dilectio in
 hoīe fuerit: tāto de ei⁹ pietate
 plus p̄sumit et fiducia forāore
 habet. **Ad** affirmat beat⁹ ber-
 nard⁹ ita dicens. **Cum** plus dilig⁹
 p̄sumit: q̄ duo quito i hoīe
 fuerit forāora: tāto fiducia eri-
 gent forāore. **Hec** bernard⁹.
Dei nondū q̄ de⁹ ē gratis dili-
 gend⁹. nō ei debet aliq̄s amare
 deū p̄t rē aliquā: q̄ illā dat
 s̄ q̄ se dat. **De** hoc dicit beat⁹
 aug⁹. **De⁹** vult gratis se coli.
 gratis vult se dilig⁹: i hoc ē cas-
 te amari: nō p̄t hoc illū ama-
 q̄: dat qd̄ p̄ter se. s̄ q̄ dat se. **Hec**
 aug⁹. **Unusquisq̄** autē p̄bet se
 ip̄m. et int⁹ disiciat utz bona
 opa q̄ facit p̄cedāt ex caritate
 ordinata: ut videlicet p̄t bona
 q̄ facit nō exspectet retribu-
 tōne quicūq̄ t̄pale s̄ promissū dei.
 hoc ē visionem illi⁹. **Ad** hoc hoz-
 tat⁹ b̄t⁹ aug⁹ i libro de v̄bis a-
 pli ita dicens. **Unusquisq̄** se int⁹
 aspiciat et p̄bet se i oib⁹ factis
 suis et boīs opib⁹ suis q̄ faciat
 cū caritate. nō exspectās retri-
 buationē t̄pale. s̄ p̄missū dei fa-
 ciē dei. **Sino** me nō faceret de⁹.
 nisi p̄mittēt michi se ip̄m deū.
Quid ē t̄m celū mare sol sidera.
 qd̄ exierat⁹ angeloz. **Quā** is-
 toz creatorē scio. ip̄m esurio: ip̄i
 dico. apud te ē fons vite. **Cum** mi-
 chi dicit: ego sū p̄cis v̄u⁹ q̄ de
 celo descēdi. **Esuriat** et faciat pe-
 grinatio mea ut faciat p̄māa
 tua. **Aridet** mūd⁹ multis reb⁹

pulchris variis fortib⁹. pulchrior
 ē ille q̄ fecit. forāor clarior sua-
 uior ē ille q̄ fecit: faciaoz cū
 apparuerit manifestabit gloriā
 ei⁹. **Hec** aug⁹. **Debem⁹** ergo
 amorē castū erga nr̄m creatorē
 habere ip̄m solū diligēdo: nā
 spūaliter fornicari ē deū minus
 diligē et aliud qd̄cūq̄ plus q̄
 oportet amare. **De** hoc dicit
 glosa i libro de celesti ierarchia.
Castū h̄z amorē q̄ deū gratis a-
 mat. id ē q̄ dat aliqd̄ p̄t se s̄ q̄
 dat se. **De⁹** ei p̄t se solū ama-
 d⁹ ē nō p̄t aliud: oīa enī q̄ a-
 mat p̄t eū sūt amada. talis q̄
 p̄ dilectō casta ē. **Nā** spūaliter for-
 nicari ē frigescente caritate deū
 min⁹ diligere: et aliud pl⁹ q̄ o-
 portet amare. **Sic** enī elongat⁹
 et recedit⁹ ab eo: de qua forni-
 catioē scriptū ē. **Cum** elongat⁹ se
 a te p̄bit: disspidisti om̄s q̄
 fornicant⁹ abs te. **Quā** de hac
 castitate subdit⁹. **Nichy** at ad-
 here deo bonū ē. **Hec** glosa. **Nō**
 debet ergo quisq̄ ex eū aliqd̄
 ab eo petē: q̄ ip̄e sufficiat vni-
 cuiq̄: q̄ntūlib⁹ auarus sit. **Quā** di-
 cit beat⁹ aug⁹. **Nō** ē castū cor
 si deū ad mercedē colit: noli ex-
 eū aliq̄ ab eo q̄rē: ip̄e tibi suffi-
 at. q̄ntūlib⁹ sis auarus sufficiat
 tibi de⁹. **Hec** aug⁹. **Istud** sūmū
 bonū videlicet deū idē aug⁹
 sup oīa habere desiderabat cū
 diceret. **Quid** michi vult dare
 dñs de⁹ me⁹ auferat totū q̄ se et
 michi det: q̄cūq̄ enī michi p̄ter

illū ē dulce nō ē. **V**ilescat ergo totū q̄q̄ p̄t̄ deū ē. **H**ec aug⁹. Nō solu aut̄ debem⁹ a rebz̄ trāsitorijs n̄m̄ affectū abstrahē. **V**erecā nec nos ip̄os debem⁹ diligere ut xp̄m̄ possim⁹ lucrifacere ac possi de. q̄ iordinat⁹ amor pprius ē causa pdicionis huāne. **D**e hoc glosa i libro de celesti ierarchia sic ait. **C**ausa nāq̄ pdiciois huāne pprius amor est: amor inq̄ pprius iunūcia ē. **N**escio enī quo ierpugnabili nō quisq̄ se ip̄m̄ nō deū amat nō se amat: et q̄s q̄s deū et nō se ip̄m̄ amat. ip̄e se amat. **C**ui ei nō p̄t̄ uiuere de se. **M**orū utaq̄ amado se. **N**ō ergo se amat. q̄ ne uiuat se amat. **I**n enī diligit ille de quo uiuit nō se diligendo magis diligit. q̄ p̄tea nō se diligit ut eū diligit a quo uiuit. **H**ec glosa. **Q**is enī locū tutū et quietē aīe sue desiderat iuenire deū studeat dilige. nā q̄q̄ boni i creaturis ē sp̄sū. i deo iuenit collectū. **E**rgo deū p̄ caritatē possideam⁹. et i ip̄o habebim⁹ q̄q̄ sc̄e desideram⁹. **D**e hoc beatus aug⁹ sic ait. **I**n oībz̄ q̄ mēte p̄ro nō inuēio tutū locū aīe mee et q̄etū. p̄t̄ te dñe i quo colligū t̄ sp̄sa mea. q̄ q̄q̄ boni i creaturis ē sp̄sū. i etno bono iuenit collectū. **D**ñi si i hoc sc̄o aliqd̄ possidē delectat. deū qui possidet oīa expedita mēte possideam⁹. et i ip̄o habebim⁹ q̄q̄ felicit̄ et sc̄e desideram⁹. **H**ec

aug⁹. **S**olus nāq̄ ē de⁹ q̄ sine molestia amat et cū iocūditate amplectit̄. et si qd̄ difficile ē hoc ip̄m̄ amāti leue ē. **I**ta affirmat idē aug⁹ sic dicens. **S**ol⁹ de⁹ sine molestia amat. et cū iocūditate amplectit̄ cū securitate desiderat. **Q**uē q̄nto q̄s ardēat⁹ amat tanto melior efficit̄. et q̄nto nūc amor f̄ feruētor dei tāto ei⁹ visio erit suauior. et q̄nto nūc audencius desideram⁹. tāto eū iuebim⁹ clar⁹. **E**nī q̄ nō amat nō laborat. **V**is nō sentire laborē. cogita mercedē. **C**irq̄ difficile ē i p̄cepto leue ē amāti. **S**i ei cū auaris tanta pareat cupiditas. nobiscū q̄re nō pareat caritas. **E**t q̄ id solū diligit qd̄ amāti aufem⁹ nō p̄t̄. ille idubitant̄ iuict⁹ ē. **A**more igit̄ ei⁹ ab amore sc̄i migrem⁹. amore sursum habitem⁹. **H**ec aug⁹. **D**iligim⁹ ergo utitē caritatis: q̄ q̄ caritatē habet deū habet et possidet. **D**ñi dicit hugo. **C**ui caritatē h̄ deū h̄ et possidet: in deo manet. **O** bona caritas per quā deū diligim⁹ deū eligim⁹. ad deū currim⁹ ad deū p̄uicim⁹. deū possidem⁹. **H**ec hugo. **N**ā q̄ ex caritate deū desiderat. idubitant̄ iā habet quē amat. teste b̄to gregorio q̄ dicit. **C**ui mēte itegri deū desiderat p̄fecto iā habet quē amat. nec enī posset quisq̄ deū diligē si h̄c quē diligit nō habet. **H**ec gregori⁹. **Q**uero deū p̄ quē oīa fr̄a sūt i cordis hospicio cōtinet. p̄cū dubio

cū ipō oīa h̄. Ergo nō p̄ auariā
 f̄ p̄ pietatē tā magnū bonū gr̄e
 dū ē. De hoc b̄s aug⁹ sic dicit.
Si desideras oīa posside nō p̄ a
 uariā f̄ p̄ pietatē h̄c gr̄e. Si ei
 ita q̄sieris possidebis. Tenebis
 enī eū p̄ quē fr̄a sūt oīa. et cū ip̄
 so oīa possidebis. **H**ec aug⁹. Et
 nōndū putat dicit hugo q̄ ver bo
 nū nūq̄ diligi p̄t nisi dū habe
 t̄. nec haberi p̄t nisi cū diligit.
Ita bona q̄ foris sūt sepe amāt
 cū nō habent. et cū habent nō
 nūq̄ despiciūt. Nō tale ē bonū
 qd̄ des⁹ ē. si amat̄ habet. si dili
 git̄ gustat̄ p̄ns dilectio. **H**ec
 hugo. **C**onsiderandū eā q̄ des⁹
 debet diligi ex toto corde ex to
 ta aīa ex tota mēte. p̄ hoc q̄ di
 cit̄ ex toto ī cetem nō recipit sectio
 nē. nā īq̄ntū aīa ab ip̄s dilectioē
 ad illiata emanauerit it̄m minu
 it̄ ī ea amor dei. **D**e hoc basili⁹
 sup̄ illo v̄bo dilige dñm deū tuū
 ex toto corde tuo sic dicit. **Q**d
 dicit̄ ex toto ī cetem nō recipit sectio
 nē. Nā q̄ntūcūq̄ dilectioē ī infi
 mis expendens. hoc tibi necē
 rio a toto deficiet. **S**icut ei ī va
 se aliq̄ pleno liquore īq̄ntū ema
 nat foras. it̄m necē plenitudinu
 derogat. sic et aīa īq̄ntū ema
 nauent ab ip̄s dilectioē ad illiata.
 it̄m minū necessariū ē amo
 rē ad deū. **H**ec basili⁹. **I**n scdm̄
 theophilū oportet nos omnē v̄
 tute aīe amori dño subicere. et h̄
 v̄tilit̄ et nō remisse. **P**er hoc ei
 p̄cipim̄ deū ex toto corde ex to

ta aīa ex tota mēte dilige. ut co
 gitacoēs n̄as et vitā n̄am et om
 nē it̄lectū n̄m ī illū t̄sse
 ac ip̄o fruam. **Q**d affirmat b̄s
 aug⁹ ita dices. Deū ex toto cor
 de dilige p̄ciperis. ut om̄s cogi
 tacoēs tuas ex tota aīa tua. ut
 oēs vitā tuā ex tota mēte tua. ut
 omnē it̄lectū tuū ī illū t̄sse
 ras a quo habes ea q̄ cōfers. **N**ul
 lā ergo vite n̄e p̄re reliquit que
 vacare debeat. et quasi locū dāe
 ut alia re velit frui. f̄ q̄qd̄ aliud
 diligendū venerit ī aīm. illuc ra
 piat̄ quo tot⁹ dilectioē ip̄etus
 currit. **T**ūc ē enī optm⁹ h̄o. cū to
 ta vita sua p̄git in icōmutabile
 bonū. **H**ec aug⁹. **O**portet ergo
 q̄ vult ex toto corde deū dilige.
 ut cor suū habent ab oī amore ī
 ordinato hoc ē ab honoribz a pos
 sessionibz ac ceteris hui⁹ seculi
 rebz. et aīm nō habeat īclinatū
 ad aliaū rei dilectioē plusq̄ dei.
 q̄ si amor cordis ī aliquo hor
 fuerit occupat⁹. iā nō ex toto cor
 de amat̄ deū. **D**e hoc crisostim⁹
 sup̄ illo v̄bo de diliges deū tuū
 ī toto corde r̄ sic ait. **Q**d ē deū
 dilige ex toto corde. **N**ō cor tuū nō
 sit īclinatū ad ullū rei dilectioē
 ampl⁹ q̄ dei. nō ī honoribz nō
 ī auro uel argento. nō ī possessio
 nibz a v̄neis a ī ornāmēns a
 vestibz et ī ceteris rebz. f̄ h̄c om̄ia
 existimes tibi eē ī deo ut pro hys
 oibz deū ames. **S**i at̄ ī aliquo hor
 amor cordis tu fuerit occupat⁹.
 iā ex toto corde nō amas deū.

Pro quāta em̄ pre cor tuū fuerit
 ad aliquā rē pro tāta pre min⁹
 ē ad deū. **U**n̄ oīs aīa xpīana que
 spōsa ē xpī ita debz dilige deū. ut
 nichil sit ī mūdo qd̄ ampli⁹ amet
 q̄ eū. **E**d̄ ē ī tota aīa dilige deū.
De cūssimū aīm habe ī ueritate.
 et firmū eē ī fide. **E**d̄ ē ī tota mē
 te dilige deū. **D**e ut om
 nes sens⁹ tuī q̄ p̄tinet ad mētē
 deo uacēt. **C**u⁹ ītellect⁹ deo mī
 tūt. au⁹ sapīa circa deū ē. au⁹
 cogitatio ea q̄ dei sunt tractat.
 au⁹ mēoria q̄ bona sūt recōr
 dat. **E**t notandū qd̄ diligētes
 deū et mādat⁹ ill⁹ obediētes de
 sua sū papūit uere sapīe gustū. et
 ei⁹ suauitate uigūt delectantes nō
 se ī elacōne inde extollūt. s̄ hūilit
 feniētes tūq̄ puuli ī īnocēcie pu
 ritate p̄sistūt. **H**ec īsof⁹. **T**ales
 aut̄ qui toto corde tota aīa et tota
 uirtute diligit deū ī suis cordibz.
 locū uicis nō relinquit nec ha
 bet d̄mbol⁹ quo itret. q̄ uidet
 totū aīm deo eē occupatū. **D**e h̄
 cassiodor⁹ sic dicit. **C**ui deū toto
 corde et tota aīa et tota uirtute dili
 git. locū uicis nō relinquit. **N**ō em̄ ī
 tant d̄mbol⁹. cū deo tot⁹ occupat⁹
 ē anim⁹. **D**uabol⁹ em̄ uacantā
 desiderat nudatā p̄gīt. s̄ ubi de
 um reperit. sub magna cōfusioē
 discedit. **I**nsibilia uasa cū aliquo
 plena sūt liquore sup̄ue mētū
 augmēta nō capiūt. ita nos diu
 ina caritas si totos replet. nō eī
 quo crimē itrocat. **H**ec cassiodor⁹.
Et nōndū diligēt q̄ h̄ec totū

tas s̄ dilige deū toto corde tota
 aīa et tota uirtute nō p̄t īpleri ī uia
 nisi forte ad t̄ps breue. et hoc a p
 fectissimis uiris. **H**oc testat̄ b̄s
 aug⁹ ita dices. **H**ec tōlūt⁹ s̄ deū
 dilige toto corde tota aīa et tota
 uirtute. hoc itendit. qd̄ oīs motus
 aīe ad deū referant. qd̄ nō implet
 ī uia nisi forte ad t̄ps breue a p
 fectissimis uiris. **H**ec aug⁹. **E**rgo
 hoc p̄ceptū plene et p̄fē implebit
 ī patria. ī uia uō implebit s̄ ī p̄fē.
 et tāto magis p̄fect⁹ uir⁹ p̄e alio
 implebit q̄nto magis accedit per
 quādā silitudinē et puritatē cor
 dis ad p̄ue p̄fectionē. **D**e hoc tho
 mas de aq̄no sic dicit. **H**oc p̄
 ceptū diliges d̄m̄ deū tuū ex to
 to corde tuo r̄ itendit de⁹ ut hō
 deo totalit̄ uniat qd̄ fiet ī p̄uā
 qm̄ de⁹ erit oīa ī oībz. et ideo ple
 ne et p̄fē ī p̄uā implebit hoc
 p̄ceptū. **I**n uia uō implebit s̄ ī p̄fē.
 et t̄m̄ ī uia tāto magis alio alio p
 fect⁹ implet. q̄nto magis accedit p̄
 quādā silitudinē ad p̄ue p̄fectio
 nē. **H**ec thomas. **U**bi cōsideram
 dū qd̄ duplex ē caritas. **E**st eī ca
 ritas ī actu. et ē caritas ī affectu.
De illa igit̄ q̄ ē ī actu mādatū da
 tur hoībz. **I**llā uō q̄ ē ī affectu q̄s
 ita habet ut mādat̄ ut uidelicet
 diligit deū ex toto corde ex tota
 aīa ex tota uirtute. et īmicos scdm̄
 qd̄ dicit̄ diligit īmicos uos. **S̄**
 mādata īpossibilia nō faciūt ho
 mīes p̄uaricatores s̄ hūiles. ut
 omē os obstruat̄ et subdit⁹ fiat
 oīs mud⁹ deo. **I**ta cōmemorat

bent? bernardus in quadam auctori-
 tate ita dicens. Est curans in actu.
 est et in affectu. et de illa quidem
 quod est opus puta mandatum esse datum
 hominibus. Non in affectu quod ita habet
 ut mandatum. Ergo illa mandatum ad
 meritum. ista datur in primum. Cuius
 iucium perfectumque vitam prout exprimi
 divina gratia posse non negamus. si
 plane consummatione deferri. future
 felicitati. Quod ergo iubenda
 fuit quod implenda nullo modo erit.
Certe mandado impossibilia non prout
 ricatores constituit homines sed huiles.
 ut omne os obstruat et subditus
 fiat omnis mundus deo. quod ex operibus le-
 gis non iustificat omnis caro coram illo.
Accipientes quippe mandatum et sequen-
 tes defectum damnabimus in celum et
 miseretur in deum nostrum. et faciemus in
 illa die quod non ex operibus iusticie que
 fecimus nos. sed secundum misericor-
 diam suam salvos nos fecit. **Ubi** cum
 dominus dixisset. Diligite inimicos ves-
 tros. mor de operibus iusticie. benefa-
 cte hiis qui oderunt vos. quod actuali
 caritati convenire videtur. **Ita** scrip-
 tura. Si esurierit inimicus tuus ciba-
 illum. **Et** dominus. Si diligatis me sermo-
 nem meum servate. **Siqua** certe
 de ope monuisset. si in affectu
 iam fuisset dilectio. **Hec** bernardus.
Impletio ergo huius mandati non est
 de necessitate salutis. alias enim
 omnis homo esset in statu damnationis. sed
 conatur ad proficiendum quod mandatum
 est de necessitate salutis. **Ubi** huius
 precepti impletio non constituit ho-
 mines transgressores. sed contemp-

Uicet ei impossibile sit predictum precep-
 tum in hac vita posse attingere. trans-
 gressione tamen eius evadimus si in simi-
 gradu caritatis attingimus seu te-
 neamus. **Est** autem in simi gradu di-
 vine caritatis ut nichil super deum
 vel equaliter deo diligat. in quo gra-
 du quod deficiat. deficiat a salute. quod
 nullo modo manet in caritate. **Et**
 quoniam caritas in statu me non pos-
 sit ita proficiat profectus ut mandatum. debet
 tamen quibus devotus facere quod in se est ipsum
 deum diligendo secundum totam possibili-
 tatem suam. quod solus est amor pro quem anima
 potest et si non ex equo suo creatori
 mutua respondere vice. **De** hoc
 beatus bernardus super cantica sic dicit
Solus est amor ex omnibus autem motibus
 et sensibus in quo potest creatura et si
 non ex equo suo respondeat aucto-
 ri. et de sibi mutua respondere
 vice. et si minus diligit creaturam.
 quoniam minor est tamen si ex toto se dili-
 git nichil deest ubi totum est. **Hec**
 bernardus. **Debet** ergo quibus fide-
 lis diligit deum secundum totum posse
 suum. nam ubi autem possibilis
 erit eius mensura. et quanto quod plus
 amat tanto felicitior est. dilatat ergo
 cor hominis pro prout affectu. ut totum im-
 plet quod in eo est. **Ad** hoc faciendum
 hortatur hugo ita dicens. **Omni** po-
 tes tamen dilige. **Possibilitas** tua
 erit mensura tua. quanto plus amas
 tanto plus habes. et quanto plus ha-
 bes tanto plus felicitior es. **Extende**
 ergo et dilatare quantum potes ut
 totum implet quod in te est. eam si totum
 non capiat quod in illo est noli ti-

mere quasi deficere debeat ille
 si nimis capax fueris si vas non
 deficiat oleum sufficit. Cor tuum tuum
 vas est. amor illius oleum est. quod diu vas
 habes ille infundere non cessat. et cum
 tu vas amplius non habueris ille
 adhuc oleum habet. Hec hugo. In
 dilectione ergo dei nulla mensura
 habenda est nisi hec sola ut tamen
 exultet quisque quantum habet. si
 aut minus fecerit quam potest iam
 in illo non est caritas debita et or-
 dinata. De hoc origenes super
 cantica sic dicit. In diligendo deum
 nullus modus nulla mensura ha-
 benda est nisi hec sola ut tamen exul-
 teas quantum habes. In christo est ihesu
 diligendum est deus ex toto corde ex
 tota anima et ex totis viribus. In hoc
 ergo nulla mensura est. Diligere
 uero proximum est etiam aliqua mensura.
 Primum inquit tuum diliges sicut
 teipsum. Si ergo aut in dei dilec-
 tione minus aliquid feceris quam po-
 tes et quam in viribus tuis est. aut
 in te et proximum non seruaueris
 equitate si differentie habueris.
 non est in te caritas ordinata nec
 ordinem suum tenens. Hec origenes.
 Discamus igitur dominum nostrum ama-
 re dulciter prudenter et fortiter ne
 illecti per carnalia delectamenta
 ne decepti per dyabolica tempta-
 menta ne oppressi per huius mundi
 aduersa ab amore domini auella-
 mur. Ad hoc faciendum suadet
 beatus bernardus sic dicens. Discere
 christum a christo quemadmodum dili-
 gas christum. Discere amare dulciter.

amare prudenter. amare fortiter.
 Dulciter ne illecti. prudenter ne de-
 cepti. fortiter ne oppressi ab amore
 domini euellamur. ne mundi gloria seu
 carnis voluptatibus abducamus.
 dulcescat tibi pro huius sapientia
 christus. ne seducaris spiritu mendacii
 et erroris. luceat tibi veritas
 christus. ne aduersitatibus fatigeris. con-
 firmet te uirtus dei christus. Dilige
 dominum deum tuum toto et pleno cor-
 dis affectu. dilige tota rationis ui-
 gilantia et attentissima inspectione. dilige
 etiam tota uirtute ut nec mori pro
 eius amore pertimescas. Vnde non abdu-
 ci blanditiis nec seduci fallaciis
 nec iniuriis frangi toto corde tota
 anima tota uirtute diligere est. Hec ber-
 nardus. Sciendum etiam quod deus qui
 fecit nos erigit a nobis nosmet
 ipsos totos: si gaudeamus quod ipse
 solus per suam dulcem uoluntatem sufficit
 corda hominum implere. De hoc beatus
 augustinus sic dicit. Totum erigit a te
 quod fecit te. si noli tristis esse quod ni-
 hil uideamus gaudeas maneat in te.
 Ex hoc enim diligis te quod diligis
 deum ex toto te. nec mirum si deus
 uelut habeat cor integrum non sufficiat
 at illud implet. Hec augustinus. De
 beamus etiam nosmetipsos totos of-
 ferre creatori nostro et hoc per uite
 puritatem et ipsius eternam caritatem
 propter beneficia nobis ab eius pietate
 impensa uidelicet quod fecit et redemit
 nos et uitam eternam nobis dare dis-
 posuit. De hoc anselmus in libro
 meditationum sic ait. Ecce domine quod
 me fecisti debeo meipsum amori tuo

totū. q̄ tanta promittis debeo me
ip̄m amori tuo totū. ymo tm̄ de
beo pl̄m̄ meip̄m. q̄nto tu ma
ior me es pro quo dedisti terpm̄.

Hec anselm⁹. Hec igit̄ bñficia
debet̄ stimulare vnūquēq̄ fide
lē ad diligendū deū solū sup̄ oīa.

**De signis & coniecturis p̄ q̄ hō
aliqua lit̄ itelligit̄ p̄ se h̄re
cū t̄ ḡtuitā q̄ ad īpientes**

Desidero etiā aliq̄ scire de
signis et coniecturis q̄bz
possit homo aliqua lit̄ itelligere
se habē caritatē ḡtuitā et de
hys cupio edoceri. **p̄. ca. xi**

Scire debes q̄ p̄t̄ ip̄fectio
nē et multiplices defect⁹
nros nō possum⁹ c̄titudinalit̄
scire utrū habeam⁹ habitū car
tatis affectiois. et ideo oportet
nos eē cōtentos aliq̄bz signis et
coniecturis quibz aliq̄lit̄ cōfidam⁹
nos habē caritatē ḡtuitā. Ita
uō signa et coniecture oriūtur
ex actibz caritatis quoz aliq̄ act⁹
caritatis sunt īcipientia. aliq̄
sunt p̄ficiencia. et aliq̄ sūt car
tatis p̄fectoz. p̄t̄ qd̄ aliq̄ sig
na caritatis iam genite atq̄ a
lia signa caritatis iā roborate.
et alia sūt signa caritatis iā p̄
f̄c̄. **S**igna caritatis iā genite
suo infuse q̄ p̄tinēt ad īcipien
tes sicut dicit b̄t̄s bernard⁹ i
s̄mone de oībz s̄as sunt q̄tuor
q̄ ibi enūat ita dicens. **D**ominū
signū caritatis iā genite ul' in
fuse ē dolor de culpa p̄terita.
Ratio hui⁹ ē. q̄ caritas et culpa

moīlis opponūt̄. et ideo simul
stare nō possunt ī eandē volūtate.
Igit̄ qm̄ caritas ē i volūtate. ex
pellit culpā p̄ dolorē cōtritionis.
Dn̄ aug⁹ i omelia viij sup̄ ihoē.
sic dicit. **R**adix oīm bonoz ē cari
tas. et radix oīm maloz ē cupidi
tas et simul ambe eē nō possunt.
q̄ nisi vna fuerit radicata euul
sa. alia plantari nō p̄t̄. Ergo do
lor cōtritionis signū ē habitū cari
tatis. **S**edm̄ signū caritatis ge
nite scdm̄ bernardū ibidē. ē fir
mū p̄positū cauēdi futura p̄cā
cū effectu. **C**ui⁹ rō ē. q̄ habere
p̄positū cauēdi oīa p̄cā moīlia
cū effectu nec p̄ amorē natura
lē nec p̄ acq̄sita dīcōnē p̄t̄ ha
beri sine caritate adiuuāte. **D**n̄
aug⁹ i libro p̄mo retractionū
cap⁹ viij dicit. **C**ū volūtas n̄a
nisi gr̄a liberet̄ a seruitute dia
boli q̄ fr̄n̄ ē serua p̄cā et p̄ ḡm
ciā admet̄. r̄cē p̄cāz viuē a
mortalibz nō p̄t̄. **I**acet ei p̄pter
libertatē possit vitare qd̄libet
moīle. nō p̄t̄ tñ p̄t̄ infirmita
tē diu oīa i cōi vitare quin i
aliqd̄ i cadat. **I**git̄ diu eē sine
cōsciētia mortalis p̄cā ē signū
caritatis iā genite. **T**ercū sig
nū caritatis et dīcōnis ē i au
ditu sermonis diuini. **H**ō hui⁹
ē. q̄ amātes delectant̄ i sermo
nibz amatoz. siue sint sermoēs
ins̄pirati siue scripti siue extei⁹
auditi ut ex illis capiāt exp̄imē
tū mutuoꝝ affectiū quos cari
tas silēcio tegē nō p̄t̄. **N**os em̄

Capitulum.

amācū ē aut carostim⁹ ut amice
 re suū silencio tacē neq̄at. Et
 dñs dicit. Qui ē ex deo v̄ba dei
 audit. Et hys patet q̄ delectacō
 i auditu tali ē signū caritatis ge
 nite. Cūq̄ signū dīcōnis est
 p̄p̄tudo boni opis. Cui⁹ rō
 ē q̄ caritas ē marie opatua.
 et iō ipat omnē actū ordinatū
 et ordinabilē. Vñ dicit b̄s gre
 go⁹. Cūq̄ enī amor dei ē oacōs.
 Op̄at enī magna si ē. si autē opa
 n̄ renuit amor nō ē. Ergo p̄p̄
 ca opacō bonoz opm ē signū ha
 bue caritatis. q̄ scdm eūdē b̄m
 gregorū p̄bacō dīcōnis exhi
 bīcō ē opis. Cūq̄ uō signū ca
 ritatis genite p̄t̄ ambrosi⁹ in
 libro de silitudinibz vbi dicit q̄
 qm aliq̄s de defcū spūali alioz
 tristat. et de p̄fai alioz letatur.
 signū ē caritatis. Et b̄s i vna e
 pistola sic dicit. Cui nō dolet de
 malis p̄rmi. nō ē i eo caritas
 xp̄i. Vñ scdm aplm. caritas nō
 cōgaudet iūq̄tati. s̄ magis cōgau
 det veritati. Igitur tristari de
 defcū spūaliū et gaudere de eoz
 p̄fai ē signū caritatis genite.
 qd̄ p̄tinet ad icapietes

De signis caritatis roborate ad p̄ficiētes

Secūdo vidēdū de signis
 caritatis iā roborate q̄
 p̄tinet ad p̄ficiētes. De quo
 sciedū q̄ quīq̄ sūt signa carita
 tis iā roborate. P̄mū signū p̄
 ficiētis caritatis. ē ferues et uis
 in cōscie exāniācō. nō solū de

p̄cis mortalibz. s̄ etiā de veīalibz.
 Raō hui⁹ ē. q̄ caritas sicut oppo
 nit p̄cō morli ita feruor carita
 tis opponit p̄cō veīali ut ipm
 expellat ab aīa ne spū scō displi
 cent. q̄ om̄s officinas mētis visitat
 et mudat. Vñ dicit b̄s bernard⁹.
 Spūs sc̄s p̄fecto monet et mouet
 et docet. monet memoriā. mouet
 volūtātē. docet racionē. nec mīmā
 paleā p̄cā iūra cordis habitaculū
 qd̄ possidet patit residere. s̄ sta
 ti igne subtilissime cōsp̄ctiōis
 erunt. De quo igne abrosi⁹ sup
 illud luce r̄. Ignē veī mittere
 i trā dicit. Ignis qui aurea vasa
 dñice dom⁹ meliorat. feruū vero
 cōsumit et stipulā. Aurea vasa
 sūt aīe ad ymaginē dei facte se
 cū dū tres potēcās. scdm quas dei
 capaces sūt. quas ignis caritatis
 inouat et p̄fiat cū p̄cā defoemā
 cia tñ maiora q̄ minora liquefcē
 do cōsumit. Cū igit frequēs cōscie
 exāniācō fit a spū scō p̄ feruo
 rē caritatis. planū ē q̄ ipā ē sig
 nū roborate caritatis. Scdm
 signū p̄ficiētis caritatis iā robo
 rate. ē cōcupie diminucō. hō
 hui⁹ signū ē. q̄ q̄nto caritas dili
 ges deū magis augmētat. tātō
 magis hō a cōcupia t̄palū elon
 gat. et i corpō cōcupia minuit.
 Vñ b̄s aug⁹ dicit q̄ minuit cō
 cupia caritate crescente. donec
 veriat ad magnitudinē qua ma
 ior eē nō possit. Vbi at nō ē ca
 ritas ibi regnat cupiditas. reg
 nat at cupiditas. qm̄ desiderū

✠

et sapore veri boni expellit. Ergo
 concupie signū diminutio. ē signū
 caritatis roborate. Tercū signū
 caritatis p̄ficiētis ē sensū ite-
 riorū siue spūaliū vitalis exte-
 ritatio. Hō hui⁹ ē. q̄ sicut exte-
 ritatio sensū corpaliū signū ē
 corpalis vite. ita exterritatio
 spūaliū signū ē spūalis vite. Sūt
 nāq̄ quōq̄ sensū itiores ī mēte.
 sicut sūt quōq̄ extiores ī corpe.
 sicut dicit ī libro de spū et aiā.
 Dñ sicut habitare ī corpe aiām
 p̄bat sensū vitales. ita habitare
 ī aiā spūm p̄bat vita spūalis. Illud
 ex visu et auditu dinoscat. illud
 ex caritate et alijs v̄tutibz pro-
 bat. Quia igit̄ ex caritate siue
 dilectōne q̄ ē vita aiē sensū aiē in-
 teriores viuificant et exterritant. **X**
Quātū signū caritatis p̄ficiētis.
 ē studiosa mādator obseruatio.
 Hō hui⁹ signū ē. q̄ obseruatio mā-
 dator siue vera dilectōne fieri nō
 p̄t. Dñ dñs dicit. Qui diligit
 me sermone meū seruabit. et p̄
 me⁹ diliget eū. Cū exponēs
 gregori⁹ ī omelia dicit. In quā-
 dā corda veit et māsiōne nō fa-
 cit. q̄ tpe tēptacōis ab eo recedūt.
 In quā dā corda veit et māsiōne
 facit. q̄ sic amor siue caritas di-
 uinitatis eos penetrat. ut ab a-
 more illi⁹ tēptacōis tpe nō rece-
 dāt. Dicit etiā de hoc b̄t̄is au-
 g⁹. Tu q̄ verā requie q̄ p̄ hāc
 vitā p̄mittit̄ q̄ris. etiā hic eam
 int̄ amarissias vite hui⁹ moles-
 tias suauē iocūdāq̄ gustabis si
 ei⁹ q̄ p̄misit̄ p̄cepta seruaueris

X ideo p̄fectus intiores siue spūales
 exercitacōes signa sūt roborate
 caritatis

et dilerens. Quātū signū cari-
 tatis p̄ficiētis ē. diuinarū verita-
 tū manifestatio. Hō hui⁹ signū
 ē. q̄ amor ē causa cōitacōis. et
 iō amicos reuelat et cōmunicat
 amico suo secreta sua. sic dñs
 facit illis quos diligit. De hoc
 richard⁹ de s. v. sic dicit. Vis nos-
 ce q̄ subtilitas dñarū reuelatio-
 nū sit maximū diuine dilectōnis
 idiciū. Audi. In nō dicit̄ vos ser-
 uos s̄ amicos meos. q̄ oīa q̄cūq̄
 audiui a p̄re meo nota feci vo-
 bis. Dñ ex magnitudine diuine di-
 lectōnis. dependet mod⁹ diuine
 reuelacōis. Sic igit̄ patet quā-
 tū signū caritatis ī roborate
 qd̄ p̄tinet ad p̄ficiētes **De signis**
caritatis p̄fic̄e cōtinentis q̄ ad p̄f̄cōe

Quātū vidēdū ē de signis
 caritatis ī p̄f̄cōe. p̄t p̄t
 p̄fici ī via. Dicit̄ enī p̄verbiorū
 iustor seita q̄ lux splendida
 crescit. et p̄ficiat usq̄ ad p̄f̄m die
 sc̄ p̄f̄cōe caritatis. Et iō sciēdū
 q̄ ī viatoribz etiā p̄f̄cōe v̄ris
 duplex ē p̄f̄cōe caritatis. Una ē
 necessitatis et sufficiēcie. Alia p̄u-
 legiate ē sc̄itatis et excellēcie.
 Has p̄f̄cōes tāgit̄ p̄p̄ter libro
 q̄rto de vita cōtēplatiua. ubi sic
 dicit. In hac vita p̄f̄cōe sūt illi
 q̄ p̄f̄cōe deū diligit̄. q̄ volendo
 qd̄ vult de⁹ nullis p̄c̄is quibus
 offendit̄ acquiescūt. et s̄ ad v̄tu-
 tes habendas et diligēdas se-
 c̄tedūt. P̄f̄cōne necessitatis tā-
 git̄ ai dicit. volendo qd̄ de⁹ vult.
 et hāc habet q̄cūq̄ manēt ī
 caritate. Et ad hāc p̄f̄cōne

na pfectis caritatis hic no qritur

iuuat dñs deus. xiiij dices. **P**fectus eris et absq; macula corā dño deo tuo. absq; macula cūq; li aut glosa. **P**fectionē at excel lēae tāgit cū dicit. et sp ad vtu tes hūdas se extendit. Nā ide fessū pficiēdi studiū et magni conat; ad pfectionē reputant p facto. **S** q; sicut dicit apłus. **V**elle adiacet michi pficere at nō iucio. Ideo plena pfectio cari tatis qualis erit i pñā nullo mō haberi pōt i via. ppter qd sig pfectionis caritatis p ut in via haberi possit. **E**st igit nō tandū q; signa caritatis pfecte duplicat considerari possūt. q; qdā habent q; ex actionib; exte riorib;. qdā ex actionib; iteriorib; et de utrisq; actionib; tā extero rib; q; iteriorib; quāq; signa ha bent ac signari pōt. **P**rimū igit signū extrinsecū caritatis p fectē ē. si q; pro salute proximi moui pōt sit. **H**ō hui; signū pōt esse talis sicut dicit aug; i libro de grā et libro arbitrio. **P**ua ca ritas nō sufficit ad implēda mag na mādata. ut sūt mori p xpō ul' p frīb; et cetā h; mori. s; req; nit ad hoc caritas magna id ē pfm. **D**n sup eplām iohis idē aug; sic dicit. **P**fm caritas her ē. ut quis pro frīb; pōt sit etiā mori. **E**x hac igit vīte patet signū pfecte caritatis. **S**cđm sig nū extrinsecū caritatis pfectē ē. si i unicos diligit et eis pro deo bñ facit. **H**ō hui; signū ē sicut dicit

hugo de arra aīe. **A**mōr trīssocemat amāte i similitudinē amati igitū pōt. nō solū qritū ad sbām. s; etiā quātū ad opacoēs arduas et diffi ciles. **T**ūc igit de; amat ab eo q diligit unicos et bñfacit eis seqs vbu dñi dicētis. **D**iligite unicos vros bñfacite eis rē. ut sitis pfm sicut et p; i pfrs ē. **E**t hoc nō pōt fieri p q;lib; dilcōnē s; pfm; qua tūc dilectio pro ut dicit aug; p fectōr ē. **E**t origenes sup cāntica di cat. q; ex hūbas pietatis pbat mag nitudinē amoris. **I**ō illud signū vey ē s; dilige unicos ppter deū. **T**ertū signū extrinsecū caritatis pfectē ē. si oīa aduersancia gaudēt suscipit et patient finit. **H**ō hui; signū ē q; caritas pfm mētē ab amore hui; vite quasi totalit a uertit et occidēdo īsensibile red dit. q; penas tyales et mortē cō tēpnē facit. **D**e hoc bñs grego ita dicit. **S**icut mors corp; iteri mit. sic caritas vite et ne ab amo re tyaliū mētē auertit et occidit. **N**ā mētē quā pfm caritas absor buerit. ad trena foris desideria īsensibile reddit. **N**eq; fact; q;lib; pro dño mori potuisset i corp; si prius a trena desiderijs nō fuis set mortu; i mētē. **C**aritas ergo oīa sustinet aut paul;. **D**n apli dāt gaudētes a cōspcū cōsily rē. **S**ic igit patet veritas hui; sig nū videlic; pfecte caritatis. **Q**ritū signū extrinsecū caritatis pfectē ē. si oīb; renūciare q; pōt sit et sequi xp̄m. **H**ō hui; signū ē quia

p[er]fecta caritas omnia renouat q[ui]a omnia officia
 u[bi] impediunt. **U**n[de] paul[us] omnia arbitra-
 ry e[st] ut p[er]teritoria. ut x[ristu]m lucrifa-
 cet[ur] t[em]p[or]aliu[m] co[m]p[ar]a[m]a[m]a[m] marie ipe-
 dit officiu[m] caritatis. **D**icit etia[m]
 b[eat]us aug[ustinus] q[uo]d caritatis uenenu[m] e[st]
 spes adu[er]sus credos a reu[er]sio[n]e
 t[em]p[or]aliu[m]. et n[on] met[u] caritatis e[st]
 iminutio cupiditatis. p[er]fectio uero
 caritatis e[st] ubi nulla e[st] cupiditas
Hec aug[ustinus]. **D**e hoc dicit etia[m] b[eat]us
 gregori[us]. **S**unt nonnulli iustor[um] q[ui]
 ad app[ro]p[ri]etate[m] culme p[er]fectio[n]is d[omi]ni
 aliora i[nter]i[us] appetu[n]t exteri[us] aut
 ea derelinquu[n]t. qui reb[us] habitis
 se nudat gl[ori]a honoris se expoli-
 ant. q[ui] desiderio[rum] i[n]terior[um] assiduam
 re se affligu[n]t et de exteriorib[us] co[n]-
 solacione[m] habere nolunt. **H**ec gre-
 gori[us]. **E**t sic patet q[uo]d renu[n]ciatio
 om[n]i[um] et seq[ue]ntia x[risti] signu[m] e[st] carita-
 tis p[er]fectio[n]e. **Q**u[od] signu[m] ext[er]i[us]
 cu[m] caritatis p[er]fectio[n]e e[st] si quis nichil
 aliud q[uam] solu[m] deu[m] diligit. et eu[n]de[m]
 timore filiali timet. **H**o[m]o hu[m]an[us] sig-
 nu[m] e[st] q[uo]d p[er]fecta caritas foras mittit
 omne timore[m] ut dicit i[er]osol[imitanus] i[n] sua
 canonica. **U**bi expones gilbert[us]
 sic dicit. Caritas proximi caret
 timore s[ed] caritas x[risti] caret timore.
Hec eni[m] nichil penale habet. **T**i-
 mor ei pena habet. **I**git[ur] i[n] carita-
 te x[risti] no[n] erit timor. nisi filial[is].
Hec gilbert[us]. **U**bi no[n]du[m] p[ro]ut
 dicit b[eat]us aug[ustinus] i[n] glosa sup[er] p[er]m[an]entem
Ubi sunt nonnulli ho[m]ines q[ui] habet timo-
 re[m] et p[ro] timore co[n]tinet se a peccato. **T**i-
 met quide[m] s[ed] no[n] amat iusticia[m].
Cu[m] at p[ro] timore se co[n]tinet a peccato fit

co[n]suetudo iusticie et i[n]cipit q[uo]d du-
 ru[m] erat amari et dulcescit deo.
 et ia[m] i[n]cipit ho[m]o p[ro]p[ter]ea iuste uiuere.
 no[n] q[uo]d timet penas s[ed] q[uo]d amat
 eternitate[m]. **E**xclusio e[st] ergo timor
 a caritate. **S**uccessit timor cast[us] uen-
 iens de amore. **I**lle at timor no[n] e[st]
 cast[us] q[ui] timore facit q[uo]d scit bonu[m].
 no[n] timore amittere illud bonu[m] s[ed]
 timore patie[n]di illud malu[m]. **N**o[n]
 timet ne p[er]dat amplexu[m] pulch-
 rimi sp[irit]u[m]. s[ed] timet ne mittat i[n]
 gehena[m]. **H**ec aug[ustinus]. **U**n[de] uera et p[er]-
 fecta obsequia deo no[n] reddim[us] ni-
 si cu[m] eu[m] p[ro]p[ter] timoris fiducia[m] no[n]
 timem[us]. et cu[m] ad bona opa age-
 da no[n] nos met[us] ducat s[ed] affect[us].
De hoc b[eat]us gregori[us] i[n] x[iv] libro
 mora[m] sup[er] illo u[er]bo. neq[ue] eni[m] pos-
 su[m] metues responde[n]s. sic ait. **D**eo
 quippe responde[n]s e[st] ei[us] donis p[re]-
 cedentib[us] ma[n]u[m] obsequia reddere. **H**ec
 tu[m] quippe de[us] ho[m]i[n]e[m] reddidit. eu[m]q[ue]
 ad p[er]uersa defluere cu[m] loq[ua]nti
 tate tollerant. cotidie culpas aspi-
 cit et t[em]p[or]e uiuendi sp[er]a[n]cia no[n] caris
 abscedit. dona largit[ur] benigni-
 tate sua et erga malos utit[ur]. **R**es-
 ponde[n]s ho[m]o tot b[en]eficijs debet s[ed]
 tu[m] responde[n]s metues no[n] ualet.
 q[uo]d hu[m]an[us] generis co[n]ditore[m] qui
 adhuc serulit[er] formidat. paul-
 dubio no[n] amat. **R**at[io] t[ame]n solu[m]
 deo uera obsequia reddim[us] cu[m] eu[m]
 p[ro]p[ter] amoris fiducia[m] no[n] timem[us].
 cu[m] nos ad bona opa affect[us] no[n]
 met[us] dirigit. cu[m] malu[m] n[on] me
 ti ia[m] no[n] placet etia[m] si licet. **R**at[io] q[ui]a
 p[er]uersitatis ope ex timore restit[ur]

git: puer sa libent' ageret si lice-
ret. Nequaquam ergo veniat rectus
e. q. ad huc a punitatis desiderio li-
ber no e. In vera obsequa deo
no reddim' si ex timore mandatis
illius et no potius ex amore serui-
m'. Hec gregorius. Et hys dictis
patet q. dilige deum sup oia et illius
preceptis no ex timore si amore
obedire ac illa pfecte sint signa

De signis caritatis pfecte

Postquam igitur tractatum e de
signis caritatis pfecte ex-
triseas: nunc undedum e de sig-
nis intriseas eiusdem pfecte carita-
tis. Sunt autem quaedam actiones cari-
tatis quae intermanentes a cari-
tate elicate vel operate. et illa sunt
signa tanto veriora quanto intimo-
ra. Tanto enim caritas e perfectior
tanto e acutior et ad itima pen-
gens. et ideo intimores et perfectio-
res elicit actus. Primum igitur
signum intriseum caritatis pfecte est
pfecta intima mentis amatis
tingit. sicut suspiria amorosa quae
nuncios amoris expellit. donec
eum penitus dilata visitet et reficiat.
Unde gregorius quinto libro moralium
adducens illud iob. animum come-
da suspirio. dicit. q. mens ad in-
spectionem fulguris per itima sus-
piria vegetata conualescat. quia
eum amor veritatis reficit uel
affiat et refectio contemplationis
pascat. Hec gregorius. Trepidus
autem amor hoc facere non potest. sicut
amor perfectus. Patet ergo quod itima
suspiria sunt signa caritatis pfecte.

**Suspiria mentis et itima. Ratio potest
esse talis. quia quoniam memoria rei amate**

Secundum signum intriseum pfecte carita-
tis sunt alta desideria. Hoc huius
signi e. quod Augustinus libro de confessionibus
sic dicit. Oia ponderibus suis a-
gunt et loca sua petunt. grana de-
orsum ut lapis et leuia sursum ut ignis.
Sed quod e pondus in corporibus amor
e in spiritibus. Unde Augustinus ibidem dicit.
Amor meus pondus meum. eo feror quoniam feror.
dono tuo accedim' et sursum ferim':
inardescam' et immo et ascendam'
per ascensionem in corde ad pacem iherusalem.
Hec Augustinus. Ergo quanto amor ma-
gis accedit tanto desideria amo-
rosa perfectius sursum feruntur: nec qui-
escunt donec ad locum suum scilicet ad a-
matum deum perveniant. Dicit etiam de
hoc beatus gregorius in libro moralium.
Sancti viri cum eternitatis desiderijs
anhelant in tanta altitudine vite se
sublevent: ut audire quod mundi sunt
grave sibi ac depmies pondus cre-
dat. Valde enim intollerabile estimant:
quod illud non sonat exterius quod
interius amant. Multiplicata etiam ca-
ritate maioribus desiderijs estuat:
et iam pervenire ad vitam spiritus etiam per-
cruciat' corporis anhelant. Hec gre-
gorius. Et hoc patet quod alta de-
sideria quae in summum bonum deside-
rabile solum tendunt. signa pfecte
sunt caritatis. Tertium signum intri-
secum caritatis pfecte. sunt cogitatio-
nes languide. Hoc huius signi e
ista. Fulgeat enim in quodam sermone
sic dicit. Necessario e ut quo processerit
dilcomis thesaurus id e amatum.
illuc sequat' cogitationis affectus id
e desiderium amorosum. Ideo veri-
tas ait. Ubi thesaurus tuus ibi est

D

E

et cor tuū. **U**t ergo i celestibz thesau-
 risem celestia diligam. **H**is er-
 go nosce ubi thesauris as. attēde
 quid amas. Attēde etiā quid co-
 gitas et ita fiet ut thesaurū tuū
 ex tuo amore cognoscas. et amo-
 rē tuū indicio cogitacois tue i-
 telligas. **H**ec fulgenca. **S**ignū
 cogitacois affectū ē ubi ē thesau-
 rus amoris id ē amati planū
 ē q cogitacio fastidit omē aliud
 ab amato. **U**n glosa sup illud
 canticor v. **A**duro vos. ut anūci-
 etis dilecto q amore languet.
 sic dicit. **P**re magnitudine amoris
 oīa tpaia sunt michi fastidio vñ
 languet. **L**anguor at iste causatur
 ex amore pfecto. **U**n origenes ibi
 dē distinguit int simplice amore
 ardore et languore dices. **A**mant
 iquit incipientes. ardet pfectos.
 languet pfa. **I**git cogitacoēs lan-
 guidesunt signū amoris pfecti.
Qritū signū itrisecū caritatis p-
 fce sūt expectacoēs tediose. **H**o h
 signū ē q sicut dicit linconensis
 sup vij ca. angelice perardie. **A**-
 more tendere i re amata nichil
 veloci⁹ nichil acuti⁹ nichil pe-
 netrabili⁹ nichil subtili⁹ q sua
 natura nō quiescat donec signa
 turnlit penetravit totā pfudita-
 tē et trāsierit amabilis totali-
 tate qntū pt. **E**t iō qn cursa ista
 amoris ipedit uel tardat. qnt
 aiq. tota mēs turbat et expect-
 tatioē attēdiat. **Q**uia sicut dicit
 richard⁹ amati oīs mora nimis
 longa videt et expectatio one-
 rosa. ut clamet cū scō iob. **T**edet

aiām meā vite mee. **U**t expo-
 nes bēs gregorij ita dicit. **P**ns
 vita vilescere id ē tedere. **I**capit.
 dū diuin⁹ amor dulcesce icapit
Un amor caritatis pfcē quodā
 icedio succens⁹. fastidit omē qd
 cursū sui amoris ipedit. **E**t sic
 patet qritū signū caritatis pfcē
Qritū at signū pfcē caritatis
 sūt affectioēs extante. **E**xtasis
 uō ē excess⁹ mētis aut papias.
Ho hū signū ē q sicut dponis⁹
 uij de diuis noibz. **A**mor i deū
 tendēs ē faciēs extasim spūs.
Et reddēs racionē ibidē dicit. q
 amor nō pmittit amatores ee
 suspōz p mētis sobrietate. s cor
 q amant p mētis excessū. s illi
 qui sui nō sūt s alioz extra se
 sūt. **Q**ia ut dicit bēs bernard⁹.
Nō ē pncior spūs n̄ ubi aimat
 qm ubi amant. qd tñ itelligedū
 ē qritū ad conatū affectiois sue.
Huc at excessū nō pt facere ni-
 si caritas pfa. q p sua forte id-
 nacionē causat tendēciā vehe-
 mētē i re amata. **U** ostēdit
 dponis⁹ p exēplū allegas pau-
 lū ita dices. **D**eus paul⁹ i amo-
 re dei magnifice excellēs. dicit
 ad galatas ij. **Q**uis ego iā nō
 ego. uiuit aut i me xps. **H**oc at
 dicit sicut ver⁹ amator et ex-
 tasm pass⁹ uiuēs deo nō sibi.
Hoc exponēs vertellenf i plo-
 go sup cāticā. sic dicit. **Q**uis ego
 vita naturali. iā nō ego p mu-
 tacionē excessiua ad eternitatis
 imēsitate. q absorpta et suo
 officio suspensa diriger mo-

8

noz doctor et regoz vita sup sub
 stanciali au unioz qua repleoz.
 uiuit at i me xps. id e sicut aia
 sobria me regit naturalit et
 disponit ad omne actu i ferio
 re. sic ut xpi au unioz gratia
 te me uiuificat et ad oia dis
 ponit. Sequit. Hoc dicit sicut
 uer9 amator. Ver9 at amator
 e q i solu sume et uere diligibi
 le et desiderabile imediate et
 ppt ipm solu supintellectualit
 tendit. Hec ille. Debem9 ergo
 adhere deo p pu amore. qz in
 xpo e plena relectio et quies
 ppetua aiaz scax. Un dicit bts
 bernard9. O bone ihu amor
 tuus no e transitor9 s etn9. non
 e ociosus. qz q te diligunt no te
 pesant. Meditacio tua sup mel
 dulas. loq de te plena relectio
 nosse te pfta cosolacio adhere
 tibi uita etna. a te sepani mozo
 ppetua. Hec bernard9. Sic igitur
 patet quatu et ultimū sig
 nu qz tñscat pftē caritatis. **Ad
 hōi dñat aie ipā caritas**
Habita iformacoē de sig
 nis et cōiecturis ipm9 ca
 ritatis. nūc qd boni cōferat aie
 hec eadē caritas de hoc cupio e
 doceri. **Pr. Ca. xii**
Sare debes qz utz carita
 tis effiat aiaz hois spon
 sam xpi et tēplū sps scā. Nam
 ois aia fidelis q e in caritate et
 i statu grē e spōsa xpi. q copu
 lata e ipi deo p sacmētū baptis
 matis et accepit ab eo arrā uiz
 remissione peccōz et donū sps

scā. De hoc theophil9 sic dicit. Ois
 aie sponsa xps e sponsalū uo loco
 ubi cōiunctio effiat. loco e baptis
 matis suae ecclesia. dat uo arrā
 spōse peccōz remissione et sps scā
 coione. pfectioza uo i futuro sclo
 retribuet dignis. Null9 at e ali9
 spons9 nisi sol9 xps. Hec theophil9.
Huc ergo sponsū aia sibi copulat.
 qn ei p uer amore iheret. Un di
 cit richard9 de scō victore. Ver9
 aie sponsus de9 e. que tūc uera
 at nobis copulam9 qn ei p uer
 amore iherem9. pmo uo tūc si
 bi nos ille cōnectit. qn nos qbus
 dā itnus cōmertus ad suu amo
 re accedit et arrā astrigit. Un
 fit ut que prius cōsueuerit mil
 tū formidare. icipiat postmodū
 ardent amare. Hec richardus.
Ubi notandū qz sicut violacio cor
 pis q fit p peccm carnale corrū
 pit uirginitate. sic violacio fidei
 corrūpit integritatē mentis. Qm
 du ergo seruam9 deo fidē per
 uite puritatē. tñ du mētis ite
 gritate quā pro uirginitate acce
 pim9 custodim9. De hoc beatus
 aug9 sic dicit. Sicut violacio cor
 pis uiolat et corrūpit uirginita
 tē scz p peccm carnale. sic violacio
 fidei corrūpit integritatē mētis.
 Uirginitas carnis corp9 itactū. s
 uirginitas mētis fides icorrūpta.
 Qm du ergo seruabim9 deo fi
 dei ueritatē ipi fidelit adheren
 tes. tñ du mētis itegritatē quā
 pro uirginitate accepim9 custodi
 m9. **U**s si qdē uiolauerim9 peccā
 nos neqz psterneces p penitē

aia et satisfactione reparem?
 et i posteru similia caueam? et
 deo ideo iteru p amore adhere
 am? et eade adhesio et cotine
 cia nobis iteru pro uirginitate re
 putat et si no qntu ad aureola
 saltu qntu ad meritum. **Hec aug.**
Un aia p pccm corrupta et p vi
 cia carnalia fedata ac polluta de
 bet sua deformitate p veim pe
 nitencia deponere et serpam vicia
 bz ac hois moribz decent ador
 nare. ut tati sposi amplexibz vi
 delictet xpi digna valeat existe.
 q scimonia vite et dei amor so
 let corruptus p pccm integritate
 redde. et nondu corruptos i cas
 titate seruare. **De hoc hugo de**
scio victore i tractatu de arra
aie cu ipa aia qi conferedo sic
dicat. Si ego elca su qd qso adhuc
 differor. qm ad amplexus spon
 si necdu puenire possu. **Nescis**
o aia mea nescis qm fedata prius
fusti q deformis qm polluta.
oi horrore et enormitate ple
na. **Et quo ta ato i illu pudo**
ris et castitatis thalamu introdu
ca expectis. nisi prius saltu carn
aliq et studio exculm ad pristi
nu decorus repareris. **Hoc est**
q iste sposus tu? ad huc sua pn
cia tibi subtrahit et necdu in
mutuos amplexus et dulcia of
cula te admittit. qz vix nec pol
luta debet mudu tangere. nec t
pe decet mudu vide. **Cu at ipa**
rata et decent ornata fueris.
demu i illu celestis sponsi tha
lamu i trabis sine confusione
pmasura. **Prius ergo stude**

facie canare. habitu componere.
 maculas tergere. nudicia re
 parare. mores corrigere. disci
 plina seruare. et oibz tade i
 meli? comutatis digno spon
 so digna sponsa redde. **Serna**
te illi itacta serua ipolluta ser
ua itegra serua icotaminata
Si oli meretrix fusti mo virgo
fui es. queadmodu amor illi?
cosuevit corruptis itegritate
redde. integris castitate serua
re. **Hec hugo.** **No solu at dice**
da est cotinencia a carnis ille
cebus abstinencia. s om delca
bilu carencia cotinencia de
hem? itelligere. **Quqm eni**
i spuali studio pt. pficere reli
giosu ul i statu salutis psistere:
nisi a carnalibz delectacoibz q
sine pccu morli admitti no pnt
ex itegro renuaet pnt deu. **Un**
scdm dem bti bernardi. **Dig**
ne deo spuali matrimonio il
li copulant: qui eis dulconis
itutu vicioz conubia. carnis
delicias. mudi gloria cotempnit.
Hec bernardus. **Debet ergo**
aia deuota q ia p fide et vite
meritu sposa xpi meruit ap
pellari et esse. serpam a viciis
oibz abstrahere. et oi studio et
diligencia p vite puritate se il
li conseruare ac ipm solu dili
gere. ut p hec aliqle viassitu
dine dulconis possit repende.
Hec et qda alia bti aug? de sp
sa et sponso spuali comorat
ita dices. **O sposa sponsu ha**
bes et nescis. Pulcherrim? om
e s tn specie ei? no vidisti. Ille

te videt. qz nisi te vidisset nō te diligeret. Quid ergo ages. Nūc in de illū nō potes qz absens ē. et ideo nō times nec erubescas illi iūria facē qz singulare ei9 amorē contempnis. tēp alieno amatori turpit et ipudice pstitus. Noli sic facē. si adhuc scire non potes quis ille sit q te diligit. considera salte arrā quā dedit tibi. fortassis i ipō munē ei9 qd penes te ē poteris cognoscere. quo affectu illū dilige quo studio et diligēcia te illi debeas cōservare. Magnū ergo ē qd tibi dedit. s; manus ē qd i te diligit. Quid tibi dedit o aīa sponsus tu9. Respice vniuersū mūdū istū. et cōsidera si i eo aliquid sit qd tibi nō seruat. Oīs natura adhuc finē cursū suū dirigit. ut obsequijs tuis famulet et vtilitati deseruiat. Nō putas hoc istituit. Sic de9. Bnificiū ergo accipis et auctore ei9 nō agnosca. Tāto quippe diligēs suo dono diligend9 demonstrat. et qm̄ stultū ē amorē tā potētis nō cōcupiscē. et qz ipū tam multū diligētē nō amare. Caue etiā o aīa ne qd absit mere trix dicaris. si munera dātis plusq; amātis affectū diligis. Maiorē caritati ei9 iūria facias. si dona illi9 accipis et tū in assitudinē dilectōnis nō repēdis. Dilige igit illū p̄t se. Dilige te p̄t illū. dilige illū ut fruaris illo. dilige te ut diligaris ab illo. dilige i donis illi9 q data

sūt tibi ab illo. illū tibi et te illi dilige. Hec pura et casta dilectio ē. nichil habēs sordidū nūl amariū nūl tñsitorū. Hec aug9. Aīa igit que sic diligit xpm̄. merebit ei9 amplexu cōplecti. cui etiā cōiūgi p̄ hui9 moi amplexū spūale valde ē deliciasū et iocūdū. Nam ip9 amplexus nō maculat s; mūdā. nō inquinat s; sctificat. De hoc p̄ quēdā sic dicit. Hec mūdāna mollicies tactū meū minus miserabiliter decipiebat. et ignorauit qz tā suavis o bone ihu cēt āplexus tu9. tā honest9 tact9 tu9. tāq; deliciasū tibi cōiūgi. Tu9 o dulcissime ihu āplexus nō maculat s; mūdā. tu9 attrahit nō ignat s; sctificat. O ihu fons vniūse dulcedis et suauitatis qntū habet deliciasitatis honestatis et iocūditatis. qm̄ leua tue sapientie et ne et cognitiōis ē sub capite id ē sub iacione. et dextera tue diuine demēcie et dilectōnis āplexabit me i volūtate. Hec me miserū qz vniq; tā dulce tā suauetāq; deliciasū expiri poterit qz int brachia tanti sponsi requiescere. int oscula tanti regis et amica felicitatē obdormire. Hec ille. Aīa uo q sic sponso relecta uigil i ei9 desiderio ardet. nulla iā q i mūdo sunt cōcupiscat. nec aliq; vite pntis cōsolacionē recipit. s; ad illū solū quē diligit medulatus suspirat donec iueniat ac i ei9 amore qescat. qz aīa q deū diligit i solo deo quietē habet. De hoc beat9 gregorius i libro

sup exedhelē exponēs illa verba.
 et thalamū vno calamo ī lōgū
 sic dicit. In thalamo quippe spō
 sus ac sponsa federant: sibiq; ī
 amore iūgūt. Quid ergo sūt ī scā
 ecclesia thalamū nisi eoz corda
 ī quib; aīa sponso iūsbili iūgi
 tur. ut ei⁹ desiderio ardeat. nul
 la iā q; in mūdo sūt cōcupiscat.
 p̄ntis vite longitudinē penā de
 putet. erne festinet et amoris
 ampleru ī celesti sponso visioe
 requiescē. Mens itaq; q; iā talis
 ē nullā p̄ntis vite cōsolacionē
 recipit. si ad illū quē diligit me
 dullit⁹ suspirat feruet anhelat
 anriatur. vili ei fit ip̄a salus sui
 corpis. q; t̄ssira ē vulnere amo
 ris. Vñ et in cāticis cāticorū di
 cit. vulnerata caritate ego sū.
 Mala at̄ salus ē cordis. q; dolo
 rē hui⁹ vulneris nescit. Cū uō
 anhelare iā in celesti desiderio
 et sentire vuln⁹ amoris ceperit.
 fit aīa salubrior ex vulnere. que
 prius egrotabat ex salute. Hec
 gregorius. Et notandū q; pius
 et misericors dñs desiderū de
 uotoz hoīm puocat qñ amorē
 suū ī eis erant et īflāmat. si
 eiusdē dilectōnis affectū subito
 subtrahit ut eo feruēt⁹ postmo
 dū post illū currāt. q; tū iter p̄
 suā p̄nciā et amorē illoz aīa vi
 sitauerit amplius et habūdancā
 ex tali cōsolacione tripudiat et le
 tant. De hoc hugo ita dicit. Des
 nāq; desiderū n̄m iritat ut au
 geat. qñ amorē suū in nobis ex
 citat. si fugiendo ut sequam⁹ in

flāmat. Tale enī ē cor hoīs ut si
 qd diligit adipisa nō valent. am
 pliori desiderio iardescat. Sic ī
 cān cā^{cor}. sponsus venit. stat p̄
 parietē p̄spiciat p̄ fenestras et
 quasi lateat et nō lateat. Mittit
 manū suā p̄ foramē tāgit spon
 sa. et voce tenui vocat eā et di
 cit. Veni. Illa ut audit sponso
 adēe surgit mox festinat apit
 brachia ad amplectēdū parit.
 liquefat aīa ei⁹. feruet p̄cordia
 ei⁹. exultat gaudet tripudiat. Si
 ille cū teneri putat declinat. et
 subito qñ de medys elapsus am
 plerib; fugit. Quid ē hoc. dū nō
 queritur qñ dū nō vocat ve
 nit dū at̄ querit declinat. et
 dū vocat fugit. Si nō diligit
 quare venit. Aut si diligit qua
 re fugit. Diligit at̄ et ideo ve
 nit. si q; hic nō diligit ideo fugit
 hic nō diligit id ē in hoc mūdo
 in hoc exilio. si vocat nos ad ter
 rā suā ad patriā suā. q; nō de
 cet talis amor patriā istā locū
 dus amor amenū qñt locū. Hec
 hugo. Vñ aīa deuota quāuis
 nodū videat specie sponso sui
 hoc ē xp̄i. tñ ab ip̄s amore nō
 recedit si ī ei⁹ desiderū semp
 anhelat et genuit. et p̄ cōsequēs
 ap̄t dilectōne quā ad illū habet
 ab oī amore alieno se subtrahit.
 De hoc b̄s gregorius sup cātica
 exponēs illa v̄ba. pulchre sunt
 gene tue ut turturis. sic ait.
 Turtur p̄ qm̄ parē amiserit
 suū nūq; alteri se iūgit. si semp
 solitare habitas ī gemitu p̄se

uerit. qz que diligebat nō iueni-
ens qrit. **I**ta aīa scā q dū a spon-
so absens ē ab ei⁹ amore nō re-
cedit. i ei⁹ desiderū semp anhe-
lat et gemit. et dū illū quē val-
de diligit nō iuenit ab oī amo-
re alieno se retinuit. et qī i genar
verecūdia castitate cordis ipō ha-
bitu et actu exteriorū ostendit.
Hec gregorius. **E**x hys verbis
colligere possum⁹ qz pia et de-
uota corda cū xp̄m spon̄sū suū
i suis aīabz p̄ scm̄ et dulcē amo-
re adesse sentiūt. de ei⁹ p̄ncīa
valde iocundant ac i ei⁹ deside-
riū p̄ feruētū affectū trahunt.
et i ip̄so sūme delectant. **C**um
uō suā p̄ncīa p̄ subtractionem
gre et py sui amoris ab ip̄a aīa
abstulerit. ip̄a quidē dolent hoc
sustines fide tñ quā erga suū
spon̄sū habet nō derelinquit.
s̄ omne diligētia adhibet quō
se illi qui absens esse videtur
imaculatā cōseruet. et iō suū
affectū ab oī alieno et iordina-
to amore retrahit. nō solū p̄m
mōtia s̄ etiā v̄cīalia iqn̄tū pos-
sibilitas admittit vitādo et il-
lus resistendo. ut suo dilecō dñō
ac spon̄so q̄uis p̄ graciā absen-
ti valeat placere. et cū ip̄o p̄
hāc vitā gaudiū etnū posside-
re. qz talibz sic fidē erga suū
dñm seruātibz p̄mittit et debet
vita etna. **V**n̄ p̄ thobīā ij cō di-
cit. **F**ily scōz sum⁹. et vitā illā
expectam⁹ quā de⁹ daturus
ē hys q̄ fidē suā nūq̄ mutāt ab
eo. **O**bi cōsiderandū qz q̄uis
aīa i p̄nti vita cōspicere vul-

tū dei nō valeat. tñ pius dñs
deuotū cor consolari etiā i hac
p̄grinacōe nō obmittit. **I**p̄e nūq̄
affectū suū amoris p̄ grām facti
spūs aīe im̄mut p̄ quē ip̄m deū
spūalit̄ deosculat. et p̄ cōsequēs
ob hoc multiplicat cōsolat. **N**am
putat dicit b̄s gregorius sup̄ can-
tōriēs aīa deū deosculat. quon-
iens i ei⁹ amore cōpugit. **H**ec
gregorius. **I**n magnū sup̄ modū
amoris iōiciū osculū ē. **Q**uidat
sit hoc osculū qz spūalis ē grā nō
facilit̄ inotesat. nisi v̄ris spūa-
libz et i amore dei flagrantibz. qd
mel⁹ ip̄ressū cordi q̄ verbis ex-
pressū cognoscit. **T**e enī māna ab-
sconditū. et nisi gustantibz peru-
tus ignotū. **D**e hoc spūali oscu-
lo b̄s bernard⁹ ita dicit. **E**go
arbitror nēmē scire facile q̄ sit
osculū nisi q̄ accipit. **T**e quippe
māna absconditū. et sol⁹ q̄ edit
adhuc esurit. **F**ons signat⁹ cui
nō cōicat alien⁹ s̄ solus q̄ bibit
adhuc s̄ciat. **N**ō ē autē libz hoīs
s̄ si q̄s semel ex ore xp̄i accepit
habet p̄riū exp̄metū qd̄ pro-
fecto sollicitat et cogit ampli⁹
ad petendū. hoc osculū solā et
rām p̄f̄o exp̄it. **O**portet enī
spon̄sa xp̄i ut p̄sumat hoc os-
culū petere. amare caste sac̄te
ardent̄ ip̄m spon̄sū. **C**aste ut ip̄
sū solū nō aliud amet petat ul-
q̄rat. sc̄e qz nō iōcupiscētia car-
nis s̄ i puritate spūs. ardent̄
ut ita amore spon̄si iebriet q̄ ma-
iestatē nō cogitet. **N**ā si cogita-
ret nō p̄sumet hoc osculū pe-
tere velut ab equali. **D**uis

enim presumeret ut ab eo qui respicit
 at terram et facit eam tremere pe-
 teret osculum. Hoc autem osculum nihil
 aliud esse credimus nisi spiritum sanctum
 ad consolationem anime sancte missum.
Sicut enim osculatum spiritum sanctum se
 permisit ut unus angelus iudicet:
 sic spiritus sanctus spiritum nostrum im-
 pus sit unus spiritus cum eo. Et hoc est
 quod dicit apostolus. Qui adheret
 deo unus efficitur spiritus cum eo. Sed
 quid anima humana retribuet domino
 pro tanto beneficio sibi ab ipso
 impenso videlicet ut vocaretur
 sponsa christi et esset illi inquam
 pulchritudine sol et luna mu-
 tantur. **O** felix sponsa que tali con-
 iugio efficitur digna. De ista tam
 magna dignatione et pietate
 quam christus exhibet unicuique de
 uote et feruente anime. beatus bernardus
 sic dicit. **O** anima humana tam inesti-
 mabilis gloria ut merearis esse
 sponsa illi in quem desiderat an-
 geli prospicere. **U**n tibi hoc ut sit
 tuus sponsus cui pulchritudine
 sol et luna mirantur ad cuius nu-
 tum uniuersa mutantur. quid re-
 tribues domino pro omnibus que re-
 tribuit tibi ut sis sociam mensae
 eterne. sociam denique thalami ut in-
 troducat te rex in cubiculum suum.
Si te viderit ob amorem suum christus
 sponsus tuus marcescere siue pal-
 lescere impatiens desiderio ac-
 celerabit ad te. copule diuine
 se offert. oscula prebebit. iugiter
 amplexus. **O** letam diem talium
 nuptiarum. **O** felix sponsa tali
 coniugio digna. **H**ec bernardus.

Et notandum quod non poterunt dul-
 ciora verba inueniri per que christi
 et anime dulces adiuice exprimi-
 mut affectus quemadmodum spon-
 sus et sponsa quibus omnia sunt et
 debent esse communia. **H**oc commemo-
 rat beatus bernardus ita dicens.
Non sunt inuenta eorum dulciora verba
 quibus ubi seque christi animeque dulces
 adiuice exprimit affectus quemad-
 modum sponsus et sponsa quibus
 omnia communia sunt nihil proprium nihil a se-
 diuisum habentibus. una utriusque
 hereditas una domus una mensa
 unus thorus una cona et secundum
 apostolum deo adherens anima unus
 spiritus est. **H**ec bernardus. **P**ost
 tale uero tam felice coniunctione
 inter christum et animam fuerit inter eos
 colloquia quodam spiritualia per que
 sibi mutuo innotescunt. nam lin-
 gua christi ad animam est fauor dig-
 nationis. anime uero lingua erga
 christum est feruor deuotionis. **D**e
 hac mutua colloquutione spon-
 si et sponse beatus bernardus sic
 dicit. **A**tte de spiritu loquitur et in
 spiritualiter oportet intelligi que lo-
 quuntur. **Q**uoties audis uel le-
 gis sponsu uel sponsa. deum et
 animam per colloquium noli tibi yma-
 ginari quasi corporeas iurare
 voces. nec corporeas colloque-
 tum apparere ymagines. **A**udi
 quod tibi in tehi humiliter sit intel-
 ligendum. **S**piritus est deus spiritus est anima.
 et habet linguas spirituales quibus
 se alterutrum colloquat. **P**roterea
 idicet. **L**ingua sponsi est fauor dig-
 nationis eius. anime uero lingua est fer-

Ca. xij

uor deuocōis. et eligus ē oīs
 aīa q̄ nō habet hāc linguā. et
 nō p̄t ei ee sermocinatio cū
 sponso. Cū uō sponsus linguam
 suā mouet loquēs aīe nō p̄t
 aīa nō sentire. et rursū cū aīa
 linguā suā mouet sponsum late
 multomin⁹ poterit. nō solū
 q̄ ubiq; p̄ns ē. s; p̄t hoc ma
 gis. q̄ nisi ip̄o stimulatē lin
 gua aīe ad loquēdū nūme
 moueret. Itaq; locutio sp̄osi
 ifusio doni ē. respōsio uō aīe
 cū grāy actione amūncio ē.
Hec bernard⁹. Post talia etiā
 colloq̄a tā suauia int̄ xp̄m
 et aīam. nō nūq; sequit̄ quod
 dā canticū amoris. qd̄ nō fit
 p̄ strepitū oris. s; potius ad
 uibulū cordis. De quo cātico
 idē beatus bernard⁹ sic ait.
 Canticū amoris sola unctio
 docet sola addiscat experientia.
 expti recognoscat̄ ierpti iat
 descat. Nō ē enī strepitus oris
 s; uibul⁹ cordis. nō son⁹ labioꝝ
 s; mot⁹ gaudioꝝ. uolūtati nō
 uoai cōsonāaa. sola q̄ cātat
 et cū cātat̄ audiūt id ē sp̄o
 sus et sp̄osa xp̄s et aīa. **Hec**
bernard⁹. Nō solū at̄ uirtus
 caritatis effiat aīam sp̄osā
 xp̄i. s; etiā tēplū et habitacu
 lū dei uiu. qui i aīab; deuo
 tis et i caritate ip̄i⁹ feruen
 tib; libent̄ inhabitare digna
 tur. **Obi p̄mo notandū q̄ do**
m⁹ sue habitaculū dei p̄t di
 a iste mud⁹. ecclesia catholi
 ca. et unaq; fidelis aīa. In

mūdo ē ut ip̄ator i regno. i ec
 desia ē ut p̄familias i domo.
 i aīa ut sponsus i thalamo. De
 hoc hugo de sc̄o victore i sc̄do
 libro de archa noe sic ait. Do
 m⁹ quippe dei ecclesia catho
 lica ē. dom⁹ etiā dei qlibet fi
 delis aīa. s; alit̄ mudū i habi
 tat alit̄ ecclesia. alit̄ fidelē aīam.
In mūdo ē ut ip̄ator i regno.
 i ecclesia ē ut p̄familias i do
 mo. i aīa ē ut sponsus i thala
 mo. **Fideles** quippe in domo ei⁹
 sūt. et ut uerius dicā ip̄i dom⁹
 ei⁹ sunt. q̄ eos p̄ dilcōnē i habi
 tās possidet et regit. **Si** at̄ in
 domo ei⁹ fueris p̄ caritatē b̄s
 es. q̄ nō solū tu in domo dei
 s; tu dom⁹ dei ee cepisti. ut ip̄
 se teū habitat in te qui fecit
 te. **Ibi** pacē iuenies et requie.
 ibi ille habitare dignat̄ au⁹
 locus in pace factus ē. **Pare**
m⁹ illi locū in nobis. ip̄e enī
 libent̄ ad nos ueniet. qui idē
 co nos fecit ut in nobis habi
 taret. **Quob; at̄** moīs deus cor
 hūanū inhabitat. p̄ cognatio
 nē uidelicet et amore. bna tū
 māsis ē. q̄ et oīs qui nouit
 eū diligit et nemo diligere
 p̄t qui nō nouit. et ideo si deū
 amare cupim⁹ p̄mū eū ag
 noscere satagam⁹. p̄cipue tū
 cū ip̄e talis sit. qui nequeat
 sciri et nō amari. **Tanta** ē enī
 species pulchritudis ei⁹. ut q̄
 p̄t eū uidere. nō possit eū nō
 dilige. **Hec** hugo. **Templū** ex
 go dei sunt sancti hoīes mo

p

a

p̄ fide et dilacionē ambulātes.
 p̄ modū uō hoc ē post hanc pe-
 grinationē erūt tēplū dei etiā
 scdm̄ speciem̄. q̄lit nūc tēplū dei
 sūt etiā ip̄i angeli. Hoc testat̄
 beatus aug⁹ ita dicens. In tēplo
 inq̄t suo habitat de⁹ s̄z i sanc-
 tis suis qui sūt tēplū dei modo
 scdm̄ fidē ambulātes. et tēplū dei
 erūt aliq̄n etiā scdm̄ speciem̄. q̄
 lit etiā nūc tēplū dei sūt ange-
 li. S̄z dicit aliq̄s. Anq̄ faciet ce-
 lū et t̄ra anq̄ faciet sc̄os. ubi ha-
 bitauit. In se habitabat de⁹ ap̄
 te habitat. et apud se ē. Nō ergo
 sic sūt sancti dom⁹ dei ut ip̄a
 subiecta cadat de⁹. n̄mo sic ha-
 bitat de⁹ i sanctis ut si ip̄e dis-
 cesserit cadat. Et nōndū q̄ d̄s
 ubiq̄ et i oibz creaturis essencia-
 lit̄ p̄ncialit̄ potēcialit̄ ē. In sc̄is
 uō etiā habitat. i quibz ē p̄ gra-
 ciam. Nō etiā ubiq̄q̄ ē inhabitat.
 ubi uō habitat inest i solis bonis.
 qui sūt tēplū ei⁹ et sedes ei⁹.
 Dñ p̄ ysaya dñs dicit. Celū m̄
 sedes ē t̄ra at̄ scabellū pedū me-
 or. q̄ i electis q̄ sūt celū habi-
 tat de⁹ et regnat q̄ ei⁹ volūta-
 ti deuote obtemperāt. malos
 uō q̄ sūt in t̄ra iudicij distric-
 tioē m̄icat. Dñ etiā i libro sa-
 piē dicit. Tron⁹ sapiē aīa ius-
 ti. q̄ in sc̄is sp̄ialis ē q̄ i alyis re-
 bz. in q̄bz tñ om̄ibz ē totus. q̄ad
 modū aīa p̄ om̄is p̄tulas cor-
 pis tota adest simul. nec minor
 i minoribz nec i maioribz ma-
 ior ē. s̄z tñ in alyis itensius in
 alyis remissius opat. cū i sin-

gulis p̄tulis corporis cēncialit̄
 sit. ita et de⁹ cū sit i om̄ibz cēn-
 cialit̄ ac tot⁹ i illis tñ plenus
 ēē dicit quos inhabitat id ē in
 quibz ita ē ut faciat eos tēplū
 suū. et hy tales cū eo iā sūt ex-
 pte s̄z i b̄titudine p̄f̄e erūt. Ma-
 li uō et si ibi sūt ubi ip̄e ē qui
 nusq̄ deest. nō tñ sūt cū eo.
 De hoc b̄tō aug⁹ sup̄ iohēm sic
 dicit. Nō satis fuit dicere. ubi
 sū ego et illi sūt. s̄z addidit me
 cū. q̄ et miseri possunt esse
 ubi et ille ē q̄ nusq̄ deest. Sed
 b̄tū sūt cū illo. q̄ nō sūt b̄tū
 nisi ex eo q̄ cū illo sūt q̄ fru-
 unt̄ eo. videt̄ ei illū sicuti est.
 fatendū ē igit̄ ubiq̄q̄ ēē deū
 p̄ deitatis p̄nciam̄. s̄z nō ubiq̄q̄
 p̄ inhabitatōis gram̄. p̄t̄ h̄c
 em̄ habitacionē gr̄e nō diam⁹
 p̄r̄ n̄r q̄ es ubiq̄q̄ cū et hoc ve-
 rū sit. s̄z qui es in celis id ē in
 sc̄is. i quibz ē quodā excellen-
 ciori mō. Dicit etiā de hoc q̄
 dā glosa sic. P̄ caritatē nāq̄
 tota trinitas inhabitat m̄tes
 iustoz sicut am̄os habitat i a-
 mato et ecōuerso. q̄ caritas
 ē qdā p̄ncipacio diuine na-
 ture in nobis p̄t̄ qd̄ dicitur.
 q̄ manet i caritate i deo ma-
 net et deus i eo. Sic at̄ nō ē
 i p̄ccōribz. licet sit i eis p̄ cēn-
 ciam̄ p̄nciam̄ et potēciam̄ p̄ quem
 modū etiā ē in ceteris crea-
 turis. Hec glosa. Debem⁹ ḡo
 parare locū deo i cordibz nos-
 tris p̄ uite puritatē. et non
 dyabolo p̄ malā concupiscētia

et carnis voluptate. ut dominum
habeat deus in nobis et non dy-
abolus. De hoc dicit beatus augustinus.
Cum igitur christus sedet in corde quod potest
iubere nisi bona. cum possidet
dyabolus quod potest iubere nisi ma-
la. In tuo autem arbitrio te esse deus
voluit cui pares locum deo an-
dyabolo. cum pauperis quod posside-
bit ille impabit. Hec augustinus.
Oportet igitur animam quam desiderat
christum in suum domicilium suscipere a
voluptatibus carnis a cupiditate
ab odio et a ceteris viciis abstinere.
et se viciis et caritati macerare.
quod quanto maior caritas fuerit in
anima. tanto speciosius habitaculum
et magis ornatum exhibebit fac-
tori suo ipsi. De hoc beatus ber-
nardus super cantica sic dicit. O quanta
illi anime brevis latitudo. o quanta et
mentorum progenitura. quod diuina in
se presentia et digna iuenit susci-
pere et sufficiens capere. Quid illa
cui et suppetit spacia deambula-
toria ad opus quidem tante ma-
iestatis. Non est profecto intricata
forensibus causis curis ne secula-
ribus nec ceteris ventri et luxurie
dedita. sed nec curiosa spectandi
seu cupida omnino dominandi. uel etiam
tumida dominandi. Oportet namque pro-
mo huius omnibus vacua esse animam.
ut celum fiat atque habitatio dei.
Alioquin quomodo poterit vacare et vi-
dere quoniam ipse est deus. Sed et odio et
iudicie aut rancore nunc propter
indulgentiam quoniam in malivolam animam
non introibit sapientia. Denique
necesse est eam crescere ac dilatari

ut sit capax dei. Porro latitudo
eius dilectio eius sicut ait paulus.
Dilatamini in caritate. Nam et si
anima nunc cum sit spiritus corpoream
recipit quantitatem. tamen confert illi
gratia quod negatum est a natura. Cres-
cit quidem et extendit. Spiritus
autem crescit non in substantia sed in virtu-
te. crescit et in gloria. crescit etiam
in templum sancti domini. Ergo quanti-
tas cuius anime estimat de mensu-
ra caritatis quam habet. ut ubi
gratia. quod multum habet caritatis
magna est. quod parum parua. quod uero ni-
chil nichil est dicente apostolo. Si cari-
tatem non habuerit. nichil sum. Hec
bernardus. Edificemus ergo templum
sancti domini in animabus nostris. quod ipsa sola
potest esse capax illius. Unde dicit beatus
bernardus. Non capit deum nisi yma-
go sua. anima capax illius est quod nuni-
rum ad ymaginem eius est creatura. pro-
pter quod toto desiderio et digna cum
gratiam actione studemus ei tem-
plum edificare in nobis. Hec beatus
hoc uero templum quod anima est. maxime
edificari oportet per caritatis uir-
tute. De hoc beatus augustinus in libro
de verbis domini sic ait. Sumus tem-
plum dei sicut dicit apostolus. propter quod
dicit. Inhabitabo in illis et deam-
bulabo. deambulat autem in nobis
presentia maiestatis. si latitudine
iuenit caritatis. Unde idem apostolus
ait. dilatamini. Si dilatemur deam-
bulat in nobis deus. sed ut dilate-
mini oportet ipse deus. Videte quod deus
sibi in nobis latitudinem facit. di-
cete apostolo. Caritas dei diffusa
est in cordibus nostris. per spiritum sanctum qui

datus est nobis. **P**ropter hanc latitudi-
 nem in anima in nobis deambulat deus.
Hec augustinus. **D**ebemus ergo ama-
 re deum. ut illi templum et locum ap-
 tum in nobis parare valeamus.
Un de superius per sic ait. **H**ospitium
 apud te deus vult. fac illi locum
 noli amare te ipsum. **I**llum ama et
 sic facis illi locum: si te amaueris
 contra illum claudis. si illum ama-
 ueris apertis illi. si autem aperueris
 et intrauerit non peries si iuuen-
 eris cum amate. **H**ec augustinus. **S**i
 quis etiam cupit videre deum cari-
 tate habeat et conscientiam suam
 attendat. et ibi videt deum. **H**oc
 idem testatur iterum superius sic dices.
Si amamus videmus. **Q**uid videt
 deum. **U**bi est deus. **I**ntroga iohannem.
Deus inquit caritas est. **C**uiusque ha-
 bet caritatem. ut quod illum mittimus
 loque ut vident deum. **C**onscientiam
 suam attendat. et ibi deum videt.
Si caritas ibi non habitat non ha-
 bitat ibi deus. si autem caritas ibi
 habitat deus ibi habitat. **V**ult il-
 lum forte videre sedentem in ce-
 lo. habeat caritatem et in illo ha-
 bitat sicut in celo. **H**ec augustinus.
Et secundum eundem. **C**aritas est via dei
 ad homines et via hominum ad deum.
Per caritatem namque venit deus ad
 homines. venit in homines. factus est homo.
Per caritatem deum diligunt homines
 ad deum currunt ad deum veniunt.
Hec augustinus. **C**umque ergo ut
 dicit hugo in quarto libro de ar-
 chana noe. habeat caritatem. iam non
 est alienus a deo. si ipse in deo et
 deus in eo manet. **S**ic familia

ris est deo caritas. ut ipse mansuetus
 habere nolit ubi caritas non fuit.
Si ergo caritas tecum est. venit deus
 ad te et manet apud te. **S**i tu
 recedis a caritate. recedit et
 ipse a te. **S**i caritatem nunquam habu-
 isti. nunquam venit deus ad te. nec man-
 sit apud te. **S**i caritatem ceptam
 deseruisti. recessit deus a te. **S**i in
 caritate cepta permansisti. deus
 tecum est et permanset apud te. **H**ec
 hugo. **E**t nondum quod non solum spiritus
 sanctus habitat in anima sed etiam per ip-
 sam in corpore. ut et corpora nostra tem-
 plum sint spiritus sancti que habemus
 a deo. **Q**ui affirmat beatus augustinus
 ita dices. **V**ita corporis anima est
 vita anime deus est spiritus domini habitat
 in anima. et per animam in corpore. ut et cor-
 pora nostra templum sint spiritus sancti
 que habemus a deo. **V**enit enim
 spiritus ad animam nostram. quia caritas
 diffusa est in cordibus nostris per spiritum
 sanctum qui datus est nobis. et totum pos-
 sidet quod principatum tenet. tenens
 deus quod melius est id est cor tuum me-
 te animam tuam. per seipsum per meliorem
 possidet et inferiorem quod est cor-
 poris tuum. **H**ec augustinus. **C**oncedendum
 etiam quod humanam animam nulla res
 implere potest propter solum deum. **C**um
 autem illum habuerit plenum est de-
 siderium eius. quia cum deus sit summum
 et omne bonum non habet animam quod
 amplius desideret. si possidet
 omne bonum. **I**mplet autem deus eos
 visitando per gratiam suam. quod ni-
 hil aliud desiderant propter ipsum.
De hoc beatus augustinus in libro soli-
 loquorum sic ait. **N**undum terna

Ca. xij

culū te decet dō. q̄ nūq̄ nisi a
 mūdīs cordib; videri potes. ml̄
 tomagis nec haberi. Quos n̄
 p̄destinasti. ip̄os et vocasti. mū
 dasti et sanctificasti ut dignū ha
 bitaculū sint tue maiestati.
 cū quib; et in quib; tu delecta
 ris et letificas iuuētutē eorū.
 habitās cū eis et ī medio idē
 ī memoria et cogitacione eorū.
Aīa eī m̄a ita capax facta ē ma
 iestatis tue. q̄ a te solo et a nul
 lo alio possit impleri. Cū autē
 te habet. plenū ē desiderū ei; et
 iā nil aliud q̄ desiderat extei;
 restat. dū at̄ aliud exterius de
 siderat. manifestū ē q̄ te nō ha
 bet interius. quo habitu nichil
 ē vltimū q̄ desideret. Cū eī sis
 sūmū et om̄e bonū. nō habet
 q̄ desideret ampli; si possid;.
 om̄e bonū. **I**mple at̄ eos qui
 nichil aliud desiderat p̄ter te.
 et facis eos dignos te. sanctos
 h̄os imaculatos et amicos dei.
 q̄ om̄ia reputat ut stercorea
 ut lucrifaciat te solū. **H**ec ē b̄i
 tudo quā homī cōtulisti. hic ho
 nor quo eū int̄ om̄is creatu
 ras honorificasti. **E**cce dñe
 dō me; iueni locū ubi habitas.
 q̄ in aīa quā creasti ad silitu
 dinē tuā q̄ te solū q̄rit et de
 siderat. **E**go erravi sicut ovis
 q̄ perit. q̄rens extei; te q̄ es
 iterius. et laboravi ml̄tū q̄rens
 er̄ me. et tu habitas ī me si tñ
 desidero te. **H**ec aug;. **H**ic e
 aīa excellentissimū hospite
 idē aug; aduenire ī cor suū

desiderabat. cū sic dicit. **Q**uis
 Quis michi det ut venias in
 cor meū dñe et iebries illud.
 ut obliuiscar mala mea et vnū
 bonū meū amplectar te deus
 meus. **F**ecisti enī nos. et inige
 tū ē cor m̄m donec req̄rescat ī
 te. **H**ec aug;. **Q**ui uō sc̄dm b̄m
 ambrosiū xp̄m recipit ī cordis
 domiciliū. marinus delc̄tōib;
 erubescit pasat voluptatū.
 et dñs libent̄ ibi ingredit̄ et
 ī ei; recūbit affai. **H**ec abrosi;. **F**
Felix ergo aīa ut dicit b̄s ber
 nard; q̄ cotidie cor suū mūdāt.
 ut cotidie ihabitante deū sus
 cipiat. **Q** q̄ b̄m aīa apud quā
 de; regem iuenerit q̄ dicit p̄t.
 q̄ creauit me req̄euit ī taberna
 culo meo. **N**egare ei siq̄dē celi
 regem nō poterit. q̄ sibi in hac
 vita regem ī mēte p̄parauit.
Q aīa de; desiderat tuū hos
 picū. tuū cenaculū pl̄ q̄m ce
 leste palaciū appetit et erap
 tat. **D**eliciae enī sue sūt esse cū
 filijs hom̄. **H**ec bernard;. **V**n̄
 ut dicit b̄s aug;. **Q** felix aīa
 gaude q̄ potes esse tanti hospi
 tis hospita. **S**i ergo possidere cū
 deo celeste gloriā q̄ris et desi
 deras. tūc ut ait b̄s bernard;. **P**
 piu ga cor tuū ut ip̄e dñs illu
 minet ut quē iuocas itret. es
 to dom; ei; et erit dom; tua.
 habitet ī te et habitabis ī eo
Si eū ī hoc seculo extepis ī cor
 de tuo. ille p̄ hoc seculū era
 pnet te ī vultu tuo. **H**ec aug;. **D**
Dicit etiā de hoc pe. damian.

Qui posside cū deo paradisi ia
nuā querim. necesse ē ut hic
ei nosipos p̄us habitaculū p̄be
am. quatenus dū ip̄e ī nobis ha
bitat et nos ī eo sic studeam?
nō ignobilis ocy s̄ laboriose q̄e
tis sabbm colē. ut ex hoc merea
mur ī diē domīcā qui nullo clau
ditur sine tūfire. **Hec pe.** Cre
qm̄ fructuosū ē ip̄m dnm̄ ī cor
dis hospiciū in p̄nti vita susci
pe. q̄ ip̄e viceversa p̄ eritū
huius p̄grinacōis suscipiet t̄lez aīaz
ī suā eterna mansione. **Ca. xuy**

Uellem etiā scire de gra
dibz caritatis. et qui gra
dus sint potiores et magis va
lidi ad p̄ducedū ad amorē mo
lentū iducere languorē spūā

Scire debes **Ulem. p̄**
scdm̄ qd̄ dicit thomas de
aq̄no: q̄ diuersi sūt gradus cari
tatis. scdm̄ diuersa studia ad
q̄ homo p̄ducit per caritatis
augmētū. Nā prius quidē icū
bit hōi studiū p̄ncipale ad re
cedendū a p̄cō et resistendū cō
cupiscēciis ei? q̄ ī contrariū cari
tatis mouēt. et hoc p̄tinet ad
īcipientes in quibz caritas est
nutrienda uel fouenda ne cor
rūpat. Scdm̄ studiū succedit
ut p̄ncipalit̄ utendat ad hoc
q̄ ī bono p̄ficiat. et hoc studiū
p̄tinet ad p̄ficientes qui ad
hoc p̄ncipalit̄ utendūt. ut ī eis
caritas p̄ augmētū roboretur
Tercū at̄ studiū ē ut hō ad hoc
p̄ncipalit̄ utendat ut deo inhe
reat et eo fruatur. et hoc p̄tinet

ad p̄fctōs q̄ cupiūt dissolui et
esse cū xpo. **Hec thomas.** **U**
bi notandū q̄ q̄nto p̄fector ē
vita in hōe. tāto amor ē vehe
mētor et feruētor ī corde ip̄i
ad diligendū solū deū sup̄ oīa.
**Iste uō amor uehemēs et fer
uens sex habet gradus ex se p̄
cedētes. Primus gradus ē amor
īcompabilis. et iste ē cōis oīm
elcōz. Secundus gradus ē amor ī
cōtamūabilis. et iste ē nūdi cō
tēptoz et religiosoz. Tertius
gradus ē amor īfatigabilis. et
iste ē iugit̄ p̄ficiētū et xp̄i
cōfessoz. Quartus ē amor īsepa
bilis. et iste ē scōz cōtēplatiuoz
Quintus ē amor īsupabilis. et
iste ē xp̄i martirū siue victoz.
Sextus ē amor īfaciabilis. et
iste ē iugit̄ desiderācū et solita
rioz. Hys sex gradibz decursis.
sequit̄ amor uolent̄ iducens
languorē. Dum ergo et īfi
mus gradus amoris icōpabi
lis qui ē cōis oībz electis tan
te ē ututis. ut om̄e p̄cām mōi
le ab aīa expellat. et deū sup̄
om̄e creaturā diligit. Et
hic gradus ē necessitatis. ut ostē
dit dñs ī euāgelio mathēi ubi
sic dicit. Qui diligit patrē a
matrē pl̄ q̄ me. nō ē me dig
nus. Ergo sup̄ oīa deus ē di
ligendus. **Uñ anselm̄ dicit.**
O creatura rōnalis nihil di
ligē debet. nisi sumā eēciā.
alia at̄ p̄t̄ istā. Ratio ista ē.
q̄ ī quo ē sumā diligibilitas
sumē debet diligi. s̄ hoc ē ī deo**

ergo sume e diligendi. **S**ecundus gradus amoris caritativus e amor incontaminabilis. et hic e mundi contemptor. qui tante e virtutis ut hoies a mudana couersacoe abstrahat. ne mes polluat et caritas ab opacoe sua ipediat. **V**n illoes in pma sua canonica dicit. Si qs diligit mudu non e caritas pms i eo. qm ome qd e i mudis aut e concupisecia oculor. a concupia carnis. a supbia vite. **I** huic moie concupie mente p consensu prauu no supant. q ueniat deu amat. **V**n dicit btus gregori. Ille uo deu amat. cui meie praua delectacio ex consensu no supat. Na tato qsq a supno amore disungit. qnto iferius delectat. **H**ec gregori. **E**t ro ista e. qz ignis amoris dei sepat ome icouenies amati ab amate. **T**ertius gradus amoris caritativus e amor ifacibilis et ille e uigit. pficien au et xpi cofessor. q tante e virtutis ut et auam no finat quiescere. donec iueniat que diligit. **V**n et i canticis dicit. **I**n laulo meo p nocte qsum re. **O**d expones origenes dicit. **Q**uerend es dne cu frequetia laboris. no in lao. i luie veritatis no p noctes cu fernore caritatis. abiecta supstione naturalis supsticis. **S**olus em amor te iueit. qz qui te amat te iuenit. habet ut amet. amat ut habeat ne te ietnu perdat. **Q**uartus amoris caritativus g

dus e amor ifepabilis et hic e assidue coteplancu. et hic gradus tante virtutis e. ut cotinuis stimulis agitet meie coteplancu ad apprehedendu dilectu donec tande dicat. **I**uuei que diligit au mea. tenu eu nec dimittam. **V**n dicit btus bernard. **E**s te no teneat dne ihu qui tenete spe fortificas p fcone decoras. p seueracia coducis. remuneracoe pducis. **E**go no dimittam te nisi bndixeris michi. nuq dimittam te qz no bndicis nisi tenete te. **H**ec bernard. **I**stu gradu vide tur habuisse aplos. cu dixit ad ro nos viij. **Q**uis nos sepat a caritate xpi re. **Q**uintus gradus amoris caritativus e amor ifupabilis et hic e martiru in aduersitatibz no cadencu. q e tante virtutis et fortitudis ut dicit augustinus i libro de moribz ecclie. **N**ichil ta duru ta ferreu. qd no amore ignis vincat. **E**t ro btus aug. alibi dicit. **N**ichil amantibz duru e. nullus labor difficilis. qz q amat no laborat. **A**mem. igit et nos xpm. et facile videbit ome difficile. **F**acoe e hui. qz scdm eude aug. **N**ullo mo onerosi sut labores amantibz. s xpi delectat sicut uenacu. aucupantiu. piscancu labores. **I**n eo em qd amat aut no laborat a labor amat. amor aut reddit mun. sensibile. **S**extus gradus amoris caritativus e amor ifacibilis et hic e uigit desideracu et solitarior. et tante

fortitudinis ē ut nichil sibi suf-
ficiat p̄ter unū solū qd amat.
et idipm̄ semp̄ amplius in hac
vita sitit et desiderat. Et ratio
huius ē qz ut dicit richardus de
sco victore. Caritas ista semper
uenit qd adhuc concupisce pos-
sit. qz quicqz fiat desideriu ar-
dentis aīe nō faciat. Sitit et
bibit. bibendo tñ sitim suā nō
extinguit. s̄ quo ampli⁹ bibit eo
apl⁹ sitit. Auda enī p̄mo ista
cabilis aīe sitis uel esuries nō
sedatur. s̄ urigat. Quid queso
illo amore molestus et acerbis-
us. cū sitim suā nō resistendo tē-
perne nec iebuando extinguerē
possit. Hec rich. Et ecce quō iste
grad⁹ caritatis iā se extendit
ad quādā violentiā amoris

A

His nāqz sex gradibz. **C**
ibus caritatis decursis. se-
quitur amor violent⁹. qui ortū
habet ex nimio feruore carita-
tis dei qui cor penetrat atqz
tr̄ssigit. Hic uō amor violent⁹
scz. q̄tuor habet gradus. Amor nāqz
violentus p̄mo cor seu aīaz ho-
minū deuotoz vulnerat. 2o li-
gat. 3o languidū facit. 4o
defc̄m iducit. De hys gradibz
violenti amoris loques richar-
dus de sco vict. i tractu de ca-
ritate circa p̄ncipiū. sic dicit.
Magna vis dilcōnis magna
ūtiū caritatis. multa gradus
ī ea et ī illis magna dca. Sup̄
hos tñ om̄s grad⁹ dilcōnis
ē amor ille ardens et feruens
q̄ cor penetrat et medullitus

tr̄ssigit ut uernat dicit. vul-
nerata caritate ego sum. Cogni-
tem⁹ ergo q̄ sit sup̄eminētia ca-
ritas xpi. q̄ dilcōez p̄ntū uicat
plus siue carnis affectū tr̄ssedit
uel etiā extinguit. isup et aīam
suā ī sui odiū uertit. **O** violen-
tia dilcōnis. o excellētia et sup̄-
eminētia caritatis xpi. Hec ē de
qua loqui uolum⁹. Attendo nāqz
ad opa uolēte caritatis. et iue-
nio qz caritas vulnerat. caritas
ligat. caritas languidū facit.
caritas defc̄m iducit. Quid ho-
rū nō uolentiū. Eīd horū non
validū. Dum⁹ ergo gradus
uolētie ē. qn̄ mēs desiderio
suo resistere nō p̄t qn̄ vulneret.
Nōne tibi corde percussus uidet.
qn̄ igneus ille amor acule⁹
mentē hoīs medullit⁹ pene-
trat affc̄m qz tr̄ssuerberat. it̄m
ut desidery sui estū cohibere
ōm̄o nō ualeat. desiderio ar-
det affectu feruet estuat anhe-
lat. p̄funde igemiscens et suspi-
ra trahens ut dicit. Vulnerata
caritate ego sum. Hec rich.
Et nondū scdm̄ dictū ou-
gen sup̄ car̄. qz aīa amore cele-
sti agitur. cū p̄specta pulc̄pitu-
dine et decore uerbi dei sp̄m̄
eī⁹ adamauerit. et ex ip̄o telū
quoddā et vulnus acceperit
amoris. Est enī uerbu hoc p̄-
mago et splendor dei iuisibi-
lis. p̄mogenit⁹ oī creaturē in
quo creata sunt om̄ia q̄ in ce-
lis sūt et q̄ in tr̄is siue uisibi-
lia siue iuisibilia. Igitur si q̄s

poterit cupaa mente conicere et
 considerare hor om̄ q̄ in ipso
 sunt creata deus et specie: ip̄ay
 rerū venustate p̄ussus et splen
 doris magnificencia seu iaculo
 ut ait p̄pheta elc̄o t̄erebratus:
 salutare ab ipso vulnus accipiet.
 et l̄co igne amoris ei⁹ ardebit.
Si quis vō amore dei arserit.
 et iaculis ei⁹ dulce vulnus ac
 cepit. et ei⁹ amabili cōfixus
 fuerit telo ita ut ad deū desi
 derys nocturnus diurnusq̄ sus
 pirys. aliud quid loqui nō possit.
 audire aliud nolit. cogitare ali
 ud nesciat. desiderare preter
 ip̄m aut cupere aliud uel spera
 re nō libeat. Ista aīa merito
 dicere p̄t. vulnerata caritate
 ego sum. q̄ ab illo vuln⁹ acce
 pit de quo dicit p̄sayas. Posu
 it me iaculū elc̄m. Tali vulnē
 decet deū p̄cutere aiās. talibus
 telis iaculisq̄ cōfigere ac salu
 taribz eas vulneribz sauciare.
 ut q̄ deus caritas ē. dicat et
 ip̄e q̄ vulnerata caritate ego
 sū. **Hec** origenes. **Cui** ergo
 amore dei sic vulnerat. facie
 sui dilc̄i dñi semp̄ ymaginat.
 et ip̄m int̄sec⁹ inter brachia
 cordis sui it̄ma dilcōne aplex
 atur. hic talis a cōcupiscencia
 sui dilc̄i et desiderati quiescē
 nō valet. q̄ eius cor sagitta
 quadā diuini amoris dulcit
 vulneratū ē. **De** hac caritate
 iohes abb̄ i tractatu de xxx gra
 dibz sic ait. Caritas sc̄dm q̄lita
 tē est similitudo dei ignitū homibz
 possibile ē. sc̄dm uō op̄acionē

ē ebrietas aīe: sc̄dm at̄ p̄pieta
 tē fons ē fidei. abyssus longā
 tatis. mare huilitatis. **E**t
 nōndū q̄ sine timore ē. aut ca
 ritate replet⁹ ē. aut aiām habz
 mortuā. **Et** p̄fca tñ caritate ver⁹
 et sc̄is timor dñi gignit. ex sc̄o
 vero timore dñi itez amor beatus
 ille qui ad deū possidet amorē.
Nō enī n̄r ita lactanti puero si
 cut caritatis filius semp̄ deo ad
 herē naturā habet. qm̄ qui vē
 diligit dilc̄i facie semp̄ ymagi
 nat⁹ et h̄ac in dilcōne nimia
 int̄sec⁹ amplexat. hic talis
 nec i sopnis deiceps a cōcupia
 desiderati quiescere valet. sed
 ai cōcupito ibide eratat. Ista
 sagitta quidā plagat⁹ dicebat.
Ego dormio p̄t̄ necitē nature:
 cor at̄ meū vigilat p̄t̄ mulatu
 diuē amoris. **Si** dilc̄i facies ma
 nifeste et efficacit̄ totos nos
 t̄nsinuat et hylares effiat. qm̄
 tomagis faciet vult⁹ et facies
 regis et dñi n̄r hospitātis i
 aiā mūda. **Caritas** etiā quos
 dā vulnerare cōsueuit. **Vñ** q̄dā
 dicit. **Vulnerasti** cor meū. **Et**
 dā at̄ facit aliqñ erultare: nā
 erultare corde vult⁹ hylarescat
 et pullulat. **Cū** igitur tot⁹ hō
 dei caritate quodāmo coaptat
 et iūgit. tūc exterius i corpe
 tamq̄ speculo aliquo aīe clar
 tate ondit. **Cui** uō talē grām
 accipiūt. multoāes abo corpa
 li obliuiscūt. **Arbitror** at̄ q̄ n̄
 eūdē frequētius appetūt. nec
 ip̄m abū que sumūt cū delec
 tatione de ceto sumūt. **Caritas**

eam est m̄r paas. fons ignis i
 mortalitatis. et glorie iudic. et
 qui proximu diligit nuq̄ detra
 hentes sustinebit. s̄ magnis fugiet
 tamq̄ ab igne. **Hec iohes abbas.**
Et nondu q̄ amor violentus no
solu vulnerat amatores cuas. s̄
ecia ipm fonte amoris dñi vul
nerat. Dñi ucellen expones illud
can^{oz} s̄. filij nr̄is mee pugna
uerit contr̄ me: dicit. Pugna
tes corpalit. fndis se mutuo se
ruut et pungut. sic metis cote
platie feruecia desideria subti
lia et acute penetratia imittut.
p̄mo quide in p̄anymphos. p̄
sus eisdē p̄ntis in sponso figt
sagittas acutis volatiles. acuti
s̄ amoris. ut dicit. Vulnerat
ti cor meū soror mea sp̄osa.
De secdo gradu violenti amo
ris sic dicit richard⁹ i tractatu
de caritate. Om̄i gradu viole
ti amoris dixim⁹ qui vulnerat.
sedm̄ qui ligat. None vere et
absq̄ ulla cotradicoe aīm⁹ liga
tus ē qm̄ oīm obliuiscat et aliud
meditari nō possit. q̄ q̄c̄ agat
q̄c̄p̄ dicit semp̄ hoc in mēte
reuoluit. p̄heniq̄ mēoria reti
net. hoc dormiens sopnat. hoc
vigilans oī hora tractat. Unde
facile ē p̄pendere ut arbitror
quō hic gradus priore t̄iscen
dat. qui mēte hoīs nec ad
horā quietā esse p̄mittit. Ecce
itaq̄ dēn ē. q̄ p̄mus gradus
sit ille q̄ vulnerat. sed̄ ille qui
ligat. licet enī ligari q̄nq̄ sit
min⁹ q̄ vulnerari. t̄n̄ maior
violencia uidetur si postq̄ ali

quis percussus deicit. deicet⁹ cō
 prehendit. abducat. ita tenet⁹
 atq̄ ligatur. et in oīno capti
 uus tenet. **quid hor⁹ q̄s ma⁹**
ē et violencia? Ille liber esse
aut a loco in quo detinet re
cedere nō p̄t. Sic utiq̄ qui ab
hoc secdo gradu violente carita
tis absort⁹ ē. q̄c̄p̄ agat ul⁹ q̄c̄p̄
se vertat ab illa vna et itima
sollicitudis cura auelli nō p̄t
q̄ ligatus ē. **Hec rich⁹ ¶ Sed**
q̄ sūt vincula quibz sp̄s sue ai
m⁹ cū liber sit ligari p̄t. richar
d⁹ ibidē declarat dices. Vultis
audire de caritate ligante. p̄pha
ozec xi ca^o dicit. In funiculis
ada trahā eos. in funiculis cari
tatis. S̄ q̄ sūt illi funiculi ada
p̄mu p̄ntis nr̄i nisi munera
det. In magna enī glā creatus
fuit. q̄d̄ iquā sūt ista vincula
caritatis. nisi dei b̄nficia. bona
nature bona gr̄e et bona gl̄e.
Hys enī b̄nficentie vinculis de
bitores nos fecit obnoxios. q̄
naturā bonā cōdidit. gr̄ciā
obtulit. gloriā repromisit. Et
ce funiculis triplex. Funicul⁹ at
triplex difficile r̄ipit. Adicit
at dñs adhuc noua vincula ca
ritatis manu valida multipli
cari sup̄ nos. ut nos sibi carit⁹
astrigat. q̄ eniari nō p̄nt. ¶
¶ Obi nondu q̄ om̄s res q̄ in
mūdo sūt cor hoīs sanare facia
re nō p̄nt. p̄ter vnū solū bonū
q̄d̄ ē de⁹ q̄ cordis desideriu im
plere p̄t. q̄ i xp̄o plena et p̄
fcā sacietas ē oīm bonoz i se
habes delcāmētū suauitatis.

De hoc hugo sup celesti ierar-
 chia sic ait. Multa i hoc mundo
 fia: et heu oia cor hois faciare
 no pnt. ut probat experientia.
Unu at e bonu et per hoc so-
lu cu papit facietas iuenit. go
 no i multitudine s i vnitare faci-
 etas e. **Unu e ergo necessariu bo-**
nu qd nobis pparauit deus. sic et
 go i mesa dei no nisi vnu fer-
 culu nobis apponit. **Sz noli igt**
coteptere. facietas eni multa e.
Saaabor igt. ppha cu apparue-
rit gla tua: noli timere cu au-
dis vnu. **Unu quide est bonu**
 s i illo bono ome bonu e. vnam
 refectione vnu abu vnu pane
 pparauit nobis deus. habente
 in se ome delictu suauita-
 tis. **Ista uo diuina refectione sin-**
gularis dicit: qz cu aliena de-
lectioe et dulcedie extranea no
papit. **Dicit ecia viuifica. qz**
vnus seculi efficit ois. quibz se
sumenda et papienda prebz.
huc hugo. Considerandu qz
est qz corpz cu ligat. de loco i
quo e moue no pt. sic amor
spualis du mente violent li-
gat. i deu solu et no i res ali-
as intende facit. **Na scdm bea-**
tu aug. qd e pondz in corpi-
bus. hoc e amor i spiritibz. Un-
at. Pondz meu amor meus:
 eo feror qcuqz feror. **Pmo igt**
 corpa p pondz i loca sua ten-
 dut. **Sedo loca suis vnuuntur:**
Tercio loca suis assilant. **Qu-**
to i eis coteruant. **Quinto ibide**
 quiescunt ut graua. **Sic amor**
 spualis facit i deu tende. Nam

pprie illis amor e diuinus et in oi-
 bus facit nos habere deu tamq si-
 ne. qz omnia facit nos dilige. p-
 ipm. et pre cunctis facit nos de-
 siderare deu et in ipm per desi-
 deriu tende. **Sedo amor huiusmodi**
 habet nos deo vnire. qz hoc e
 coe amor. qz sit queda virtus v-
 nitua amatis cu re amata.
Tercio huiusmodi amor habet nos
 in deu trāsferre. qz scdm dyoni-
 su. amor poit re extra se et col-
 locat ipm in re amata. **Qu-**
amoz diuinus facit nos de deo
 gaude. qz quilibet libent p-
 tit in actu delictabili. **Et quid de-**
lectabili deo. **Ideo int cetera sig-**
na hoc e valde magnu signu
 qz homo sit in caritate. et qz ha-
 beat huiusmodi amore qm delect-
 at in deo et in rebz spualibus.
Quinto amor facit nos i deo qui-
esce. qz mes delicta i aliquo qz
esat in illo. et maxie si delicta
i eo finalit. **Erit ergo hic mo-**
dus. qz huiusmodi amor caritatis
pmo icapit. sedo pfiat. tiao fit
pfectus. Et sic facit amate dice.
Cupio dissolu sz in caoe delicta
cois diuine. et ee cu xpo et qes-
ce in xpo. **Ergo scdm huc amo-**
re icipientes p desideriu i deu
 tendut. pfiatentes vnuunt. p-
 fa deiformes existit. qz i deu
 trāsformati in solo deo delicta
 tur et delicta in eo requiescunt.
Igit volenti dilige deu pmo o-
pus e toto affeiu in ipm tende.
 sedo ei vniri. tiao in eu trāsfor-
 mari. qzto i eo delicta. quinto
 in eo quiesce. **¶ Ad terciu**

gradu violenti amoris qui e qui
 da languor spualis et qui aiaz
 ex feruentissima dilcoe qua ha
 bet ad deu languida facit. Ad
 huc gradu tur aia ascendit qn
 omne aliu affm a se excludit:
 qn nichil pret vnu uel ppt v
 nu diligit. De hoc gradu ita
 me caritatis rich. de sco victore
 i tractu de caritate sic ait. In hoc
 gradu violente caritatis nichil
 omnino satisfacere pt pter vnu.
 vnu amat. vnu diligit. vnu si
 tit. vnu coapparat. ad vnu an
 helat. i vnu suspirat. et vno in
 ardesat. in vno requiescat. vnu
 solu e in quo reficitur. vnu so
 lu ex quo faciat: nichil dulces
 at nichil sapit. nisi hoc vno co
 diat. Cuiusq; vltro se offerat. qd
 qd sponte occurrat. cito reiat
 cito coaleatur. qd suo affectu
 no militat. uel huiusmodi deside
 rio no deseruiat. **S** quis huius
 modi affectu tyrannide digne de
 scibat. qm omne desideriu ex
 pellit. omne studiu excludit. de
 eraciu violenti opprimat qd
 sue coapie deseruiat no pspu
 at. Cuiusq; agat qd cogitat.
 inutile. pmo itollerabile videtur
 nisi in vnu desideriu sine con
 currat. Cu at fru pt eo qd dili
 git omnia pt se habere credit.
 sine illo at abhorret omnia. cor
 pe deficiat. corde tnbescat et lan
 guescat. consiliu no recipit. vnu
 no accipiat. nulla consolacionem
 admittit. s; clamat cu sponsa nu
 ciate dilco qz amore languco.
Languor at amoris nichil e a

luid nisi tediu quoddam ipacis
 desiderii. quo affiat mens vehe
 ment amatis. eo absente que
 amat. Valde naq; consternatur
 aim? subtracto sibi tanto sola
 cio. nec pt mitigari doloris
 amaritudo nisi pnte habeat
 que sic amat. De hoc beatus
 bernardus sic ait. Cnto putas
 consternat aim? stupore sub
 tracto sibi solacio. **S**ubtractio
 eu rei amate augmetu deside
 ry e. et qd ardena optat ca
 ret egruus. Et hic languor a
 moris no est aliud nisi tediu
 ipaciens desiderii quo **nice**
 e affia mente vehement a
 matib. eo abente uel etia ab
 sente que amat. **N**ullo igit
 solacio huano mitigat scere
 ti doloris sacra amaritudo.
 qd dilco considerans quippe. qui
 eude languore ispirat ut ex
 eo occasione habeat redeudi
 reuertit. loquit qz ei vba ama
 toria vba ineffabilia vba q no
 licent hoi loqui. **H**ec bernardus.
Sciendu at q hic languor ex
 tribz affibz te cōpatur. s; ex
 dolore. ex pudore. et adoze.
 q affcus cofluetes i aia dilige
 tis faciut huc languore. **P**ri
 mo iste languor nascit ex do
 lore. timet eni q de ex indigni
 tate recesserit. et offensus
 nolit de ceto ei sua pnaa i
 dulce. et hic dolor affligit a
 mantē vehement. **D**icit eni
 de hoc hīs bernardus. **A**ia q
 didicit et accepit semel a
 dno itare ad seipam et in

3

animus dei p̄ncipā suspirare et
 querere facie ei⁹. talis nūq̄ nes
 cio an gehēnā ip̄am expuri
 ad t̄ps horribil⁹ penalius ve
 duant. q̄ p̄ spiritualis studij hui⁹
 semel gustatā suauitate exire de
 nuo ad illecebras et molestias
 carnis. Dico ergo vobis. nichil ē
 q̄ it̄m formidet quisq̄ hoc b̄n
 ficiū semel accepit. q̄ ne gr̄cia
 derelict⁹ necē habeat egredi de
 nuo ad carnales cōsolacōes. et
 rursus carnaliū sensuū sustine
 tumult⁹. **Hec b̄n.** Sedo hic lan
 guor contigit ex pudore. Nā sub
 tracta gr̄a et dei p̄ncipā ex cui⁹
 v̄tate oīa serena fuit et fuerūt
 et ad votū oīa prouenerūt. hō
 miser relinquit sibi. et vicia pa
 rit et defect⁹ q̄ prius oīa latita
 bāt progredi t̄cipiūt. et erit mi
 seria illi⁹ multa nimis. quibz cog
 nitus hoc rubore p̄fundat. q̄ tā
 vilis et abhōrribilis apparet cō
 trā deo. **Vñ** audi b̄m bernardū
 subtracta gr̄a q̄rulantē atq̄ di
 cētē. **Currebā b̄n.** et ecce lapis
 offensiois ī uia. impēgi et corruu.
 et dñs declinauit ī uia a seruo
 suo. hinc ista sterilitas aīe mee.
 et ideuocōis quā pacior. qm̄ ita
 exaruit cor meū. f̄m̄ ē sicut t̄ra
 sine aqua. nec cōpūgi ad lacri
 mas queo. nō sapit psalm⁹ legē
 nō delat. orare nō libet. orōes
 solutus nō iueio. **Vñ** illa iebriacō
 ubi mētis serenitas gaudiū et
 pax ī spū scō. **Hec b̄n.** Tertio hic
 languor surgit ex odore. de⁹ ei
 subtrahit⁹ ē aīe dulcē reliquit p̄
 se v̄tutis sue odore q̄ urget aīm

ut dilā absentā ip̄acient⁹ ferat.
 clamās sine utmissiōe post
 tergū abeūtis. reuertē reuertere
Nā ut ait b̄s bernard⁹. Subduc
 to sibi tā dula sponso. iterū nichil
 aliud nō dico desiderāe si nec co
 gitare libebit. Itaq̄ reuocat v̄bū
 id ē spons⁹. et hoc nō desiderio aīe
 sed ei⁹ qui aliquociēs idulserit
 suauitate suā. Nā gustato aliquiter
 q̄ dulas ē dñs. et cū q̄si derelicta
 a dño ad se redierit in cordis pa
 lato sapore retinet. quo fit ut ip̄a
 cient ip̄m desidēt cū languore.
 et ex languore muribulit. p̄ficiat
 aīa. eo q̄ suspirijs et iquietudi
 nibz uehement⁹ exagitata lan
 guere nō cessat. donec dō ip̄ncipā
 ei⁹ allect⁹ cū maiori familia q̄
 aīa. et maiori cumulo reuertat⁹
 hōnoy. **Aīa** uō tā salubri amōe
 affcā et liq̄fca nichil extra suū
 cōditore diligit. et q̄ prius ip̄m
 delcābant fuit postmodū uehe
 ment⁹ illi onerosa. q̄ solū dñm
 quē amat uidē desiderat. **De**
 hoc b̄s gregori⁹ sup̄ illo v̄bo.
 aīa mea liq̄fca ē. sic dicit. Mens
 hōis conditoris sui sp̄m̄ nō que
 rentis male dura ē. q̄ ī semetip̄a
 remanet frigida. ac si ardē iam
 ex desiderio cepit ad sequēdū quē
 diligit liq̄fca p̄ ignē amoris cur
 rit. fit desiderio amia uilescit
 in seculo aīctā q̄ placebāt. nichil
 ē q̄ extra cōditore libeat. et q̄
 prius delcābat aīm fuit postmo
 dū uehement⁹ onerosa. nichil
 ei⁹ mesticiā cōsolat. quousq̄ ad
 huc qui desiderat nō aspiciatur
Meret mēs. lux ip̄a fastidio ē.

inliq igne i mēte decoquat rubeo
 culpe. et succensū aīnū qī aīnū mo
 re. qz p usū spēcie p̄didit p̄ icen
 dū clarescat. hoc amore arsit q̄
 q̄s ad veritate puenire potuit.
Hec gregorius. In hoc etiā gradu
 amoris violenti plene cōpescitur
 turba carnaliū desideriorū. quia
 mēs a seip̄a alienat dū i illud
 diuinū archanū secretū rapit.
 et ab illo diuī amoris icendio cir
 cūdat. **Ad affirmat rich.** i eodē
 tractū de caritate. sic dices. Ter
 cius amoris grad⁹ ē qn̄ mēs in
 pit̄ in diuī lūis abissū. ita qz aī
 nū hūanū i hoc statu exteriorū
 oīm oblit⁹ penit⁹ nesciat seip̄m.
 tot⁹ qz trāseat i deū suū. In hoc ita
 qz gradu plene cōpescit̄ carna
 liū desideriorū turba. et fit i celo
 silenā qī dimidia hora. In hoc
 itaqz gradu dū mēs a seip̄a alie
 nat. dū i illud diuī archanū secre
 tū rapit. dū ab illo diuī amo
 ris icendio circūdat. et ita me pe
 netrat. vsqueqz i flāmat. seip̄m
 penit⁹ exuit et quēdā diuinū affm̄
 iduit. i i spēcte pulchritudini cō
 figurata tota i aliā figurā trāsit.
Vide quid sit int̄ ferrū ignitū.
 et ferrū frigidū p̄mo p̄cat̄ p̄cul
 dubio in ignē tā nigrū qī frigi
 dū. s̄ dū i ignis icendio morā fat̄
 paulatī nigredinē deponit. ferrūqz
 candēs paulatī i se silitudinē ig
 nis trahit. donec totū liquat̄ et
 a seip̄o plene deficiat. et i aliā pe
 nit⁹ qualitate trāseat. Sic aīa di
 uinū amoris icendio i ardoris
 flāma absorpta. et noxqz desideriorū
 gloria undiqz circūsepta. p̄mo

ualescat postea icandescat. tūc dē
 aut tota liquefat et a priorū sta
 tu penit⁹ deficiat. **Vultis audire**
 ex hui⁹ mōi igne icalescetes. et i
 mox desideriorū estibz iā mardes
 tes. **Rōne** iquit̄ cor nr̄m ardes
 erat i nobis de ih̄u. dū loqueret̄
 in via nobis. **Rōne** et illi ex cō
 fusa diuinitatis flāma et i spēctū
 gloria icandescat̄ et diuī lūis cō
 figurant̄ iā qī in aliā gloriā trāse
 unt. qz reuelata facie gloriā dei
 specularē in eandē ymaginē trā
 formant̄ a claritate in claritate
 tamqz a diuī sp̄i. **Vultis audire**
 ad huc aīam diuī locutiois igne
 liquat̄. **Liquat̄** ē aīa mea. ut dicit̄
 locut⁹ ē. **Statū** siquidē ut ad illud
 diuinū archanū secretū admittit̄.
 p̄re admiratiois magnitudine
 locutiois qz habūdancia i seip̄o
 ymo in ip̄m q̄ loquit̄ tota resol
 uit. dū icapit̄ audire archana
 illa v̄ba q̄ nō licet hōi loqui. et
 intelligit̄ inc̄ta et occulta diuīne
 sapie manifestari sibi. In hoc statu
 qz adheret dño sp̄s v̄n⁹ ē. In hoc
 statu aīa i illū quē diligit tota
 liquefat. et i seip̄a tota liquefit.
Un̄ dicit̄ **Sulate me floribz** stipa
 te me malis. qz amore languet̄.
Hec rich. **¶** **Quis** gradus
 violenti amoris ut ait rich. ibidē
 i tractū de caritate ē. qn̄ estūā
 tis aī desiderio nichil iā oīm
 satisfacē p̄t et ad defm̄ ducit.
Quis hui⁹ sup̄mū grad⁹ violē
 tū digne pensare sufficiet. qd̄
 q̄s cor hōis p̄fundū penetrēt.
 vehemēti⁹ eragitet. cū sit suū
 nec resistēdo t̄pare nec icēruā

do possit extingui. In hoc quarto gradu amoris est amor insuperabilis. quod alii affectum etiam maiorem non cedit. **I**nsuperabilis est quod a memoria nunquam recedit. **S**ingularis est quod socium non recipit. **I**nsatiabilis est quod ei satisfacere non potest. **Q**uinta est ergo excellentia istius amoris qui omnem alium affectum excedit. quanta quodsi vehementia quod mentem quiescere non sinit. **Q**uinta obsecro violentia caritatis quod omnem alium affectum vehementer expellit. quanta supereminencia emulacionis cui omnino nichil sufficit. **O** excellentia amoris. **O** violentia dilectionis. **O** caritatis vehementia. **O** emulacionis supereminencia. **I**n primo gradu a quo multe non poterit extingui caritate. **I**n secundo autem ponit dilectionem suam sicut signaculum super cor suum. eo quod illud omnino obliuisci non potest. **I**n tertio autem gradu si deiderit homo omnem substantiam suam scilicet pro dilectione quam nichil despiciet eam. eo quod in re alia delictum non possit. **I**n quarto gradu fortis est ut mors dilectionis. eo quod sit ei dulce quod pro dei dilectione facere aut sustinere possit. **H**ic enim omnem alium affectum expellit atque vincit. **S**i enim ad aliquid affectum habeamus quod propter deum non diligimus propter adulterum affectus est qui summe caritatis constantiam frangit. viresque eius nunquam in quantum ad alienam quam trahit uel impellit. **I**n hoc etiam gradu secundum aliquem modum quam efficit immortalis et impassibilis. **I**mmortalis quia vita separari non potest. **C**ertum si inquit apostolus. quod neque mors neque vita poterit nos separare a caritate dei.

Impassibilis etiam secundum aliquem modum videtur que ulla dampna non sentit. quod omnia iniuria hilaris est. et quicquid ei infertur ad penam totum presumit ad gloriam ut cum apostolo dicat. **L**ibenter gloriarbor in infirmitatibus meis. ut inhabitet in me uisus christi. **E**t de apostolis legitur quod ibant gaudentes a conspectu consilii. quod dicitur h. s. r. **I**n talibus autem cordibus quod sic afficiuntur caritate dei est fortis ut mors dilectionis. quod sicut mors exteriores sensus ab omni proprio et naturali appetitu inficit. sic violentia dilectionis in deuotis ac religiosis uiris omnia terrena contempnit et mentem ad intendendum compellit. **D**e hoc beatus gregorius super romam exponens illud uerbum. **F**ortis est ut mors dilectionis. sic ait. **E**nim fortis ut mors dilectionis esse prohibet. quod pro dilectionem a uicijs mortificam. **A**d enim agit mors in sensibus corporis. hoc agit dilectionis in cupiditatibus mentis. **S**unt enim nonnulli qui sic diligunt deum ut omnia uisibilia negligant. et dum ad eterna mentem intendunt. ad omnia temporalia pene insensibiles fuerunt. **I**n his nunquam dilectionis ut mors fortis existit. quod sicut mors exteriores sensus ab omni proprio et naturali appetitu inficit. sic dilectionis in talibus uiris terrena contempnit. et mentem ad alia intendendum compellit. **H**uiusmodi mortuus et uiuus apostolus dicebat. **M**ortuus enim estis. et uita uera abscondita est cum christo in deo. **H**uiusmodi perculdubio uita sua in christo abscondit. quod dum omnia que uidentur postponunt. **I**n his que non uidentur in uirtutibus peracat et secrete uiuunt. **H**ec gregorius. **D**e hac etiam morte quedam glosa in libro de diuinis nominibus sic dicit. **E**st que dicitur mors qua quodsi amoris uirtute

diuini scripturam et omnia excedens for-
 conatu in amatum se ferens nil
 oino pret' eum qui solus est aie beatitudo
 querens. qua morte elegit. Job. of
 sib; suis id est vigorosis aie sue af-
 frab; dices cu aplo. **U**uo ia non
 ego. uiuit ues in me xps. Et tales
 amates no suuntur esse supioy
 s amati. **H**ec glosa. **U**n nondu q
 sol diuinus cu se aiab; nris ifun-
 dit facit nos icalesce. sua ferue
 tissima in nobis caritate accen-
 dendo. **C**u igit. deus ignis consu-
 meo sit ex pnaa sui feruore sue
 caritatis i aiām proicit. **U**it qd
 et ipa iapit feruetissie icalesce
 et feruere. **I**n quo feruore stetit
 ieremias ai dicebat. **F**actus est in cor-
 de meo qd ignis estuans clausus q
 i ossib; meis. et deferi ferre nos sus-
 tines. **H**ec fortissima flama fer-
 uoris. pficit i nobis gratia unio-
 nis. **S**icut ei ignis materialis co-
 uertit i se materia in qua agit
 sic ignis diuinus couertit i se aiām
 qua accedit. et quemadmodu va-
 ria metalla cofluunt i unu soluta
 igne. sic deus et aiā longe a se di-
 uersa i unu cofluunt. **N**ā ex hoc
 igne corda liquefuit. liquefrendo
 deficiunt. deficiendo triseunt. triseu-
 do ununtur. unita pficiunt. du i
 illa unitate triseunt qua saluator
 optat et orat pro nobis ad patre
 dices. **R**ogo pater ut sint unu
 sicut et nos unu sumus. **E**t qua u-
 nione illa nobis gloriosa resultat
 gra. ut oia que dei sunt sint nra.
 et nostra dei. **D**e hac uolēcia et
 feruetissima caritate dionisi⁹ sic
 dicit. **D**iolēcia amoris amante

triffort in amatu. qd ubi amor ubi
 ois tenor uterioris hois se recipit
 colligit et se triffert. et sic deo fe-
 licat unum. **E**t quo fit ut oia nos-
 tra dei sint et q dei nra. sic qd fit
 ut sancti hoies deo unu ex hois
 ei⁹ diu dicitur. et opa eoy ex eo
 qd dei nobiscu sunt p oia nobili-
 tentur. ut dicat nobis dñs illud
 euāge. **O**mnia mea tua sunt. **D**e
 hac misericordia dei p dñm dicit.
Pater sanctifica eos in ueritate.
 ut sicut tu p in me. ita sint ipsi
 unu in nobis. **E**t beatus paulus.
Qui adheret deo un⁹ spūs est. **F**e-
 lux igit illa hora et desiderabile
 temp⁹. qm aiā in tali dulcōis iocū-
 dissimo actu cofluit. ubi ipa to-
 talit' in deū triffort' et uelud spō-
 sa suo celesti sponso caritatis am-
 plerib; coniungit. **D**e hac excellen-
 tissima caritate et in felia hora
 beatus ben sic ait. **S**cio aiā mea si
 deū diligas. vi amozus i ei⁹ silita-
 dine triffortis. **F**elix ergo tempus.
 expectabilis hora. qm aiā i hui⁹ mo-
 dulcōis actu iocūditissimo cofluit.
 p qua ipa totalit' i deū trifformat.
 p qua mens ei⁹ ab hys q sunt sibi
 sedm uirtutē superioris nature in
 lumē uicariū scriptibile rapit. ubi
 nra quadā delatōe aiā ei⁹ ab-
 sorbetur. qua null⁹ sensus pōt est
 mare. null⁹ sermo ualet explicare.
 qd tūc in actu iocūditissimo pster-
 nit' ai ipa sponsa suo celesti spon-
 so caritatis amplerib; coniungit. et ad
 ei⁹ osculū inclinat. et sic ad ei⁹
 tactu subito quadā celesti dulcedie
 aiām pfundit. qua quide sentire
 pōt exprime nō pōt. **S**ic ergo inēcia

suauitas in aia sentit. pfruenti i
 facibilis auiditas generat. ut di
 ce possit ai bto paulo. Cigno dis
 solui et ee ai xpo. **Hec bin.** Ideoq
 ut ait ide bto bernardus in tunc
 tatu suo de caritate. **Amo** q sic
 dino amore iebriaty fuerit obli
 uiscat oim q sunt et totu pgit i
 deu. gustas illud qd nemo nouit
 nisi qui accipit. **At** quociens illa fe
 licitate picipat. ista miseria nes
 ciat. nec e ut ai utroq simul ee
 no possunt. **Ad** huc tu amoris g
 du et si mortalibz interdu puenire
 dat. du tu stare prohibet. don
 corruptibilibz exuta aia ex uiuis
 libere euaserit in libertate filioy
 dei. **Aut** aut et tanhuc illu fca
 ei desiderio. qua uirtu ppham pr.
 ut adamate poit. ut ferrea queq
 corda attrahere possit. **Unctus** ille
 et suauis quanda habeat inolecia.
 magis tu mortalitatis ipotencia
 notat. qua mole grauata misera
 aia a suo volatu sepe deinde co
 git et deficere conatur. **Habet** ei
 amatoru spūs corpis corrupcioe
 distenti crebra de dei uisione le
 ticia. sed nulla copia. du nec ple
 na ee sunt nec morosa. **Un** et
 quoda iocudo ioco iteru lude vide
 tur ai filijs hoim. a quibu du te
 neru putat e maibz labit. insec
 taty se patit caprehendi. et dispa
 res rursu no uidet. donet denuo
 lacrimis et pabz uocaty reuertat.
Et ita licet delectet in sinicio. mo
 lestat tu uicissitudo. **Sed** qnto pu
 tas pudore pfrundit aia subtrinc
 ta illa dulcedie. et ad sensuu la
 queos captiua retracta. **None**
 q de pua spirituu repulsa.

94

in ualle corpm in aliud quoddā ig
 notu seculū sibi cecidisse uidet lon
 ge priozu dissile. in quo caritas fir
 get. sensualitas regnat. caligat o
 culu metus. et sensu alget cordis. me
 ret rucio. et alta suspiria trahens
 inde misera un bta efficit. **Na** quo
 graciosa fuerat expta. eo molestia
 sibi feret ee subtrincta. **Subtrinctio**
 em rei amate augmetacio deside
 ry e. et qd ai dca optas cares
 egrius. **Hec ben.** Tales uo q sic
 diuino amore inebriant se co
 hibere no pnt. q tpe illu feruen
 tissime deuocois qua tuc senti
 unt in magna suspiria piciput.
 et in vba queda icosucta profi
 liut. **De** hoc ide bto b. sic ait.
Flagrans amor pferu diuinus
 ai se intra se colibe no poterit
 no attendit quo ordie qua lege
 uboz ebulliat. nec ullas uoces
 requit. solis cotentis suspirijs. q
 de pfrundissimus affectibz ulero
 ascendut. que bz suspiria ipa de
 uocio si intrupere interdū nitit
 uolens effunde p uerba s no pre
 ualens. loquit quide ex affectu a
 liqd no ex intellectu considerat qd
 qualiter eloquat. sed qd in buc
 ras uenerit uigente amore no
 enunciat s eructat. **Hec bin.** Et ni
 miru q scdm dictu bti gregory.
 tanta e uehemencia caritatis. q eu
 que semel accenderit extra se co
 statuit. et gustu incaprehensibilis
 dei dulcedis inebriat et infundit.
Hec gre? **Et** hac igit spuali ebu
 etate. huiusmodi suspiria et gestus
 isueti oruntur. **Et** sic patet de q
 tuoz gradibz amoris uolenti
De fructu uo istoz qtuoz

Q

graduū richard⁹ in tractatu de caritate cōcludendo sic dicit In primo gradu deus intrat aīam et aīam⁹ redit ad seipm et eleuat ad deū In scdo ascendit supra seipm et eleuat in deū In tercio eleuat aīam⁹ i deū et tot⁹ trāsit in ipm In q̄to erit aīam⁹ ppter deū et descendit sub semetipm. In pmo gradu aīam⁹ ingredit ad semetipm In scdo trāsgredit seipm In tercio pergit ad deū suū In q̄to gradu egredit ppter primum suū. In pmo itaq; gradu spūs ille qui sup mel ē dulcis intrat aīam et dulcedine sua inebriat eā itaq; ut habeat mel et lac sub lingua sua. **H**ec ē cōsolatio q̄ abrenūciantes seculo recipit et in bono pposito solidare cōsuevit. **H**ic ē abus ille celestis qui egredientes de egypto id ē de seculo solet reficere et p solitudine pasce. **H**oc ē māna illud absconditū quod nemo nouit nisi qui accipit. **H**ic ē dulcor ille spiritualis et intna suauitas que quasi mō genitos infantes lactare solet et alere et ad maturitatis robur paulatim producere. In hoc itaq; statu aīa a dño in solitudine ducatur ibiq; lactat ut intna dulcedine inebrietur. **S** oportet ut egyptū hoc id ē seculū nō solū corpe s̄ et corde deserat. mūdūq; a morē penitus deponat. qui celestes illos cibos habet et intna dulcedine saciari desiderat. **S**pūs necesse ē cibos egyptios deficere id ē carnales deliciaes in abhominabilem cōuertē. quā licet expriri q̄ sint ille intne et etne deliciae. **A**bsq; dubio amor dei q̄to ple-

ni⁹ oēs alii affectū minuit. tanto sepi⁹ tant⁹q; liber⁹ aīam intna dulcedine reficit. **S**ub hoc statu aīam esuriēte uisitat dñs et sepi⁹ intna suauitate faciat. **S**pūs q; su inebriat dulcedine. **H**ec rich. **¶** Et nōndū q; deo fecit rōnale creaturā ad hūc finē ut sumū bonū intelligeret. intelligendo amaret. et amado possidet. possidendo fruere. q; ad nil aliud facta ē rōnalis creaturā. q; ad laudandū deū et ad deseruendū ei. et ad fruendū eo. **D**e quo hugo in libro de archa noe sic ait. **D**e rōnabile spm creaturā sola caritate nulla uacitate. ut eū suauitatis p̄cipue faceret. **P**orro ut idē apt⁹ cēt tantū beatitudinis p̄frui fecit in eo dilect⁹ spiritale. palatū quodamō p̄ hanc sensificans ad gustū dulcedinis intne. q̄ten⁹ p̄ ipam dulcedine ei insatiabili desiderio inhereret. **P**er dulcedine ergo copulauit sibi de⁹ creaturā rōnabilem. ut ei et semp inherendo ipm quo beatificanda erat bonū. et ex ipō quodamō p̄ affm suggereret. et de ipō p̄ desiderū bibet et ipm p̄ gaudiū possideret. **S**uge o apercula suge et bibe dulcoris tui inenarrabile suauitate. **U**nmergē et reple. q; ille deficiente si tu nō incipis fastidire. **A**dhere ergo et inherere. sume et fruere. si sempitern⁹ gust⁹ fuerit. sempiterna quoq; beatitudo erit. **E**rgo p̄ amorē sociata ē factura factorū suo creaturā rōnalis. **S**olūq; ē dilectōis uinculū qd ligat nos p̄ deo et tanto felici⁹ q̄to forci⁹. **H**ec hugo. **¶** **U**n scdm thoma de

agno. Caritas ē que unit nos deo.
 q̄ unio ē vltim⁹ finis hūane mē
 tis. **S** oportet ut valde mūda sit
 illa aīa que debet deo cōiūgi.
 ac cū ip̄o vniri. **O**rd̄ affumat ori
 gen̄ ita dices. Valde purā mū
 dā et sincerā aīam requirit deus
 quā sibi iūgat. q̄ si se iūrent do
 vns spūs ē. **N**ā aīa mea loq̄ ē.
 si male ago dyaboli. si bene ago
 dei. **H**ec origenes. **D**ebet ergo
 quilibi religios⁹ ac deuot⁹ hō
 appinquare deo p̄ vite puritatē
 et sincerū amorē. ut illi⁹ iocun
 dissime et felicissime vniōnis
 possit eē p̄iceps. **N**ā ut dicit
 b̄s ambrosi⁹. **V**nicuiq̄ homin⁹
 p̄ suā iūtatē pietatē. illū p̄ etnā
 amplectit vniōnē qui sibi deno
 te appinquaret p̄ amorē. **O**
 at etiā de hoc orosi⁹. **T**ūc xp̄s
 fidelisq̄ aīa etnalic⁹ vniūt. dū
 xp̄s nō solū se aīe applicat. s̄ et
 dū aīa xp̄o toto desiderio appin
 quat. **H**ec orosi⁹. **S**ciendū etiā p̄
 ut dicit reinigi⁹. q̄ mentes scōr
 sunt summo deo spiritu ita con
 iūctē. ut int̄ illos et deū nulla
 creaturā sit media. q̄ qui ad
 heret deo vns spūs ē. **S**
Sciendū etiā q̄ vnusquisq̄ put
 cognoscat et deū amat. scdm̄ hoc
 cōiūgit̄ illi. **D**e hoc glosa in li
 bro de diuis noib⁹ sic dicit. **S**
Scdm̄ q̄ deū cognoscam⁹ et ama
 m⁹. deo cōiūgam⁹. **N**ā p̄ cognoscē
 ei cōiūgam⁹ eo q̄ de⁹ ē in no
 bis. aut p̄ amorē eo q̄ in deo su
 m⁹. **H**ys enī duob⁹ moīs atten
 dit p̄fctā cōiūctio. q̄ sicut ex in
 telligibili et intellectu fit vnū.
 sic amate et amato vnū fit

iuxta illud b̄i pauli. **Q**ui adhe
 ret deo s̄ p̄ amorē. vns spūs ē
 cū illo. **E**t quo patet quō amor
 intens⁹ collocat hōiēm extra se. et
 ponit ip̄m in amati. **H**ec glosa.
Quia ut dicit b̄s ambrosius.
 tanta ē virt⁹ caritatis ut hōiēs
 extra se rapiat. et in deū trāsse
 rat et trāsmutat. **Q**ui ergo talē
 caritatē habet semp̄ facit volū
 tatē dei. q̄ vns spūs ē cū spiritu
 dñi. **D**e hoc quedā glosa sic di
 cit. **S**emp̄ volūtātē dei facit dicit
 qui semp̄ ē in caritate. talis inq̄
 nō vna caro s̄ vns spūs ē cum
 spū dñi. nō tñ idēptitate substā
 cie s̄ p̄cipacōe grē uel glorie.
Vn adherere deo bonū ē. **H**ec glō.
Dicit etiā de hoc b̄s bernard⁹.
Qui adheret deo vns spūs est
 et i dñi tot⁹ mutat. et talis iā
 nō p̄t sentire aut scire nisi deū
Ubi nōndū q̄ maximū
 signū diu amoris erga nos
 p̄ hoc apparet. q̄ ip̄e dignat⁹
 in nobis eē. et sibi nos ita cōglu
 tinat. ut quadā virtute spūali ef
 ficiam⁹ vnū cū illo. q̄ vnio max
 ime contigit in corp⁹ xp̄i feli
 a sup̄cione. **D**e hac etiā excellē
 ti caritate dei erga hōiēs. alber
 tus magn⁹ sic dicit. **M**aximū
 amoris amplexus ē. q̄ nos de⁹
 sibi cōglutinat. ut ip̄e in nobis
 eēt et nos in ip̄o tam intime ut
 mentib⁹ nr̄is infunderet et nos
 sibi effem⁹ incorporati. q̄ aīam suā
 et corp⁹ et deitatē ita pfunde
 i nos trāspōnit et nos in ip̄m.
 ut spūali virtute vnū efficiam⁹. **H**ec
 albert⁹. **S**ed ad tam excellens bo
 nū assequendū requirit̄ cor et cor

pus bñ purgati. **Uñ** scotus i glosa
 sup libro de diuis noibz sic ait.
Impossibile e quoz vnus deo a
 deū quodāmo fieri nisi cesset a
 māliū opacoñū disposicoē tam
 sensu q̄ mēte. ut dīne simplicita
 ti filioz. deo p̄ficioz vniat. **E**t enī
 deificaco silitudo et vnitās ad
 deū q̄ntū licet. nā forti conatu
 tales seipos postpōnētes et oīa
 relinqueētes. ad cōgregantiās p̄is
 vnitātē et deificā ip̄s simplici
 tatē anhelantes sūt. **H**ec scotus.
Ubi nōndū q̄ nō solū p̄fecti vi
 ri vniūt p̄ caritatē deo. s̄ etiā
 penitentes uel incipientes siue
 p̄ficiētes. **T**ales nāq̄ q̄ in statu
 grē sunt. vniūt x̄po. et si nō sp̄
 per caritatē actualē tū p̄ carita
 tē habituale. q̄ om̄s fideles in
 statu grē existētes sūt membra
 x̄pi et corp⁹ ei⁹. ergo x̄po vniūt
 sicut mēbra x̄pi corp⁹. **U**ñ ad co
 rinth⁹. Sicut enī corp⁹ vniū ē
 et mēbra habet multa. oīa aut
 membra corp⁹ cū sūt multa v
 nū corp⁹ sunt. Ita x̄po. **E**t enī in
 vno spū om̄s nos i vniū corp⁹
 baptizati sum⁹ et om̄s vno spū
 potati sum⁹. **N**ā scdm e
 undē aplm. **U**nusquisq̄ p̄p̄riū do
 nū habet a deo. ali⁹ quidē sic.
 ali⁹ uēo sic. **E**rgo quilibz put dñs
 largiū dignat⁹ dona grāū ab
 ip̄o p̄cipit scdm magis et minus.
Uñ dicit idē apls. **U**nucūq̄ m̄m
 donata ē grā scdm mēsurā dona
 cois x̄pi. **E**t istas igit⁹ verbis col
 lige possum⁹ q̄ om̄s fideles i q̄cūq̄
 statu existāt diuino sūt sine p̄co
 mortali et sūt in statu grē sūt
 mēbra x̄pi. ergo vniū sūt cū illo.

Hec tñ vnus diuersu vigore habet
 scdm disposicoem singuloy. Nam
 quito quis sanctior et p̄ficioz ē in
 vita tanto feruēti⁹ ē in dei cari
 tate. tanto vigorosi⁹ et valēti⁹ v
 nit⁹ cū deitate. q̄ qui adhet deo
 p̄ feruēdū amorē. vni⁹ spū ē. **U**ñ
 diuersi grad⁹ caritatis mō sūt
 p̄fisi. videlz incipientiū. p̄ficiētiū
 et p̄ficioz. et vnusquisq̄ scdm
 suā capacitatē exerceat se i illis
 grā dei cooperante ut tñ excellēs
 bonū adipisci valeat. hoc ē vni
 ti cū deo et int⁹ mēbra x̄pi con
 putari. **E**t sic patet explanatū
 de caritate dei. **S**equit⁹ de cari
 tate proximi. **F**ili⁹ **C**ap⁹ **ro**
Acepta itaq̄ informatōe de
 caritate dei. nūc de dilcō
 ne primi capio edoceri. **P**
De dilcōe primi de qua q̄
 vis scire debes pro p̄mo q̄
 diuersi sūt amatores. **N**ā scdm
 dcm bñ bñ. **Q**uāq̄ sūt gradus
 amoris. **A**mor pius quo p̄ntes di
 ligim⁹. **S**ociū quo socios diligi
 m⁹. **I**ust⁹ quē erga om̄s homines
 habem⁹. **V**iolenti⁹ quē erga iūni
 cos gerim⁹. **S**ēs siue deuot⁹ quē
 erga deū habem⁹. **H**ec bñ. **P**mo
 igit⁹ put dicit bñ aug⁹ dilige
 dus ē de⁹ scdm p̄ntes. deim filij.
 post domestica. qui etiā si boni
 sint malis filijs p̄ponendi sūt.
Inimicos at nō sicut tempm s̄ sim
 plicat⁹. sufficiat enī q̄ odio non
 habeas. **H**ec aug⁹. **E**t no
 tandū q̄ scdm bñ gregoriū vj
 moral. duo sūt p̄cepta caritatis.
 dei vj amor et proximi. **P**amo
 rē dei proximi amor gignitur.
 et p̄ amorē primi dei amor nū

tur. Nā qui amare deū negligit:
 p̄fō diligē. p̄ximū nescit. Et tūc
 plen⁹ in dilcōe p̄ficiat. Si in
 eisdē dilcōis gremio p̄us p̄xi
 mi caritate lactam. Quia eī a
 mor dei p̄ximū amorē generat
 dā⁹ p̄ legē dñs. diliges p̄ximū
 tuū. p̄misit. diliges dñm deū
 tuū. ut scz in iterno pectoris nā
 p̄us amoris sui radice figeret. q̄
 ten⁹ p̄ ramos postmodū dilcō fr
 na germīaret. Et tūc q̄ amor
 dei ex p̄ximū amore calefat. Ces
 tat iohes q̄ marepat dicit. Qui
 nō diligit fratrem suū quē videt.
 deū quē nō videt quō p̄t dilige
 re. Hec gre. **¶** Ubi tñ nōndū
 q̄ sicut dicit bñs bernard⁹. Du
 re dilige p̄ximū nemo p̄t. qui
 in deo non diligit. Oportet er
 go deū diligi p̄us. ut in deo di
 ligi possit et p̄xim⁹. Debet nāq̄
 ab hoīe diligi p̄xim⁹ i deo ad
 hūc finē ut vna cū ip̄o p̄ximo ha
 beat et possideat de⁹. f̄ paucoꝝ
 ē ista v̄. Vñ bñs aug⁹ dicit. Q̄
 se p̄t deū habendū diligit ip̄ se
 diligit. ergo ut se diligant deū
 diligit. Non ē hęc dilcō i omibz
 homibz. pauca se p̄tēa diligit. ut
 sit de⁹ omīa in omibz. Hec aug⁹.
 Ergo ut dicit prosper. Qui p̄t
 deū diligit p̄ p̄ximū. sicut de⁹
 et⁹ ē ita metnū ip̄a amica dilcō
 ieternū p̄manebit. Qui nō ami
 cū uel p̄ximū p̄t cōmodū qdlibz
 amat. nō amīcū uel p̄ximū cō
 uincat amare f̄ cōmodū. qd cū cē
 desierit amare cessabit. Hec prof
 per. Debet ergo vnusquisq̄ erga
 p̄ximū suū habē dilcōē sanctā
 iustā et verā. De qua triplia di

lōe thomas de aq̄no sic dicit. Tri
 plia mō diligend⁹ ē proximus.
¶ P̄mo quidē ex p̄te finis. ut scz ali
 q̄s diligit p̄ximū p̄t deū sicut et
 seipm p̄t deū debet dilige. ut sic
 sit dilcō proximi sc̄a. **¶** Secdo ex p̄te
 regule dilcōis. ut scz aliq̄s nō cōdes
 cedat p̄ximo in aliquo malo sed
 solū in bono. sicut et sue volūtati
 satisfaccē debet homo solū in bonis
 ut sic sit dilcō p̄ximū iusta. **¶** Tertio
 ex p̄te v̄is dilcōis. scz ut homo di
 ligat aliq̄s p̄ximū p̄t p̄ximā
 utilitatē uel delatōē. f̄ en rācōe
 q̄ velit p̄ximo bonū sicut sibi ip̄i
 ut sic dilcō proximi sit vera. Nā
 cū quis diligit p̄ximū p̄t suā
 utilitatē uel delatōē. nō vere di
 ligat p̄ximū f̄ seipm. Hec thōs.
¶ Nōndū etiā q̄ debem⁹ u
 nīcūq̄ scdm dignitatē et statū
 suū dilcōē exhibē. ut testat hūgo
 in hęc v̄ba. Scdm dignitatē nāq̄
 alij supiores sunt nobis. alij eq̄
 les. alij inferiores. Supioribz obe
 dientia timorē obsequiū et vene
 rationē debem⁹ exhibē. cū eq̄libz
 pacē et cōcordiā custodire inuicē.
 obsequio bñficio et honore p̄uei
 re. in oī actiōe et v̄bo supiore eis
 locū tribuē. Et si qm fortassis i ali
 quo negotio eos p̄re cognimur.
 cū oī hūilitate et reuerētia q̄ fa
 cienda sunt nō p̄ape f̄ demonstrā
 re. f̄ et eos p̄cedē contigerit. cū
 alacritate et deuocōe q̄ ex necē
 tate subiecti obedire. Inferioribz
 semp bñficiū et auxiliū ipendē.
 nūq̄ imp̄erare. sine cōtumelia cor
 rīpe. sine supbia gubernare. sine
 crudelitate castigare. cū pietate fo
 uē. veneratōem nō erigere. societa

te atq; equalitate amare. **M**aiori
 bz pro timore subdi. equalibz p
 ritate obseq. Junioribz p huilitate
 coequari. pipientibz pati. obediens
 tibz modesti. maledicentibz taciti.
 laudatibz verecundi. **H**ec hugo. De
 bet etia vniuersisq; diliges deu
 erga proximu suu exercere pietate.
 qz ut dicit bts ambrosius. Impossi
 bile e caritatis xpi in eo fore dul
 cedine. qui no erga proximu suu
 exercuerit pietate. **N**a scdm q
 dicit beda. **H**ec e sola probatio i
 tegri amoris i dnm. si erga frs
 studuerit qz cura sollicitate exer
 cere laboris. **N**a quicunq; fratri o
 pus pietatis qd valet impende neg
 ligit. min9 iuste se coditore dilige
 ondit au9 madatu in sustineda
 proximu necessitate contempnit. **H**ec be
 da. **N**o solu at debet vniuersisq;
 op9 pietatis i necessitate proximo
 impende. s etia ill9 bonu siue tpa
 le siue spuale sit. in oibz pmone
 ac dilige. qz q bonu qd i se no ha
 bet in altero diligit. de no suo suu
 facit. **D**e hoc dicit bts aug9. **E**t
 q bonu i proximo video si illud di
 ligo meū facio. **H**is ergo mercede
 habe de alieno bono. gaude de a
 lieno. **P**ensent igit iudi quatu
 bonu e caritas. q sine labore no
 aliena bona nra facit. **H**ec aug9.
Dilectio reuera dei et proximi ppria
 et spualis vtr e bonoz. scdm aug9.
 cu cetera vtutes bonis et malis
 possint ee coes. **H**ec aug9. **D**ilige
 ergo debet pmo quilibz deu sup
 oia. deum proximu sicut seipm et
 hoc i deo. vnicu uo ppt deu. **S**cd
 hoc xps i eua9 ut dicit quedā glo
 sa ad cuilibz dilectioe ppria ponit

dices. **D**iliges iquit dnm deu tu
 um ex toto corde tuo et ex tota
 mente tua. et proximu tuu sicut
 teipm. **I**nimicos tuos no ex
 tota vitate tua no sicut teipm s
 simpliciter diliges. sufficit eni
 q diligim9 no odio habem9. **H**ec
 glosa. **C**ui9 singula ponit et bts
 iero9 sup can9 ibide subiugendo
Cunsum inqt. Diligite inimicos
 vros. et no apposuit ex toto corde.
No est ordinatus sermo dnm nec
 impossibilia pcepit. nec dicit. **D**ili
 gite inimicos vros sicut vosipos.
 s tm diligite inimicos vros. suffi
 cit q diligim9 et no odio habem9
 proximu vero ut teipm. **H**ec iero9.
Quod aut beatus aug9 i quoda loco
 ait. **I**nimicos nros toto corde et
 totis viribz diligim9. videt esse
 profect9 ad qua tm no astrigim9
 ex pcepto. **E**tia de dilectioe pximi
 et inimicoy glosa nicolay de luna
 sup illo vbo diligite inimicos ves
 tros sit sonat. **O**is ho ex carita
 te diligend9 e inqtu ad dei pma
 gine fact9 e. compar ip9 p cogni
 coe et amore. **A**muicia ei cari
 tatis fundat sup coicacione supne
 btitudinis. **E**t ideo ois intellectua
 lis creatura q in actu uel in po
 tencia e bta ex caritate e dilige
 da. mali aut hoies qdnu sunt in
 via sut in potencia veniendi ad
 btitudinē. et ideo licet eoz mali
 cia sit odienda. ipa tm natura
 possibilis beneficiari e diligenda.
Et hoc e qd saluator dicit. **D**ili
 gite inimicos vestros. bona s9 f
 acie et glorie eis optando. **A**lia uo
 no sunt eis optnda nisi i quoda
 grialitate inqtu valent ad eoz

7

Ca. xv

salute. qd' soli deo e' noni. qz oibz a
 lya pt homo bn uel male uti. et
 ideo circa hoc no est determinatu
 aliqd petendu. Sequit. bnfacite.
 Bnface e' effecty dilcois. et ideo
 sicut tenem' dilige' imicos qtu
 ad bona gre et glorie. sic tenem'
 in effectu salute' eoz mo debito
 et possibili procure. Et orate pro
 psequenti' vos. optando sz bona
 gre et glorie. Alia at bona in spe
 ciali optare uel face' no est necessi
 tatis s' superogacois. Ad pdca' fa
 cienda etia' imicis. hortat' nos
 exemplo dei. q' sole' suu' facit ori
 ri sup bonos et malos. Hec m'ca
 laus de lya. **E**t notandu
 q' dilco' prmu et maxie' imico
 ru demonstrat hoem discipulu' ee'
 xpi. bz si diligit amicos in deo
 et imicos ppter deu'. Dilco' aut
 imici in nobis tuc ueniat' custo
 dit' si de p'cto illi' no' adiam' nec
 de ruina illi' letam'. De hac di
 lco'e et quo' debet imicy diligi
 btus greg' xry moral. sic dicit.
 Omnipotentis dei nos ee' discipu
 los sola custodia caritatis probat.
 q' nimiru' caritas siue dilco' si cor
 nrm ueracit' replet duobz nois
 ostendi solet. sz si amicos in deo
 et imicos diligit' p'p' deu'. **S**
 Sed sciedu' e' q' imici dilco' tuc ue
 niat' custodit'. tu nec de p'cto
 adiam' nec de ruina illi' letam'.
 Na' sepe in dilco'nis ymagie' erga
 imicu' aim' fallit. seq' huc dili
 gere estimat si ei' uite cotruis
 no' existat. Sz dilco'nis vim occul
 te et ueracit' aut p'fecty imici
 aut casus iterrogat. Neq' eni' ad

plenu' semetipam me' hois sat. ni
 si eu' que' sibi aduersariu' credit i
 defectu uel p'cto mutasse modu' sui
 staty iuenerit. Si eni' de p'speritate
 adicat' et de calamitate se odiatis
 letat. costat qz no' amat que' no'
 uult esse melioze. Sz int' hec scie
 du' e' qz euenire pleriqz solet ut no'
 amissa caritate et imicia nos ru
 na letificet et rursu' ei' gloria
 sine iudie' culpa cotristet. tu et ru
 ente eo quosda' bene erigi credi
 m' et p'ficiete illo plerqz iuste
 opprimu' formidam'. Quia i' re me
 te nram nec ei' ia' defecty erigit
 nec ei' p'fecty adicat. s' tra' nra
 cogitacio no' qd' i' ip'o s' qd' de ip'o
 circa alios agat' attendit. Sz ad
 hec seruanda valde e' necessariu'
 subtilissime discrecois examen.
 ne cu' nra odia exequimur. fallam'
 sub specie utilitatis aliene. Quia
 in re discernedu' est aliud ee' qd'
 nobis. aliud uo' qd' sibi et ceteris
 nr' imicy nocet. Na' cu' nr' ac
 multoz hostis perimit. de erep
 co'e prioroz pora' q' de imicia
 iteritu' nre e' ut aim' letetur.
 Oportet naqz ut peunte aduer
 sario subtilit' pensare debem'.
 quid dem' ruine p'cois. et qd'
 iusticie ferietis. Na' cu' puer sum
 queqz ompnis p'cutit. et codole
 du' est miserie peuntis et cograu
 dendu' e' iusticie iudicis. ut nobis
 et luctu' sit pena morietis p'p'mi.
 et rursu' in gaudiu' ueniat exhi
 bita eqtas iudicatis dei. quaten'
 nec peunt' ho'i existam' aduer
 sari. nec iudicatu' deo iueniam'
 ingrati. Snt' etia' nonnulli q' eos

a

b

quos sibi aduersarios estimat ma-
 ledicoe ferunt. qui utique nequaquam
 possunt. In quibus patent apparet quod
 mala si possent facerent. qui ea quae
 facere nequunt impetrari nunc de-
 sistunt. Morte namque aduersario et
 optant. quia et si possent inferre me-
 tuunt ne aut petitiu hominudum rei
 teneant. aut utique appareant eam cum
 sint. Quid est ergo dicere deo. occide
 quem odi. nisi apertis uocibus clama-
 re. hoc fac meo aduersario quod me
 illi facere nec potior deest. Hec
 gre. Qui idcirco uoluerit dominum ues-
 tigia sequi. debet inimicos suos di-
 ligere et pro ipsis orare sicut ipse
 in cruce orauit. Nam in tali dilec-
 tione consistit perfectio. Unde dicit beatus
 augustinus. Si didiceris orare pro inimi-
 co. ambulabis in uia domini. Perfectio di-
 lectio est inimicos diligere ut sint fra-
 tres. sic diligere inimicos ut in so-
 cietate tua uocentur. Magnificen-
 tissime etiam bonitatis est ut tuum in-
 micum diligas. et ei quae tibi malum
 uult et si facere non potest. semper bonum
 uelis atque facias cum possis. Hec
 augustinus. Nichil enim dicit crisostomus
 est quod ita silem deo facit. sicut malig-
 nis et ledentibus esse placabile. Hec
 crisostomus. Ergo dicit augustinus. Ergo ad
 dilectionem inimicorum commoneo uos. quia
 ad sanandum uulnere peccatorum nullum me-
 dicamentum melius esse cognosco. Hec
 augustinus. Nam unusquisque tale indul-
 gentiam accipiet a domino. quale ipse
 proximo dederit. Unde idem beatus augustinus
 indignum est illi deum esse propitium. quod
 crudelis est in proximum. Unusquisque
 enim tale indulgentiam accipietur a
 domino. quale ipse dederit proximo.

Unde quicquid non dimittit iniuriam pro-
 imo. cum orat orationem dominicam non so-
 lum non exaudit. sed etiam maledictionem
 incurrit. Unde anastasius. Si non di-
 mittis iniuriam quam tibi facta est. non fa-
 cis pro te orationem. sed maledictio-
 nem mereris. **¶** Et considerandum
 quod inimicum diligere expressius sig-
 num caritatis est. quod contra motum natu-
 re. Nam secundum beatum gregorium. Una
 est et summa probatio dilectionis. et si
 ipse diligat qui et aduersat. Unde
 difficile est inimicum diligere. nisi as-
 sit gratia per quam vincat natura.
 Oportet ergo ut animus cooperante
 gratia odium inimicorum repmat et in
 dilectionem conuertat. si perfectionem
 huiusmodi uirtutis consequi desiderat.
 quia omnia quae ad perfectionem pertinent magis
 sunt difficilia. De hoc quidam glossa
 sic dicit. Nulli mirum debet uide-
 ri impossibile quod iubemur diligere
 inimicos. quia christus non precepit impossi-
 bilia aut inconuenientia si perfectio. Per-
 factio autem omnia sunt difficilia. Unde sicut
 completus modus perfectionis caritatis est. quod
 praeuallet maximo amori humano
 et carnali abstinendo a summo de-
 lectabile. Sicut est castitas in uirgini-
 bus. quae est perfectio puritatis et mundicia
 proxima deo. ita etiam completus mo-
 dus perfectionis caritatis est qui praeuallet
 maximo tristabili tolerando illud
 uel in corpore et corpore dolore ut
 martirium. uel in spiritu et anime do-
 lore deponendo et repmendo odium
 inimicorum in dilectionem conuersum. Hec glo-
 sa. **¶** Sciendum etiam est de zelo
 quod habendum est erga proximos. quod
 maxime pertinet ad platos. De hoc
 super illo uerbo. uasamini et nolite

C.

D.

Ca. xv

peccare. quidam expositores sic dicunt
 Nouerit per questio de ira zeli. u
 trum bona sit et meritoria censeat.
 Videtur quod non sit bona nec meri
 toria. quia mente turbat. oculum in
 coris obumbrat contemplationem dis
 sipat. quod secundum beatum augustinum mente
 tranquilla optime exercetur. Hic con
 tra secundum beatum gregorium qui di
 citur. Si ira zeli ex virtute non sur
 geret. diuine aduersionis impe
 tu phynceos non placisset. Ad quod
 sciendum secundum beatum gregorium.
 Quia alia ira est quam iracundia ex
 citat. alia est quam zelus format. Ira
 ex uicio. ista ex virtute generatur.
 Ad hanc questionem dicere possumus
 quod ira zeli bona et meritoria.
 experientia et scientia sanctorum inuenitur.
 Si enim proximos ut nos diligere pre
 cipimur. restat ut eorum reatibus ut
 nobis irascamur. Et propheta per
 prophetam dauid ait. Zelus domus
 tue comedit me. Ad autem beatus
 augustinus et alii doctores dicunt quod
 ira per zelum mentem turbat. contem
 plationem mentem dissipat. oculum
 rationis obumbrat. Ad hoc respon
 detur quod ira per uicium oculum rationis
 non solum impedit. sed quando extinguit.
 Ira autem per zelum et si ad breuem pur
 tum oculum rationis turbat. tamen non no
 cet si magnis interiorum uisum cla
 rificat. Et etiam ad expressiorem
 intelligentiam eorum que deum sunt. no
 tandum. quod est quidam zelus qui secundum
 scientiam. Sicut enim aliqui habentes ze
 lum. si non secundum scientiam ut ait apostolus
 Et ira huius zeli qui est secundum scientiam
 formatam caritate tota directio
 intentione et bonum finem constat

quod meretur. Nam caritas non agit per
 peram. et actio ex intentione finis
 boni bona iudicat. et ideo licet
 ira zeli interdum minus ordinata
 passionem habeat. uideatur. hoc est propter
 connectionem rationis et potentiarum siue
 uirum que sunt in sensualitate. que
 suis motibus interdum rationem tur
 bant. Nam hec est conditio uicij. quod etiam
 homines existentes in caritate agerentes
 bona intentione. propter corpus quod cor
 rumpit interdum turbationibus gra
 uantur. Hec ille. Debet ergo u
 nusquisque se exercere in dilectione
 dei et proximi. Diligendum namque
 est deus a nobis idcirco quod ipse est
 bonum nostrum. ac etiam propter hoc ut
 ad ipsum veniamus et eternaliter
 gaudeamus. Diligendum uero est proxi
 mum. ut ille requiescat et gaudium pos
 sit esse princeps nobiscum. De hac
 etiam gemina caritate siue dilec
 tione. hugo de sancto victore sic dicit.
 Gemina nobis scriptum sacrum ca
 ritatem commendat. dei uiz et proxi
 mi. Caritatem dei ut sic ipsum dili
 gamus ut non in ipso si ut cum ipso
 in deo gaudeamus. hoc est ut deum
 diligamus propter seipsum proximum autem
 propter deum. Deus autem idcirco propter se
 ipsum diligendum est quia est bonum nos
 trum. proximum autem ideo propter deum di
 ligendum est quia cum ipso in deo est bonum
 nostrum. Illud diligimus ut ad ipsum
 veniamus et in ipso gaudeamus.
 Istud diligimus ut cum ipso curramus
 et cum ipso pueniamus. illud ut gau
 dium. istud ut gaudium socium. illud ut
 regem. istud ut requies consortem.
 Quid est deum diligere. Illud uelle ha
 bere. Quid est deum diligere propter seipsum.

Deo diligere ut habens ipm Quid
 e proximu diligere ppter deu. Deo
 diligere qz habet deu. Sicut dili-
 gimus hoieem ppter iusticia id e qz
 habet iusticia. sic diligimus hoie-
 ne ppter deu id e qz habet deu.
 uel si forte nodu habet qz habu-
 tur e eu uel ut habeat eu. Sic
 itaqz ppter deu hoieem diligimus.
 que utiqz ppter deu no diligeremus
 si deu no diligeremus. **¶** Non dilige-
 ds e proximu i deo qz habet deu
 no in diuitiis suis no in forti-
 tudie sua. s; iusticia sua. et i bo-
 nitate sua. Et qm in istis diligitur
 i deo diligit. **¶** Her hugo.

i scitate
 sua

f

¶ De hac etia duplici caritate di-
 et proximu bts gre9 x libro mo-
 raliu expones illud ubi. et qz ml-
 tipler sit lex ei9. sic ait. Quid hoc
 loco dei lex accipi nisi caritas de-
 bet. p qua semp i mete legitur.
 pcepta vite qualiter in actioe te-
 neant. **¶** De hac etenim lege veri-
 tatis uoce dicit. **¶** Hoc e pceptu
 meum. ut diligatis inuice sicut di-
 leri uos. **¶** De hac paul9 ait. Ple-
 nitudo legis e dilao. **¶** Itē dicit.
¶ Inuice onera vtra portare. et sic
 adimplebitis lege xpi. **¶** Lex ei xpi
 qz congrua9 itelligi qz caritas
 pt. qua tuc uere pficiam9 cu fra-
 ternis onera ex caritate tolera-
 m9. **¶** S; eade lex multiplex dicit9.
 qz studiosa sollicitudie caritatis ad
 aucta ututu facta dilatat9. que duo-
 lz quide pceptis itaput s; se ad i-
 numerata extendit. **¶** Hui9 naqz le-
 gis inuicem dilao dei e et dilao
 proximi. **¶** S; dei dilao per-
 tria distinguit9. qz ex toto corde

ex tota aia et ex tota fortitudine
 diligi coditor iubet. **¶** Quia i re
 nondu. qz diuus sermo cu deu
 diligi pcepit no solu narrat ex
 quo s; etia informat ex qnto.
 cu subiungit ex tota fortitudine.
 ut scz qz ppre deo place desiderat
 sibi de se nichil relinquat. **¶**
¶ Proximu at dilao ad duo pcep-
 ta deriuat9. cu et p queda iustu-
 dicit. **¶** Ad ab alio odis tibi fieri.
 uide ne tu alteri facias. **¶** Que
 uultis ut faciat uobis hoies. ita
 et uos facite illis. **¶** Quibz duobz
 utruisqz scz testameti mandatis
 p vnu malicia copestat. p aliud
 benignitas progat. ut qd non
 uult malu pati quisqz. no faci-
 ens cesset a nocendi ope. et tur-
 su bonu qd fieri sibi appetit. ipse
 des erga utilitate se proximu ex-
 erceat et benignitate. **¶** S; nimi-
 ru duo sollicita cogitaco cogi-
 tant9 cor ad innumera ututu ius-
 teria extendit. ne uel ad ifere-
 da q no licet desideris ique-
 ta mens ferueat. uel erga exhi-
 benda q debet oia resoluta tor-
 pescat. **¶** Na cu cauet alteri face
 qd neqz uult ab altero ipa to-
 lerare. sollicita intencoe caru-
 spiciat ne supbia eleuet. et usqz
 ad despectu proximi aim dei
 ciens exaltet. ne amlicoe cogi-
 tacoem lamet et hanc appetē-
 di aliena dilatata angustet.
 ne ira exaspet et usqz ad pfe-
 redā cotumelia iflamet. **¶** Ne
 iuidia mordeat. et aliene feli-
 citatis emula sua se face cofu-
 mat. **¶** Ne imoderate linguam

h

Ca. xv

loquacitas protrahat: eamque usque ad
 lasciviam obtruncationis extendat.
Ne odium malicia eritet. et usque
 ad incivilem maledictionis irretet.
Rursu cum cogitat ut alteri fa-
 ciat quod ipse sibi ab altero exposcit.
 pensat nimirum ut malis bona.
 ut bonis meliora vident. ut pro
 cacibus mansuetudine longanimitatis
 exhibeat. ut malicie peste
 languentibus gratiam benignitatis
 impendat. ut discordes pace pre-
 ueniat. ut indigentibus necessaria
 tribuat. ut errantibus viam veritatis
 ostendat. ut afflictos verbo et com-
 passione mulceat. ut accensos in
 huius mundi desiderijs irrepacione
 extinguat. ut oppressorum angustias
 quanta preualet ope leuet. ut foris
 resistentibus opponat paciencia.
 ut intus superbentibus exhibeat cum
 pacia disciplina. ut erga errata
 subditorum sic mansuetudo zelum te-
 pet quatenus astucie studio non
 enervet. **S**ic ad ulacionem zelus fue-
 rat ne tamen pietatis limitem feruere
 do transcedat. ut ingratos benefi-
 cius ad amorem puoret. ut gratos
 quosque misterijs in amore con-
 seruet. ut proximorum mala cum
 corrigere non preualet taceat. ut qui
 cumque corrigi loquendo premit silen-
 tium esse consensu premetat. ut cum
 tamen proximus qui valet impendat
 si hoc impedendo non timeat. ut sic
 in bonis qui exuberat tumoris pa-
 niam pauent ne tamen ab omni ex-
 cecio torpesant. **U**t sic qui possidet
 tribuat quatenus quanta sit largitas
 remunerantis attendat. ne cum ter-
 rena largitur sua plus quam necesse est

inopia premetat. et in oblatione
 munens. claritatis lumine tristitia
 obscuret. **H**inc ergo lex dei multi-
 plex dicitur. quia nimirum cum una ea-
 demque sit caritas si mentem plene ce-
 pit habet innumera opera multiformiter
 accendit. **H**ec gregorius. **I**
Non idem etiam quod circa dilectionem
 proximi magna discrecio est adhi-
 benda. nam nimis diligere malum
 est. minus etiam diligere bonum malum
 est. **I**n cunctis ergo virtutibus requiritur
 temperancia. **O**mnes etiam dilectiones que nocet
 vitanda est. quia que aliquid supra deum
 diligunt. deo non sunt digni. **U**nde
 casto amore diligendi sunt proximi.
 et hoc in deo. **N**am iordnatus
 amor et carnalis non est caritas sed
 stulticia. **V**era ergo caritas erigit.
 ut deum super omnia diligamus. et proximos
 nostros sicut nosipsum in domino.
De hoc beatus ieronymus sic dicit. **S**unt
 que plurimum que diligunt sed male. **I**n
 tamen enim aliquem diligunt que dilectionem
 deperdunt. **Q**ui enim aliquid supra dili-
 gunt. deo non sunt digni. **I**
In cunctis virtutibus requiritur temperancia.
 vix semper vult medium. **N**imium
 diligere malum est. minus diligere bo-
 num malum est. sed ut ius erigit dili-
 gere bonum est. **O**mnes dilectiones que nocet
 vitanda est. **H**ec nimirum dilectiones ali-
 que in luxuria ceceperunt. alique ad
 inuidiam deuenerunt. **H**oc quippe
 agit superfluum amor. ut quem dili-
 git semper videri vellet. modum nes-
 cit neque aliud cogitare potest quam quod
 diligit. **I**mpossibile est hominem qui
 tale amorem habet. deo posse ac-
 ceptabiles facere orationes vel placere.
Hic amor non est caritas sed stulticia.
Omnes nostros debemus diligere fratres

sicut nosmetipsos. ita tñ q̄ vi-
 cia nō diligant. **P**unire ma-
 lū caritas ē. pl̄ diligē melio-
 rē iustū ē. **V**era caritas erigit
 ut deū diligam⁹ ex toto corde
 ex tota mēte ex totis virib⁹. et
 ita singularit̄ q̄ cū deo nichil
 aliud diligam⁹. et primū m̄m
 sicut et nos. **Q**ui sine caritate
 ē sine deo ē q̄ de⁹ caritas ē et
 caritas ē de⁹ q̄ manet ī carita-
 te ī celo iā habitare cepit. **I**n celo
 oīm ē vna caritas b̄tōr. ubi ca-
 ritas vera ē ibi iūdia nulla ē.
 ibi abicio nulla cognoscat̄ nec
 murmuratio. s̄ nec detractio nec
 irrisio. **H**oc scitote fr̄es q̄ si nō
 habetis caritatē sub dyabolica
 p̄tate estis nec ultra vobiscū
 de⁹ habitat. et q̄ sine deo ē in
 inferno ē. **H**ec iero. **D**entes qui
 amat te et amicu in te. et iūni-
 cū p̄t̄ te sol⁹ em̄ nullū carū a-
 mittit. cū om̄s ī illo carū sunt
 q̄ nō amittit. **E**t q̄s ē iste nisi
 de⁹ nr̄. de⁹ q̄ fecit celū et trā
 et implet ea. **T**e nemo amittit
 nisi q̄ dimittit. q̄ et qui dimit-
 tit quo it aut quo fugit nisi a
 te placido ad te iratu. **N**ā quo
 se vertit aīa hoīs. ad dolores fi-
 git̄ alibi p̄terq̄ in te. et si figit̄
 in pulchris extin te. et extra se
 que nulla eēt nisi essent abs te
Un̄ si placent corpa deū in illis
 lauda. et in artificē eorū reuocā
 amorē. ne in hys que tibi pla-
 cent tu displiceas. **S**i placent
 aīe in deo ament. q̄ et ip̄e mu-
 tabiles sunt et in illo fixe stabi-

**De ista sc̄a caritate beatus
 aug⁹ in libro cōfessionū sic dic̄.**

lūtur. alioq̄ uent et p̄rent
In illo ergo ament. et imp̄e ad
 deū tecū quas potes et dic eis.
Hūc amem⁹ ip̄e fecit hec et nō
 est longe. nō em̄ fecit et abyt
 s̄ ex illo in illo sunt. **E**re ibi ē
 ubi sapit veritas. iūm⁹ cordi ē.
 s̄ cor errant ab eo. **R**edite p̄na-
 ricatores ad cor et inherete illi
 q̄ fecit vos. state cū eo et stabi-
 tis. et requiesate in eo et que-
 ti eritis. **Q**uo itis in aspera q̄
 itis. **B**onū qd̄ amatis ab illo ē.
 s̄ quātū ē ad illū bonū est et
 suauē. s̄ amax erit iuste. qd̄ in-
 iuste amat̄ deserto illo. **E**rgo cū
 adhesionē tibi de⁹ ex oī me nisi q̄
 erit nichil dolor et labor. et vi-
 ua erit vita mea tota plena te.
Nūc at̄ qm̄ quē implet tu sub-
 leuas cū qm̄ tuū plen⁹ nō sum-
 oneri michi sum. s̄ contan spes
 mea nō nisi in magna valde
 misericordia tua ē. **D**a qd̄ iubes.
 et iube qd̄ vis. **I**mpetras nobis
 cōtinēciā. **P**continēciā quippe
 colligimur et redigim⁹ in vniū.
 quo in multa defluim⁹. **M**in⁹
 aut̄ te amat. qui tecū aliqd̄ a-
 mat qd̄ nō p̄t̄ te amat. **E**a
 mor qui semp̄ ardes et nūqm̄
 extinguens. **C**aritas de⁹ meus
 accende me. **J**ubeas c̄te ut cōtine-
 am a cōcupiscencia carnis et
 cōcupiā oculor et ambitōe sc̄i.
Da qd̄ iubes. et iube qd̄ vis. **H**ec
 aug⁹. **D**ebet ergo quilib⁹ fide-
 lis et maxīe religiosus se exercē
 in v̄tate hac nobilissima cari-
 tatis. deū un̄ sup̄ oīa diligedo.

proximū uero in deo amando et
sibi in aduersis tam spūalibz q̄
corpālibz cōpaciedo. in prosperis
aut quibuscuq; eidē congrādē
do et inq̄tū facultas rerū sup
petit subueniendo. **H**umiliā etiā
p̄t deū diligendo. et si ex affū
eundē put amicu amare non
p̄t qd̄ ē p̄fōnis. debet tñ ab
odio illi⁹ p̄ quē offens⁹ ē se cō
tinere et de grā dei et gloria
ac cetis q̄ ad salutē illi⁹ p̄tinēt
sue sint spūalia siue corpalia
put aie ei⁹ expedit fauē. ei nō
iudē. ut p̄ma etna caritatē
habentibz p̄parata ualeat asse
qui et etnalit possidē. Si uō a
liq̄ ita paupes sunt qd̄ nō p̄nt
aliqd̄ beneficia corpale seu tē
porale proximis impendē sic
religiosi uel ceti paupes quibz
deest facultas rex t̄palū. **H**u
les debēt habē cōpassionē et bo
nā uolūtātē erga proximis il
lis si possent in ueritate subue
niedī. qz deo nū fert̄ dicitur
bona uolūtātē. **S**ed bona uolū
tas nūq; plene p̄ficiat. nisi hui⁹
mūdi cupiditas p̄fē deserat.
Un̄ uiri sc̄i ut proximis possint
p̄fē diligē. studuerūt in hoc
seculo nichil amare. **D**e ista bo
na uolūtātē et qualis esse de
beat. **bt̄us gre⁹** in quadā ome
lia oūdit sic dices **A**n̄te dei o
culos nūq; ē uacua man⁹ a
munē. si archa cordis sit reple
ta bona uolūtātē. **N**il quippe of
fert̄ deo dicitur bona uolūtātē.
Volūtās at̄ bona ē. sic adūsa
alterius sicut n̄a p̄tmesce. sic

de prosperitate proximi sicut de
nō profectu gaudē et gratulari.
Aliena dāpna n̄a credē aliena
lucra n̄a deputare. amicu nō
p̄t mūdū s̄ p̄t deū diligē. uiri
cū etiā amado tolerare. nulli qd̄
pati nō uis desideris face. qd̄
tibi iuste impedi denegare. neces
sitati p̄xiu iuxta uires cōcurrē.
s̄ p̄desse etiā ultra uires uelle.
Sed bone uolūtātis sacrificiū nū
qm̄ plene p̄soluit. nisi mūdū hui⁹
cupiditas p̄fē deserat. **N**ā q̄cū
i eo cōcupiscim⁹. hoc p̄culdubio
p̄xiu iudem⁹. **U**idet̄ enī qz
nobis desit qd̄ alē assequit. et
qz semp̄ iuidia a bona uolūtātē
discordat. mor ut her̄ mentē re
pit illa discedit. **U**n̄ et sc̄i ut pos
sent proximis p̄fē diligē. stu
duēt in hoc seculo nichil ama
re. nichil unq; appetē. **H**ec gre⁹
Et sic patet de dilcōne p̄xiu.
Habem⁹ itaq; nūc de gemina di
lcōne explanatū dei uiz et prox
imi. et p̄tinēt sc̄do loco ad p̄fōs
qz ut patuit sup̄ius. status p̄fōz
cōsistat sc̄do loco in caritate dei
et dilcōne proximi. **D**istinctio
tra. filius

Distinctio for
mat⁹ sū de
caritate dei
et p̄xiu ac
alys q̄ pluri
bz que spec
tant sc̄do lo
co ad statu

p̄fōz: nūc de tercio in quo con
sistat seu finalit̄ dependent statu
eorūde p̄fōz de hoc cupio a te